መበል 28 ዓመት ቁ.136 ረቡዕ 6 ለካቲት 2019 ገጻት 12 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 3
ዓሊ-ኩኩይ - ያታዊ
ፓፔታዊ ትልሂት

ገጽ 5
ዓንኬል ልቦና

ገጽ 8
መን’ዩ ዓይነ-ስዉር
ኣይርእን’ዩ ዝበለ?

ገጽ 9
ኣብ ምሕያል
ንጥፈታት ስፖርት
ደቀንስትዮ...

ገጽ 7
ኲነታት ለበዳ ከርፈስ
ኣብ ከረን

ሰ/ቀ/ባሕሪ

- ሕጽረት

ትካላት ጥዕና

ንምምላእ

ክስራሓሉ እዩ

ኣብ ትካላት ጥዕና ዝርአ ሕጽረት
መሳርሒታትን ህንጻዊ ትሕቲ-
ቅርጽን ንምምላእ ብዕቱብ ክስራሓሉ
ምዃኑ፡ ሚኒስተር ጥዕና ኣሚና
ኑርሕሴን ገሊጻ።
ንጥፈታት ትካላት ጥዕና ዞባ
ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕሪ ንምግምጋም፡
ብ31 ጥሪ ኣብ ከተማ ባጽዕ ኣብ
ዝተኻይደ ኣኼባ - ሚኒስተር
ኣሚና፡ ኣብ ምምዕባል ዓቕሚ-ሰብን
መሳርሒታትን በብእዋኑ ወፍሪታት
ክካየድ ምጽንሑ፡ ንዝያዳ ውጽኢት
ድማ እቲ ጻዕሪ ክቕጽል ምዃኑ
ሓቢራ።
ኣብ ምንካይ መጠን ሞት
ኣዴታትን ህጻናትን፡ ከምኡ’ውን ኣብ
ምክልኻል ተመሓላለፍቲ ሕማማት
ብደረጃ ሃገር ዝተዓሙ ስራሓት
ኣተባባዕቲ ምንባሮም፡ ኣብ’ቲ ዞባ
ግና - ብፍላይ ተርእዮ ሞት ኣዴታት
ገና ዕቱብ ቈላሕታ የድልዮ ከምዘሎ
ኣገንዚባ።
ሓላፊ ጨንፈር ሚኒስትሪ ጥዕና
ዞባ ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕሪ፡ ዶክተር
ተስፋይ ተስፋዝጊ፡ ዘይጥጡሕ
ኣቃውማ መሬት፡ ክሊማን ሰበኽ-
ሳግማዊ መነባብሮን፡ ካብቶም ቀንዲ
ብድሆታት’ኳ እንተኾኑ፡ ሞያውያን
ነዚ ተጻዊሮም ንዘካይዱዎ ዘለዉ
ጻዕሪ ብምምስጋን፡ ኣብ ምምሕዳር
ከባቢ ዒላ-ባቡ - ንኡስ ዞባ ኣዶብሓ
ሓዳስ ትካል ጥዕና ተሃኒጻ ኣገልግሎት
ከምዝጀመረት፡ ኣብ ባዳ ትዋደድ
ዘላ ትካል ጥዕና ድማ ህንጻዊ
ስራሓታ ብጽቡቕ ይቕጽል ከምዘሎ
ኣብሪሁ።
ኣመሓዳሪ ዞባ ሰሜናዊ ቀይሕ
ባሕሪ፡ ብሪጋደር ጀነራል ተኽለ
ልብሱ፡ ተርእዮ ሕማማት ንምግታእ
ሞያውያን ኣብ ዘካይዱዎ ስራሓት፡
ተራን ኣበርክቶን ምምሕዳር ዞባ
ከምዘይፍለዮም ኣረጋጊጹሎም።

ጨንፈር ሚኒስትሪ ዕዮን ማሕበራዊ
ድሕነትን ዞባ ደቡብ፡ ቁጠባውን
ማሕበራውን ጸገማት ዜጋታት ንምቅላል፡
ልዕሊ 21 ሚልዮን ናቕፋ ዝትመን
ገንዘባውን ንዋታውን ደገፍ ከምዝገበረ፡
ብ31 ጥሪ ኣብ ከተማ መንደፈራ ኣብ

ዝተኻየደ ዓመታዊ ገምጋም ገሊጹ።
እቲ ደገፍ፡ ብደረጃ መንግስትን
ኮምን ዝተገብረ ምዃኑ ዝሓበረ ጸብጻብ፡
ንጽጉማት ወገናት ብሓፈሻ፡ ንስድራ
ስዉኣት፡ ዘኽታማትን ስንኩላንን
ድማ ብፍላይ ቀዳምነት ዝሃበ ምንባሩ

ደቡብ - ጽጉማት ናይ ምሕጋዝ ተበግሶታት ክዓዝዝ ተሓቲቱ

ኣብ ንኡስ ዞባ ዓዲ-ዃላ - ሓውሲ ከተማ እንዳገርግስ ብልዕሊ 1.6 ሚልዮን ናቕፋ ዝተሃንጸ መጸበዪ ነብሰ-ጾራት፡
ብ31 ጥሪ ተመሪቑ።
እቲ ሓሙሽተ ክፍልታት ዘለዎ ህንጻ፡ ንነበርቲ ምምሕዳራት ከባቢ ሓውሲ ከተማ እንዳገርግስ፡ ገዛ-ኸረን፡ ገዛ-ሓምለ፡
ገዛ-መደባይን ዓዲ-ብርኩትን ከገልግል ምዃኑ፡ ኣመሓዳሪ ንኡስ ዞባ ዓዲ-ዃላ ኣቶ ዓንደመስቀል ኣድሓኖም ገሊጹ።
ነበርቲ፡ እቲ ህንጻ ኣብ ምግታእ ሞት ኣደታትን ዕሸላትን ኣብ እዋን ሕርሲ ኣገዳሲ ኣስተዋጽኦ ከምዝህልዎ
ብምጥቃስ፡ ዝጐደለ ናውቲ ንምምላእ ዘለዎም ድሉውነት ኣረጋጊጾም።
መደበር ጥዕና ሓውሲ ከተማ እንዳገርግስ፡ ቀዳማይ ረዲኤት፡ ሓፈሻዊ ሕክምና፡ ምክትታል ቅድሚ ሕርሲ፡ ክታበት
ህጻናት፡ ከምኡ እውን ምኽርን ማዕዳን ዘጠቓልል ኣገልግሎታት ትህብ።

ኣብ ሓውሲ ከተማ እንዳገርግስ መጸበዪ

ነብሰ-ጾራት ተሃኒጹ

ሰላም ኤርትራን ኢትዮጵያን ንምጽምባል፡ ጉጅለታት ባህሊ ኤርትራ ኣብ ኢትዮጵያ ምርኢት ከቕርባ እየን

ስ/

ኣ
ር
ካ
ይ
ቭ

ሰላም ኤርትራን ኢትዮጵያን
ንምጽምባል፡ ጉጅለ ያታ ስብሪትን
ገዳይምን መንእሰያትን ኤርትራውያን
ሙዚቀኛታት ዝሓቘፈት ጉጅለን፡ ኣብ

ኢትዮጵያ ናይ ምርኢት ዑደት ከካይዳ
እየን።
ብመሰረት ወጺኡ ዘሎ መደብ፡ እተን
ጉጅለታት ብ16 ለካቲት ኣብ ባህርዳር፡

17 ለካቲት ኣብ ኣዳማ፡ 19 ለካቲት ኣብ
ሃዋሳ፡ 21 ለካቲት ድማ ኣብ ኣዲስ-ኣበባ
ብያታዊ ኤርትራዊ ትልሂት ዝተሰነየ
ሙዚቃዊ ምርኢት ከቕርባ እየን።

ኣብ’ቲ ዓቢ ናይ ሙዚቃ መደብ፡
ፍሉጣት ኢትዮጵያውያን ደረፍትን
ሙዚቀኛታትን ክሳተፉ ምዃኖም
እውን ተፈሊጡ ኣሎ።

ኣረዲኡ።
ብመሰረት’ቲ ጸብጻብ፡ ኣብ 12 ንኡሳን
ዞባታት ዝርከቡ ጽጉማት ስድራ-ቤታት
ብጥሪት ክጣየሱ እንከለዉ፡ ንተመሃሮ
ንመግዝኢ ድቪዛን ክፍሊትን ዝሽፍን
ሓገዝ ከምእተገብረ፡ 550 ስድራ

ስዉኣትን ዘኽታማትን ድማ ሰረገላታት
ከምእተዓደሉ ክፍለጥ ተኻኢሉ።
ሓላፊ’ቲ ጨንፈር ኣቶ ሃይለ
ገብረሚካኤል፡ ማሕበራዊ ሽግራት
ህዝቢ ንምፍታሕ ዝትግበሩ መደባት፡
ሓያልን ድኹምን ጐድንታቶም
ኣለሊኻ ንምሕያሎም ነፍሲ-ወከፍ
ኣባል ተጊሁ ክሰርሕ ብምዝኽኻር፡
ኩለን ኣካላት መንግስቲ ኣብ ምግታእ
ጐዳእቲ ልምድታትን ምድጋፍ
ንጽጉማትን ንዝገብሩዎ ጐስጓሳትን
ሓገዛትን ኣመስጊኑ።
ዋና ዳይረክተር ክፍሊ ማሕበራዊ
ኣገልግሎት ምምሕዳር ዞባ ደቡብ
መምህር ቃልኣብ ተስፋስላሴ ድማ፡
ጸገማት ዜጋታት ንምቅላል ብተሳትፎ
ኮምን ምምሕዳራትን ክውሰዱ ዝጸንሑ
ተበግሶታት፡ ብሰፊሑ ክድፍኣሎም
ጸዊዑ።

ሓዳስ ኤርትራ መበል 28 ዓመት ቁ.136 6 ለካቲት 2019 - ገጽ 2

ኣገደስቲ ቴሌፎናት

ሆስፒታል ሓሊበት
18 54 00

ሆስፒታል ኦሮታ
20 19 17

ፖሊስ ኤርትራ
12 77 99

ኮርፖሬሽን ኤለትሪክ

ሲቲ
12 22 22

ፋርማችያ ቁ. 1

127565

መጥፋእቲ ሓዊ
202099

ማሕበር ቀይሕ መስቀል

154633

ሎሚ መደባት ERI-TV
ሰዓት መደብ
12:00 ደኩመንታሪ
12:30 ዜና ትግርኛ
12፡50 ካብ ዞባታት
13፡30 ዜና ዓረብ
13:40 ምኽሪ ሞያውያን
14:20 ፓኖራማ
15:00 ዕላል ጥበባት
15:35 ደኩመንታሪ
16፡20 ሙ/ድራማ
17፡20 ህርመት
18፡35 ማእገር
20:00 ዜና ትግረ
20:10 ቴራብ /ገለብ ደሐን
21:00 ዜና ትግርኛ
21:25 ሕጊ ንሲኒትን ንዕብየትን
22:00 ዜና ዓረብ
22:10 ሕዋራት
22:30 ዜና እንግሊዝ

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ኤደን ሃብተኣብ
ሳምራዊት መለስ

ለይ-ኣውት

ዋና ኣሰናዳኢ

ኣስፍሃ ተኽለማርያም
ቍ.ስ 116266 / 201820(2220)

ቦርድ ምስንዳእ
ብርሃነ ምሕረትኣብ
ዮሴፍ ሃይለማርያም
ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል
ኤርምያስ ገብረልዑል
ሺሃብ ኣርኣያ
ቍ.ስ 201820 (2214)
ፋክስ። 127749 - ቍ.ሳ.ጶ. 247

ምዝርጋሕ ጋዜጣ
ቍ.ስ. 200454-07121322
ምልክታ
ቍ.ስ. 125013 - ቍ.ሳ.ጶ. 1284

ሰመያዊት ሓይለኣብ
ሳራ ኣለም
ሊድያ ስልጣን

ሆስፒታል ዕዳጋ-ሓሙስ፡
ንተገልገልቲ ብሓፈሻ፡ ንነብሰ-ጾራትን
ህጻናትን ድማ ብፍላይ ዝምስገን
ኣገልግሎት ይህብ ከምዘሎ፡ ኤሪና
ዝተወከሰቶም ተገልገልቲ ገሊጾም።
“ብዝተገብረልና ክንክን ቅድምን
ድሕርን ሕርሲ፡ ጥዕናና ተዋሒሱ
ጥዑያት ዕሸላት ተገላጊልና” ዝበላ
ኣብ’ቲ ሆስፒታል ዝሓረሳ ኣዴታት፡
ኣገልግሎት መብጣሕቲ ምጅማሩ
ክህቦ ንዝጸንሐ ኣገልግሎት ዘደንፍዕ
ኮይኑ ከምዝረኸባኦ ሓቢረን።
ሜዲካል ዳይረክተር ናይቲ
ሆስፒታል ዶክተር ክፍለየሱስ
ተድላ፡ ምክትታል ነብሰ-ጾራትን
ሓራሳትን፡ ከምኡ’ውን ምክትታል
ጥዕና ትሕቲ ሓሙሽተ ዓመት
ህጻናት፡ ዕለታዊ ንጥፈታቶም
ምዃኑ፡ ኣብ ወርሒ ሓምለ 2018
ኣገልግሎት መብጣሕቲ ምጅማሮም
ከኣ፡ ንስራሖም ዝያዳ ዕዉት
ከምዝገበሮ ገሊጹ።

ሆስፒታል ዕዳጋ-ሓሙስ ብተገልገልቲ ተሞጒሱ

ኣብ ንኡስ ዞባ ዒላ-በርዕድ፡ ብ30 ጥሪ
ንወከልቲ ህዝብን ኣካላት መንግስትን
ዝቐረበ ጸብጻብ፡ ኣብ ምምሕዳር ከባቢ
ኢራ-ታሕታይ ልዕሊ 32 ሽሕ ሜተር
ክዩብ ከትርታት፡ ምፍዋስ ማይ ክዖታት፡
ምስራሕ ራህያታትን ካልእ መኸዘኒ
ማይን፡ ምጽራግን ምጽጋንን 107 ኪሎ-

ሜተር መገብቲ ጽርግያታት፡ ምድልዳል
መሬትን ካልእን ዘጠቓልል ስራሓት
ከምእተተግበረ ገሊጹ።
ኣመሓዳሪ ንኡስ ዞባ ዒላ-በርዕድ
ኣቶ መሓመድ ሓምድ ዓሽከራይ፡
ንተሳትፎ ህዝቢ ኣብ ትግባረ መደባት
ድሕሪ ምምስጋን፡ ኣብዚ ዓመት’ዚ

ዒላ-በርዕድ - ተሳትፎ ህዝቢ ኣብ ትግባረ መደባት ተሞጒሱ

ዓጸፋ ንምስራሕ ድሉውነቱ ከረጋግጽ
ኣዘኻኺሩ።
ብዘይካ’ዚ፡ ኣብ’ቲ ንኡስ ዞባ ጥዕና
ጥሪት ንምሕላው፡ 120 ናይ ጸባ ከብቲ፡
ኣስታት 25 ሽሕ ጤለ-በጊዕ፡ ከምኡ’ውን
ልዕሊ 32 ሽሕ ድርሁ ከምእተኸትባ
ክፍለጥ ተኻኢሉ።

ቁጠባዊ መነባብሮ ጽጉማት
ንምምሕያሽ እውን፡ ን70 ጽጉማት
ስድራ-ቤታት ናይ ካሮን ጥሪትን ደገፍ
ከምእተገብረ ተገሊጹ።
ኣብዚ ዓመት’ዚ ድማ፡ ምጥርናፍ
ቁሸታት፡ ምህናጽ ራህያታት ኣብ
ምምሕዳራት ከባቢታት ደምበ-

ሃብተጼንን ዓዲ-በርበረን፡ ምጽጋን መገብቲ
ጽርግያታት ኣብ 14 ምምሕዳራት ከባቢ፡
ምዝዛም ተጀሚሩ ዘሎ ማይ ክዖታት ኣብ
ኢራ ታሕታይ፡ ከምኡ’ውን ምስልሳል
ዛላታትን ራህያታትን ኣብ ሓሊብ-
መንተል ዘጠቓልል መደባት ክትግበር
መደብ ከምዘሎ ተሓቢሩ።

ኣብ ሂምቦል ቀጨጭ - ንኡስ ዞባ
ከርከበት ዝተሃንጸት ትካል ጥዕና፡ ኣብ
ርእሲ’ቲ ነበርቲ ብቐረባ መሰረታዊ
ኣገልግሎት ክረኽቡ ትገብሮ ዘላ
ኣበርክቶ፡ ጥዕናዊ ንቕሓት ኣብ
ምብራኽ እውን ጐስጓሳዊ ስራሓት

ተካይድ ምህላዋ ተሓቢሩ።
ሓላፊ’ታ መደበር ጥዕና ነርስ
መድሃኔ ገብራይ፡ እታ ትካል ንነበርቲ
ምምሕዳራት ከባቢ ሂምቦል-ቀጨጭን
ያካርዕን ኣገልግሎታት ሓፈሻዊ
ሕክምና፡ ክንክን ቅድሚን ድሕሪን

ሕርሲ፡ ከምኡ’ውን ኩሉ ዓይነት
ክታበት ከምእትህብ ብምሕባር፡
ኣፍልጦ ሕብረተ-ሰብ ኣብ ምክልኻል
ተመሓላለፍትን ዘይተመሓላለፍትን
ሕማማት ንምዕባይ እውን ጥዕናዊ
ጐስጓሳት ከምእተካይድ ኣብሪሁ።
ምስ ምብራኽ ንቕሓት ተጠቃምነት

ኣብታ ትካል ይሰፍሕ ከምዘሎ ጠቒሱ
ድማ፡ ዘይተዛዘመ ህንጻ መጸበዪ ነብሰ-
ጾራት ክቀላጠፍን ንህጹጽ ረድኤት
እተገልግል ኣምቡላንስ ክትምደብን
ተላብዩ።
ተገልገልቲ፡ ኣገልግሎት ጥዕና

ንምርካብ ናብ ኣቑርደትን ኣማላይትን
ክሃልኩ ምጽንሖም፡ ስለ’ዚ ድማ ኣብ
እዋን ጥንስን ሕርስን ብዙሕ ጸገማት
የጋጥሞም ምንባሩ ገሊጾም።
መደበር ጥዕና ሂምቦል-ቀጨጭ፡ ኣብ
2007 እያ ኣገልግሎት ጀሚራ።

ትካል ጥዕና ሂምቦል-ቀጨጭ፡ ጥዕናዊ ንቕሓት ኣብ ምብራኽ ትነጥፍ

ስ/

ዮ
ና
ታ
ን

የ
ዕ
ብ
ዮ

ሓዳስ ኤርትራ መበል 28 ዓመት ቁ.136 6 ለካቲት 2019 - ገጽ 3

ብምትሕብባር ኮምሽን ባህልን ስፖርትን ዝዳሎ ዓምዲ

ኤርትራ፡ ንውዕል ምዕቃብ ረቂቕ ባህላዊ
ውርሻ (ረባው) 2003 ድሕሪ ምፍራማ፡
ኣብ’ዚ መዳይ ኣገዳሲ ንጥፈታት ኣብ
ምስልሳል ትርከብ። ሓደ ካብ’ዚ ምምዝጋብ
ረቂቕ ባህላዊ ውርሻ (Inventorying)
እዩ። ንባህላዊ ውርሻታትካ ናይ ምዕቃብ
ፈላሚ ስጉምቲ፡ ነቶም ዘለዉኻ ውርሻታት
ምልላይን ብዝግባእ ምምዝጋቦምን’ዩ።
ኣብ ካልኣይ መፋርቕ 2017 ዝተወስደ
ናይ መጀመርታ ተበግሶ ምምዝጋብ
ረባው ብሄራት ኤርትራ፡ ካብ ነፍሲ
ወከፍ ብሄር ክልተ ባእታታት ዝሓቘፈ’ዩ
ነይሩ። ንሎሚ እምበኣር፡ ኣብ ብሄረ ትግረ
ካብ ዝተመዝገቡ ውርሻታት ዝዀነ
ዓሊ ኩኩይን መስርሕ ኣመዘጋግባኡን
ከነቕርበልኩም ኢና፦

***

20 ጥቅምቲ 2017፡ ካብ ኮምሽን
ባህልን ስፖርትን ዞባ ሰ/ቀ/ባሕሪ ዝቘምና
ጉጅለ ኣጽናዕቲ፡ ባእታታት ረቂቕ ባህላዊ
ውርሻ ንምስናድ ናብ ንኡስ ዞባ ኣፍዓበት
ተበገስና። ምስ ኣመሓደርቲ ናይቲ ንኡስ
ዞባን ወከልቲ ህዝብን ድሕሪ ምዝርራብ፡
እቶም ወከልቲ ህዝቢ ኣብ ሻበይት
እትበሃል ምምሕዳር ከባቢ፡ ዝምዝገቡ
ባእታታት መሪጾም ምድላዋት ገይሮም
ከም ዘለዉ ነገሩና። እቲ ዝምዝገብ
ባእታታት ብመሰረት ሕርያ ህዝቢ ስለ
ዝግበር፡ ምስቶም ወከልቲ ህዝቢ ናብ
ሻበይት ከድና።
ሻበይት ሓንቲ ካብ ምምሕዳራት
ከባቢ ከተማ ኣፍዓበት ኰይና፡ ገጠራዊ
ሂወት ዝካየደላ ሓውሲ ዓዲ ዝዀነት
ምምሕዳር’ያ። ኣብታ ምምሕዳር
ዝተፈላለየ ኣግነታት፡ ብያታዊ አገባብ
ዝተሰርሐ መረባብዕን ጥሪትን ይርከብ።
ህዝቢ ናይ’ዛ ምምሕዳር ዝተፈላለየ
ባእታታት ትርኢታዊ ጥበባት የዘውትር።
“ኣብዚ ከባቢ ከም በዓል ዎሶምያ፡ ሸሊል፡
ምርግዲ፡ ዛር፡ ወለት-ዒደ፡ ክስከስን ካልእን
ንጻወት ኢና። ክትምዝገብ መሪጽናያ
ዘለና ትልሂት ግና ዓሊ-ኩኩይ ትበሃል፡
” በለ እቲ ኣብ ዕድመ ሱሳታት ዝርከብ
ኣመሓዳሪ ናይታ ከባቢ ዝዀነ ኣሕመድ
መሓመድስዒድ።
ከምቲ ኣሕመድ ዝበሎ፡ ሓንቲ ካብተን
ክምዝገባ ተሓርየን ዝነበራ ባእታታት
ትልሂት ዓሊ-ኩኩይ ስለ ዝነበረት፡
እቲ ህዝቢ እንታይ ዓይነት ምድላዋት
ገይሩ ከም ዝነበረ ንምርኣይ ተሃንጠና።
ኣደታትን ኣቦታትን ንዓና ንምቕባል ኣብ
ቅርዓት ናይታ ዓዲ ተዳልዮም ጸንሑና።
ኣመሓዳሪ ምምሕዳር ከባቢ ሻበይት
ምስቶም ዓበይቲ ዓድን ተለሃይትን ድሕሪ
ምልላይ ማይን ዓሲርን ኣአንጊዶም
ስራሕና ንምጅማር ተዳለና። ምስቶም
ዓበይቲ ዓዲ እናዘተና ኣበይን ብኸመይን
ከም ንስእል ተረዳዳእና። ብመሰረት
መምርሒ ምዝገባ ረቂቕ ባህላዊ ውርሻ፡
ካብ ህዝቢን ኣመሓደርትን ፍቓድ
ክንረክብ ስለ ዝነበረና፡ ኣቐዲምና ምስ
ኣመሓዳሪ ንኡስ ዞባ ኣፍዓበት ኣቶ
ኣሕመድ መሓመድ ረጀብ፡ ኣመሓዳሪ
ከባቢ ሻበይት ኣሕመድ መሓመድስዒድ፡

ኣቦይ ዑመር ሓምድን ካልኦትን ብቓልን
ፌርማን ፍቓድ ረኺብና ኢና።
ኣወሃሃዲ ናይታ ጉጅለ ስለ ዝነበርኩ
“ስለምንታይ’ዛ ትልሂት እዚኣ
መሪጽኩም?” በልኩዎ ንኣመሓዳሪ ናይቲ
ከባቢ። ኣሕመድ ፍሽኽ እናበለ፡ ናብቲ
ኣብ ጐድነይ ደው ኢሉ ዝነበረ ሽማግለ
ሰብኣይ ብምጥማት፡ “ትልሂት ዓሊ-ኩኩይ
ብጀካ ኣቦይ ዑመር ሓምድ ሓዋይ ኣብዚ
ግዜ’ዚ ዝኽእላ ሰብ የለን። እቶም ቀዳሞት
ሓሊፎም’ዮም። እቲ ሓድሽ ወለዶ ድማ
ከምቲ ዝድለ ኣይወረሳን። ስለ’ዚ፡ ናብ
ሓድሽ ወለዶ ክትመሓላለፍ ስለ እንደልያ
መሪጽናያ ኣለና፡” ብምባል ከረድኣኒ
ፈተነ።
ትልሂት ‘ዓሊ-ኩኩይ’ ሳሕቲ ኣብ
ሃገራውን ዞባውን ፈስቲቫላት ክትቀርብ
እርእያ ነይረ። ይዅን’ምበር፡ እቲ ቀንዲ
ኣቕራቢ ብድሕሪ መጋረጃ ስለ ዝኽወል፡
ብዛዕባ ድሕረ ባይታኣን ኣቀራርብኣን
እኹል ኣፍልጦ ኣይነበረንን። በቲ ኣብ
መድረኽ ዝቐርብ ትሕዝቶ ተመሲጠ፡
ከምተን ካልኦት ትልሂታት እጥምታ
ነበርኩ። ብዘረባ ናይቲ ኣመሓዳሪ
እናተገረምኩ፡ ንኣቦይ ዑመር ሰላም
ድሕሪ ምባል፡ “ንስኹም ጥራይ ዲኹም
ትጻወቱዋ?” ሓተትኩዎ ሓቅነት ናይቲ
ዝሰማዕኹዎ ዘረባ ንምርግጋጽ።
“እወ፡ ኣነ ጥራይ’የ ዝጻወታ፣ ኣሰነይቲ
መንእሰያት’ውን ኣለዉኒ። ዝፍትኑዋ’ኳ
እንተ’ለዉ፡ ብብቕዓት ክጻወታ ዝእኽል
መንእሰይ የለን።”
“ዕድመኹም ክንደይ’ዩ?”
“ኣብዚ ዓመት እዚ 88 ረጊጸ
ኣለኹ።”
“ምስ ዕድመኹም ብሓቂ ክትጻወቱዋ
ትኽእሉ ዲኹም?”
“ከመይ ደኣ? ትልሂት ዓሊ-ኩኩይ
እንተ ተጻዊተ ሰለስተ ወርሒ ተደሲተ
አሕልፎ። ናይ ብሓቂ’የ ዝፈትዋ፣ ግና
ዘሰከፈኒ ነገር ኣሎ።”
“እንታይ?”
“ክሳብ ሕጂ ብልክዕ ዝወረሳ የለን።
እዞም ትርእዮም ዘለኻ መንእሰያት
ይፈትዉዋ’ዮም። ይኹን‘ምበር፡ ወኒን
ጥበብን ይጎድሎም። ጽባቐ ስነ-ጥበብ
ወኒ’ዩ። ወኒ ሓይሊ ይህበካ፣ ውሽጣዊ
ባህታ’ውን ይፈጥረልካ’ዩ። ኣነ ካብ ዝለምዳ
ክሳብ ሕጂ ብወኒ’የ ዝጻወታ። ብሂወተይ
እንከለኹ ክትውረስ ምደለኹ፡” ክብል
ብስምዒት ገለጸለይ። ኵላትና ብኣድናቖት
ንሰምዖ’ኳ እንተነበርና፡ እቲ ዝብሎ ዝነበረ
ብግብሪ ይትግብሮ ድዩ ኣይትግብሮን
ርጉጽነት ኣይነበረናን። እቲ ትልሂት
ብግብሪ ንምዕዛብ፡ “እሞ፡ ዘይተርእዩና?”
በልናዮም ካሜራታትና እናዋደድና።
ኣብቲ ግዜ’ቲ፡ እተን ኣደታት እቲ
ቐንዲ ተለሃያይ ኣቦይ ዑመር ከም
መጋረጃ ዝጥቀመላ ብዕንቊታት
ዝወቀበት ክቦት እትብሃል ያታዊ ጽላል
መርዓት የዳልዋ ነበራ። ክቦት ኣብ እዋን
ሰበኽ-ሳግም ኣብ ልዕሊ ገመል ከም ጽላል
እተገልግል ኰይና፡ ሓዳስ መርዓት ወይ
ሓራስ ትጥቀመላ። ክቦት ብላኻ፡ ተንኮበት፡
ዕንቊታትን ሓሪርን እትሰራሕ ልዑል

ጥበብ ዘድልያ ኣካላዊት (Tangible)
ስራሕ’ያ። እታ ክቦት ምስ ተዳለወት
ኣቦይ ዑመር ኣብ ውሽጣ ጥንቅልዒት
ደቀሰ’ሞ፡ እታ ሓንቲ እግሩ ንላዕሊ ትኽ
ብምባል ርእሲ ሰብኣይ ንምምሳል ቆብዕን
ዑማን ጠምጠመላ። በራቒቶ ናይቲ እግሩ
ክሳድ ሰብ ንምምሳል መቝጸርያ ገበረሉ።
ብድሕሪ’ዚ እተን ክልተ ኣእዳው ንድሕሪ
ብምስሓብ ናብ ኢድ ናይቲ ቀሚሽ ክልተ
በትሪ ብምእታው ኢድ ኣምሰለን። እዚ
ዝገበረሉ ምኽንያት፡ ኢድ ሰብ ሓጺር
ስለ ዝዀነ ካብ ውሽጢ ክቦት ንቕድሚት
ክወጽእ ኣይክእልን’ዩ። እተን ኣባትር ኢድ
ምስ መሰላ ማዕረ እቲ እግሪ ካብ ውሽጢ
ክቦት ንቕድሚት ኣቐልቐለን። ምድላዋቱ
ምስ ወድአ ብጀካ እቲ ርእሲ ሰብ
ዝመሰለ እግርን ከም ኣእዳው ዝተሰንዓ
ኣባትርን፡ እቲ ኻልእ ነብሱ ኣብ ውሽጢ
ክቦት ከም ዝኽወል ገበረ። ሽዑ፡ እቶም
ኣሰነይቱ መንእሰያት ኣፍ-ደገ ናይታ ክቦት
ብነጸላ ብምዕጻው ከበሮ ሒዞም ክደርፉን
ክለሃዩን ጀመሩ።
“ዐሊ-ኩኩይ ወድ-በርከ
ሰፈዲታይ ወድ-ደንቀ
ኣፍዓቦታት መስከብከ
ሕርየትከ ረከብካ”
(ዓሊ-ኩኩይ ውላድ ባርካ
ብላኻ ዝተፈጠርካ
ኣፍዓቦታት ዓድኻ
ናጽነትካ ረኺብካ)
እናበሉ ምስ ደረፉ ኣዋልድ ሸሊል
ክጻወታ ጀመራ። ዓበይቲ ኣደታትን
ኣቦታትን ብወገኖም ብክስከስ እናተወዛወዙ
ሰዓቡዎም። ሽዑ፡ እቲ ኣብ ውሽጢ ክቦት
ተሓቢኡ ዝነበረ ‘ዓሊ-ኩኩይ’ በተን ዝተሰንዓ
ኣእዳው እናጣቕዐን ክሳዱ እናወዛወዘን
ክስዕስዕ ጀመረ። እቲ ፓፔታዊ ገጸ ባህሪ
ክስዕስዕ እንከሎ፡ ምስተን ኣብ ጐድኑ
ሸሊል ዝስዕስዓ ዝነበራ ኣዋልድ ብጽቡቕ
ይዋሳእን ሓሓሊፉ’ውን ይተናኸፍን
ነበረ። ንሕና በቲ ትርኢት እናተገረምና
ኵሉ እቲ ዝግበር ክንስንዶ ተቐዳደምና።
እቲ ወዲ 88 ዓመት ኣቦይ ዑመር
ሓዋይ ከይደኸመ፣ ከምቲ ዝበሎ ብወኒ
ንኣስታት ክልተ ሰዓት ብዘይ ዕረፍቲ
ተጻወተ። ሰኣልትና ብዅሉ ኩርናዓት
ስእልታት ክወስዱ ለለ ዝነበሮም፡ እታ
ትልሂት ብዙሕ ግዜ ትደጋገም ነይራ።
ይዅን’ምበር፡ ኣቦይ ዑመር ብፍጹም
ደኺመ ከይበለ ነታ ትልሂት ልዕሊ
ሽዱሽተ ግዜ ደጋገማ። ኩሉ እቲ ዝስነድ
ምስ ሰነድና፡ ካብ ትዕዝብትና ተበጊስና ምስ
ኣቦይ ዑመር ሓምድ ሓዋይን ብጾቱን
ሰፊሕ ቃለ-መጠይቕ ኣካዪድና።
ብመሰረት ዝገበረናዮ ቃለ-መጠይቕ
‘ዓሊ-ኩኩይ’ ያታዊ ፓፔታዊ ትልሂት’ዩ።
ምንቅስቓስ ፓፔት መበቈሉ ካብ
ኤውሮጳ’ምበር፡ ኣብ ኤርትራ ኣሎ ዝብል
ግምት ዘለዎ ሰብ ውሑድ ክኸውን
ይኽእል። ይዅን’ምበር፡ ትልሂት ዓሊ-
ኩኩይ ብኣካላት ሰብ ዝስራሕ ህያው
ፓፔት’ዩ። እቲ ዝስዕስዕ እግሪ ሰብን
ኣባትርን ልክዕ ሰብ ስለ ዝመስል ልዑል
ፈጠራዊ ከእለት የንጸባርቕ። ትልሂት ዓሊ-
ኩኩይ መዓስ ከም ዝተጀመረ ብልክዕ
ዝፈልጥ’ኳ እንተ ዘየለ፡ ኣዝዩ ነዊሕ ግዜ
ከም ዘቝጸረ ኣቦይ ዑመር ሓምድ
የዘንቱ።
“ብቐደም ዘመን፡” ይብል ኣቦይ ዑመር
ሓምድ፡ “ጓሶት ዓድና (ከባቢ ኣፍዓበት)

ጥሪት ሒዞም ናብ ባርካ ከዱ። ኣብ ዓድ-
ኩኩይ ዝበሃል ከባቢ እናጓሰዩ ምስ ህዝቢ
ናይቲ ከባቢ ጽቡቕ ዝምድና መስረቱ።
ኣብቲ ዓዲ ዓሊ ዝበሃል ሓጺር ሰብኣይ
ነበረ። እቲ ሰብኣይ ኵሉ ነገራቱ መደነቕ’ዩ
ነይሩ። እዛ ትልሂት ድማ ካብኡ ዝነቐለት
እያ።”
ብመሰረት መግለጺ ኣቦይ ዑመር፡
ዓሊ ሕጽር ዝበለ፣ ኰደብ-ደብ እናበለ
ዝኸይድ፡ ብምንቅስቓሳቱ ሰብ ዘስሕቕ’ዩ
ዝነበረ። ኣብ ጓይላታት እናኸደ ይስዕስዕን
የላግጽን ነበረ። በቲ ዝገብሮ ምንቅስቓሳት
ድማ ፍቱው ክኸውን ከኣለ። እቶም ካብ
ኣፍዓበት ናብ ባርካ ዝኸዱ ጓሶት ምስ
ዓሊ ቀጻሊ ይጻወቱ ስለ ዝነበሩ ኣካይዳኡ
ጽቡቕ ገይሮም ሓዙዎ። ናብ ዓዶም ምስ
ተመልሱ ኣብ ሩባ ለብካ ኣብ መርዓታት
ይሳተፉ ነበሩ። ኣብቲ መርዓ ንመዘናግዒ
ተባሂሉ ዝተፈላለየ ጸወታታት ምክያድ
ዝውቱር’ዩ ዝነበረ። ወደብትን ኣካየድትን
ናይቲ ጸወታ ደቂ ረብዓት’ዮም። ረብዓት
ያታዊ ጥርናፈ መንእሰያት’ዩ። እቶም ደቂ
ረብዓት ነቶም ጓሶት መርዓውቲ ከዘናግዑ

ምስ ኣዘዙዎም፡ ካብ ኣካይዳ ዓሊ (ወዲ
ዓድ-ኩኩይ) ተበጊሶም እዚ ትልሂት’ዚ
መሃዙ። ኣብቲ መርዓ ምስ ቀረበ ልዑል
ተቐባልነት እናረኸበ ብምኻድ፡ ካብ ለብካ
ናብ ኵሉ ከባቢታት ኣፍዓበት ተዘርግሐ።
እቶም ዝመሃዙዎ ናብ ካልኦት ብምስግጋር
ዋንነት ናይቲ ህዝቢ ኰነ። ደርፊ ናይቲ
ትልሂት ካብ ሽም ዓሊ-ኩኩይ ዝነቐለ
ኰይኑ፡ ኣብቲ መጀመርያ እዋን “ዓሊ-
ኩኩይ ወድ-በርካ፡ ሰፈዲታይ ወድ-ደንቃ፡
ሕርየትካ ረከብካ” ይበሃል ነበረ። ደሓር
ግና፡ “ዓሊ-ኩኩይ ወድ-ለብካ፡ ኣፍዓቦታት
መስከብካ (ዓሊ-ኩኩይ ውላድ ለብካ፡
ኣፍዓቦታት ዝሰፈርካ)” ብምባል ምስ ግዜ
ለውጥታት ተገብረሉ። ኣብቲ እዋን’ቲ
ዝወጸ ዜማ ድማ ክሳብ ሎሚ ይቕጽል
ኣሎ።
እዚ ሎሚ ወዲ 88 ዓመት ኰይኑ ዘሎ
ኣቦይ ዑመር፡ ንጥበብ ጸወታ ዓሊ ኩኩይ
ኣብ 1940ታት ካብ ፈረጅ መሓመድስዒድ
ሕምዳይ ዝበሃል ኣቦ ከም ዝወረሶ የዘንቱ።
ፈረጅ መሓመድስዒድ ሕምዳይ ኣብ

ከባቢ ኣፍዓበት፡ ሓደ ካብቶም ቀንዲ
ተጻወትቲ ትልሂት ዓሊ-ኩኩይ ስለ ዝነበረ
ኣብ ግዜኡ ብዙሓት መንእሰያት ከም
ዘውረሰ ይንገር። ይዅን’ምበር፡ እቶም
ኣብቲ እዋን’ቲ ዝተማህሩ መንእሰያት
ኣርብዓታት ኵሎም ስለ ዝሓለፉ፡ እቲ
ብዕድመኡ ዓቢ ብሞራሉ ግና መንእሰይ
ዝዀነ ኣቦይ ዑመር ጥራይ ነቲ ጥበብ
ኣቐጺሉዎ ይርከብ።
ኣቦይ ዑመር ኣብ ዝተፈላለየ
ኣገጣሚታት ከም ሃገራዊ ፈስቲቫላት፡
ሃይማኖታዊ በዓላት፡ መርዓን ካልእን
ዘሰንዩዎ መንእሰያት ወዲቡ ሸምጊለ
ከይበለ ይጻወታ። እቶም ነታ ትልሂት
ዘድንቑን ዘሰንዩዎን መንእሰያት ኣዝዮም
ውሑዳት ኰይኖም፡ ብኽፍሊ ባህሊ ዞባ
ሰ/ቀይሕ ባሕርን ማሕበር መንእሰያትን
ተማሃሮን ኤርትራ ናይቲ ንኡስ ዞባ
ዝእለዩ’ዮም። እቶም መንእሰያት
ብሸሊልን ክስከስን ንኣቦይ ዑመር ኣብ
ምስናይ፡ ነታ ትልሂት ኣብ ምምዕራግን
ዘድሊ ንዋት ኣብ ምቕራብን ይነጥፉ።
እዞም መንእሰያት ኵሉ ግዜ ምስ ኣቦይ
ዑመር ስለ ዝዋስኡ ፍቕሪ ናይቲ ትልሂት
ሓዲሩዎም ይሃሉ’ምበር፡ ብቑዕ ምልከት
ኣለዎም ክበሃል ኣይከኣልን።
ትልሂት ዓሊ-ኩኩይ፡ ብሓደ ቐንዲ
ተለሃያይ እትቕለስ ኰይና፡ ብደቂ
ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን እትጽወት
ናይ ሓባር ትልሂት’ያ። እቲ ጸወታ
ምእንቲ ክደምቕ፡ ከበሮ እናሃረሙን ደርፊ
ኣሰንዮም እናተቐባበሉን ይጻወቱዋ።
ብቐደም ዘበን ኣብ ብዙሕ ኣገጣሚታት
ትቐርብ ስለ ዝነበረት ህቡብነታ ክሳብ
ሕጂ ኣይጠፍአን። ምንቅስቓስ ዓሊ-
ኩኩይ ሰሓብን መስሓቕን ስለ ዝዀነ፡
ሽማግለታትን መሻይኽን ከይተረፉ
ይዘናግዑላ’ዮም።
ማሕበራዊ ረብሓታት ናይ’ዛ ትልሂት
ካብ ምዝንጋዕን ደስታን ሓሊፉ፡
መንእሰያትን ዓበይትን ብሓባር ተኣኪቦም
ስለ ዝጻወቱዋ ንባህላዊ ምውርራስ ባይታ
ትፈጥር። ኣብ ግዜ ትልሂት ዓሊ-ኩኩይ

ዓሊ-ኩኩይ - ያታዊ ፓፔታዊ ትልሂት

መሓመድ ስዒድ ዑስማን

ናብ 10ይ ገጽ ይቕጽል

ሓዳስ ኤርትራ መበል 28 ዓመት ቁ.136 6 ለካቲት 2019 - ገጽ 4

ጥዑምዝጊ ተስፋይ

ዕላል ምስ ታሪኽ
ኣብ 1977 ዓ.ም. ዝበዝሓ ከተማታትት
ኤርትራ ብሰውራ ኤርትራ ሓራ ኣብ
ዝዀናሉ እውን እዩ። ድልየት ናጽነት
ብዘንቅሎ ልዑል ሃገራዊ ስምዒት፡
መንእሰያት ኤርትራ ናብ ሜዳ
ኤርትራ እናወሓዙ፡ ማእገር ሓርነታዊ
ቃልሲ ዘተርኑዑሉ እዋን። እቲ ናይ
መነባብሮ ጸገም ንዝነበሮም ስድራ-ቤቱ
ናይ ምእላይ ከቢድ ሓላፍነት ዝነበሮ
ኮተቴ፡ ካብ’ቲ እዋን ዘምጸኦ ጽላዋ ናጻ
ኣይነበረን። ተስፋይ ክፍሎም ካሕሳይ፡
ኣብ’ቲ እዋን እዩ ናብ ህዝባዊ ግንባር
ዝተጸንበረ። ዝዓበየ ሃገራዊ ጸገም
ከይተፈትሐ፡ መነባብሮን ጸገምን ስድራ-
ቤት ክመሓየሽ ከም ዘይክእል ኣቐዲሙ
ግዲ ተሰዊጡዎ፡ ንማሙቕ ስድራ-ቤቱን
ዝዓበያላ ዓዱ - ዓዲዂታን ዝባኑ ሂቡ
ክቃለስ ወሲኑ።
ኣብ ሓምለ ናይ 1978 ዓ.ም.
ኣቢሉ - ቀያሕቲ ዕምበባ/ፊተውራሪ
ዝነበረ ተስፋይ፡ ኣብ’ቲ ስርዓት ደርግ
ብወተሃደራዊ ምትእትታው ሶቬት
ሕብረት ዕጽፍጻ ዕቕሚ ደሪቡ፡ ወግሐ-
ጸብሐ መጥቃዕቲ ዝፍንወሉ ዝነበረ
ግዜ እዩ፡ ናብ ሓይልታት ተወዚዑ።
ብኡ ንብኡ ኸኣ፡ ልዑል ድልየትን
ተወፋይነትን ኣብ ቃልሲ ከንጸባርቕ ግዜ
ኣይወሰደን። ነቲ መሪር ናይ ምዝላቕ
ውግእን ሃለኽለኽን፡ ከም ኣኹል ሰብን
ብትብዓትን ጽንዓትን ዝሰገረ ተስፋይ፡
ኣብ ተዋጋኢ ሰራዊት ብርጌድ 23
ክፍለ-ሰራዊት 70 እዩ ዝነበረ።
ድሕሪ’ቲ ከቢድ ውግእን ነዊሕ
ጕዕዞን ዘስዓበ ምዝላቕ፡ ሰራዊት ደርግ፡
ሓደ ድሕሪ ሓደ እናከታተለ፡ ንተጋዳላይ
ዝፈተኑ ወራራርት እዩ ኣካይዱ።
ተጋዳላይ ከኣ፡ ኣብ’ቲ ንምዕዋትን
ዘይምዕዋትን ጥራይ ዘይኰነ፡ ንህላወ
ሰውራ ኤርትራ ዝፈታተን ተኸታታሊ
መጥቃዕቲ፡ ብዝርካቡ ዓቕሚ ሰብን
ኣጽዋርን፡ ናይ ሓይለቦኡ ኣብ ምክልኻል
ተጸሚደ። ተጋዳላይ ተስፋይ፡ ድሮ
ገድሊን ገደሉን መሊኹ፡ ኣብ ዕርድታት
ሳሕልን ካልኦት ቦታታትን፡ ብልዑል
ጅግንነትን ተወፋይነትን፡ መስተክራዊ
ፍጻመታት ዝሰርሕ ተጋዳላይ ኰነ።
ተጋዳላይ ተስፋይ ኣብ ዝተሳተፎም
ሓያሎ ውግኣት፡ ውሑዳት ዘይኰኑ
ፈተንቲን ንመስዋእቲ ዘቃልዑዎን
ኩነታት ኣጋጢሙዎ እዩ። እንተ
ዀነ ግን፡ ኣብ ፈተነ መሊሱ ዝተብዕ፡
እንትርፎ ንሓርነት ምቅላስ ወለቕ ዘለቕ
ዘይብልን ብምዃኑ፡ ንፈተና ገድሊ ከም
ውሁብ ወሲዱ፡ ከም ወትሮኡ ይቕጽል

ጥራይ።
እቲ ድሕሪ ሻድሻይ ወራር ግዜ
ከይሃበ ዝሰዓበ ሰላሕታ/ሻውዓይ ወራር፡
ሃንደበትነት ዝነበሮን ድሕሪ ሻድሻይ
ወራር ተጋዳላይ ሩፍታ ከይረኸበን
ብግቡእ ከይተወዳደበን ዝተበገሰ
ብምንባሩ፡ ኣብ ገድሊ ኤርትራ ብምረት
ዝጥቀስ እዩ። ሰራዊት ደርግ፡ እቲ ከም
ዝዕወት ርግጸኛ ኰይኑ ዳንኬራ ዝገበረሉ
ሻድሻይ ወራር ብምፍሻሉ ስለ ዝሓነኸ፡
እንተ ተመሰለሉ ንመከሓሓሲ እዩ ኣብ
ኣሰሩ ሃንደበታዊ መጥቃዕቲ ዝፈለመ።
ሰራዊት ህዝባዊ ግንባር ብዘይተጸበዮ
ቦታን ግዜን፡ ብሰላሕታዊ ምንቅስቓስ
እዩ ድማ ናብ ዕርድታት ተጋደልቲ
ተጸጊዑ።
ሰላሕታ ወራር፡ ከም ሽሙ ሃንደበትን
ዕድል ዘይህብን’ኳ እንተ ነበረ፡ ተጋዳላይን
ውድቡን ግን፡ ከም’ቶም ዝሓለፉ
ወራራት ፈሺሉ ከም ዝተርፍ እምነት
ነይሩዎም። እቲ ወራር ካብ ሩባ ዓንሰባ
ጀሚሩ፡ ንምሉእ ግንባር ሓልሓል ዝሸፈነ
ኰይኑ፡ ሰራዊት ደርግ ብሃንደበታዊ
ምንቅስቓስን መጥቃዕትን፡ በዚ ግንባራት

ፈንጢሱ ንመስመር ዛራ (ሳሕልን
ባርካን) ስለ ዝቖረጾ፡ ነዚ ንምግታእ፡ ካብ
ካልኦት ግንባራት ግድነት ተወሰኽቲ
ኣሃዱታት ክድረቡ ነይሩዎም።
ካብ’ተን ናብ’ቲ ግንባር ዝተደረባ
ኣሃዱታት ሓንቲ፡ እታ ካብ ሰሜናዊ
ምብራቕ ሳሕል ዝተበገሰት፡ ተስፋይ
ዝርከባ ብርጌድ 23 ናይ ክፍለ-ሰራዊት
70 ነበረት። ኣሃዱታት፡ መከላኸሊ ኣብ
ዘይብሉ ቀላጥ ቦታ ዓሪደን፡ ደማዊ ውግእ
ጀመረ። ሰራዊት ደርግ፡ ዝርካቡ ዓቕሙ
ኣካኺቡ፡ ሃንደበትነት ተጠቒሙ ንናይ
ወገን ሓይሊ ክደፍእ፡ ኣሃዱታት ህዝባዊ

ግንባር ከኣ ጸረ-መጥቃዕትታት እናወሰዳ
ክከላኸላ፡ ትንፋስ ዘይህብ ውግእ ቀጸለ።
ሰፍ ዘይብል ክሳራ እናንወረዶ ውግእ
ዝቐጸለ ሰራዊት፡ ክሳብ ናይ መወዳእታ
ዓቕሙ ደው ከም ዘይብል ብሩህ
እናዀነ መጽአ።
ኣብ ሰነ ናይ 1983፡ ሰራዊት ደርግ
ሓሽከት ሰራዊት ኣጽዋርን ኣሰሊፉ፡
ካብ ወጋሕታ ኣትሒዙ ተደራራቢ
መጥቃዕቲ ብምውሳድ፡ ንኣሃዱ ብዓል
ተስፋይ ብየማነ-ጸጋማ ሓሊፉ፡ ነቲ
ብድሕሪኣ ዝገደፍቶ በረኽቲ ቦታታት
ተቖጻጸሮ። ኣሃዱታት ኣብ’ቲ መኸወሊ
ዘይብሉን ኣፍልቡ ናብ’ቲ ናብ ድሕሪት
ዝሓለፈ ሰራዊት ደርግ ዝሃበን በረኽቲ
ቦታታት ቀኒዐን፡ እልቢ ብዘይብሉ ርሳሳት
ታንክታትን መዳፍዓትን እናተሃርማ፡ ናይ
ሞትን ሕየትን ክከላኸላ ግድን ኰነ።
መሬት ከም ሓዊ ነዲዳ። ዕርዲ
ዘይነበሮም ተጋደልቲ፡ ኣብ’ቲ እሳት
እናተለለዉ፡ ዝከኣሎም ክከላኸሉ ፈተኑ።
እንተ ዀነ ግን፡ ኣብ ፍጹም ዕብለላ
ሰራዊት ደርግ ስለ ዝኣተዉ፡ እንተ
ተኻኢሉ ብዝረኽቡዎ ከፋት ከዝልቑ
ጥራይ ነይሩዎም።
ካብ’ቲ እሳት ዝከዓዎ ቦታ ናይ ሽምጢ
እናተኮሱ ፈንጢሶም ክወጽኡ እንተ

ፈተኑ’ኳ፡ ሰራዊት ደርግ፡ ነታ ክወጽኡላ
ዝኽእሉ ክሳድ ረጊጡዋ ብምጽንሑ፡
መሬት ከም ዓይኒ ዕንቊ ጸበበት።
ሓያሎ ተጋደልቲ ወደቑ - ገለ እውን
ኣብ ኢድ ጸላኢ ወደቑ። መውጽኢ
እንተ ረኸቡ፡ ንግዜኡ ክኽውሎም ኣብ
ዝኽእል መንቃዓት ክቕርቀሩ ንየው
ነጀው ይብሉ ነበሩ።
እቲ ኣብ ፍጹም ከበባ ዝኣተወ ቦታ፡
ኣኻውሕ ስለ ዝነበሮ፡ ተስፋይ፡ ንግዜኡ
ክኽውሎ ከም ዝኽእል ሓሰበ። ሓንቲ
ጨዳድ ዘለዋ ከውሒ ምስ ረኣየ ኸኣ፡
ኣብኣ ተሓቢኡ ንኽተርፍ፡ ክፍትን ከም

ዘለዎ ኣመነ። እታ መንቃዕ፡ ጸባብ
ምዃና ስለ ዘስተውዓለ፡ ምስ ምሉእ
ዕጥቂ ምሉእ ብምሉእ ካብ ትርኢት
ክትስውሮ ከም ዘይትኽእል ገሚቱ
እዩ። ኰይኑ ግን፡ ኣብ’ቲ ግዜ
ዘይህብ ግዜን ኣብ ከበባን እናሃለወ
ካልእ ኣማራጺ ስለ ዘይነበሮ፡ ንሓደ
ካብ’ቶም ኣብ ጥቓኡ ዝነበሩ ብጾቱ
ሒዙ፡ ብጭንቂ ናብ’ታ መንቃዕ
ኣተዉ።
ሰራዊት ደርግ፡ ንገለ ካብ’ቶም
ዝማረኾም ተጋደልቲ ብኡ ንብኡ
ብምቕታል፡ ንገለ ድማ ብሂወት
ሒዙዎም ክብገስ ከሎ፡ ብዓል
ተስፋይ ኣብ’ታ መንቃዕ ኰይኖም
ነብሰ-ስጋኦም ይቕንጠጥ ነበረ። ግና፡
እንተ ክኢሎም ነብሶም ከድሕኑ
እምበር፡ ንብጾቶም ዝሕግዙሉ ዋላ
ሓንቲ ዕድል ኣይነበሮምን።
ኣብ’ቲ ከባቢ ዝነበሩ ሰራዊት ደርግ፡
ነቶም ካብ ምርሻን ዝተረፉ ምሩኻት
ሒዞም ክብገሱ ከለዉ፡ ንኸባቢኦም
ብቖላሕታ ካብ ምፍታሽ ኣይዘንግዑን።
ነታ ተስፋይን ብጻዩን ዝተሓብኡላ
መንቃዕ እውን ሸለል ኣይበሉዋን።
ኣብ ውሽጣ ተጋደልቲ ክህልዉ ከም
ዝኽእሉ ስለ ዝጠርጠሩ፡ ዝሃለወ ይሃሉ

ኢሎም ቡምባ ኢድ ኣእተዉላ። ቡምባ
ኢድ ብርቱዕ ድምጺ ኣስሚዓ ጸጥ
በለት። እታ ቡምባ፡ ኣብ ልዒሊ ብጻይ
ተስፋይ እያ ዓሊባ። እቲ ብጻይ ኣካላቱ
ተመናኒሁ ብኡ ንብኡ ናብ ሰፈር
ስዉኣት ገዓዘ።
ተስፋይ፡ ሞትን ሂወትን ኣብ ገምገም
ኰናኦ። ብድምጺ ቡምባ ኣእዛኑ
ተለዂኹ፡ ብርሱን ባሩድ ጸለሎ
መሲሉ፡ ብቝርጽራስ ስጋ ናይ ብጻዩ
ተጠቓቒዑ ምስ ትንፋሱ ተረፈ።
ምስናይ ጓሂኡ። ካብ’ቶም ወተሃደራት
ክተርፍ እንተ ዀይኑ፡ ከይተዳህለን
ከይተንቀሳቐሰን ከስቅጥ ነይሩዎ።
እቶም ወተሃደራት ድማ፡ ኣብ’ታ
መንቃዕ ዝተረፈ ሰብ ከም ዘይህሉ
ምስ ተኣማመኑ መንገዶም ቀጸሉ።
ተስፋይ፡ ንዝተወሰነ እዋን ብስቕታ
ተጸናጸነ። እቶም ወተሃደራት ኣርሒቖም
እዮም ኢሉ ኣብ ዝገመተሉ እዋን ከኣ፡
ካብ’ቲ መንቃዕ ብጥንቃቐ ተቐልቂሉ
ኣማዕደወ። ኣብ ከባቢኡ ውሑዳት
ዘይኰኑ ብጾቱ ወዲቖ ነይሮም።
የማን-ጸጋሙ፡ ድሕረኡ-ቅድመኡ
ምስ ጠመተ፡ ህላወ ወተሃደራት
ኣይተራእዮን። ካብ’ታ መንቃዕ መሰስ
ኢሉ ብምውጻእ ድማ፡ ከባቢ ንኸረጋግጽ
ቀባሕባሕ በለ።
ክብገስ እናበለ ከሎ ግን ግን፡

ሓደ ሓሳብ መጽኦ። ኣብ’ቶም
ዝወደቑ ብጾቱ ገለ ሚስጢራዊ ሰነድ
ከይህሉ’ሞ፡ ሰራዊት ደርግ ኲናት ምስ
ዘሓለ ተመሊሱ ንኸይፍትሽ፡ ቅድሚ
ምብጋሱ ከረጋግጽ ደለየ። ናብ ሓደ
ካብ’ቶም ስዉኣት ቀሪቡ ክፍትሽ ወስ
ኣብ ዝበለሉ ግን፡ ውጕኣት ወተሃደራት
ደርግ፡ ምስ ብረቶም ናብ’ቲ ቦታ
ክቐርቡ ኣስተብሃለ። ብኡ ንብኡ ኸኣ፡
ኣብ መንጎቶም ስዉኣት ብጾቱ ኣትዩ
በጥ በለ።
እቶም ውጉኣት ወተሃደራት
ንተስፋይ ኣብ መንጎ ስዉኣት
ምስ ረኣዩዎ፡ ምስ’ቶም ኣቐዲሞም
ዝረኣዩዎም ስዉኣት ተጋደልቲ ዘይነበረ
ኰይኑ ስለ ዝተሰመዖም፡ ሸለል ኢሎም
ኣይሓለፉን። ደጋጊሞም ብኣእጋሮም
ገማጠሉዎ። ተስፋይ፡ ናብ ዝገምጠሉዎ
እናተገምጠለ፡ ትንፋሱ ሓቢኡ፡ ነቲ ናይ
ሞትን ሂወትን ፈተና ሓለፎ። ንሳቶም
ድማ ከም ዝሞተ ኣሚኖም ዝባኖም
ሂቦም ቀጸሉ።
ኣብ መንጎ ስዉኣት ከሎ፡ ጸሓይ
ዓረበት። ካብ’ቲ ከባቢ ወጺኡ ናብ
ውሑስ ቦታ ዝኸዱሉ እዋን ኣብ ግዜ
ጸላም ጥራይ እንተ ዀነ’ኳ፡ ጸላም እውን
ምሉእ ብምሉእ ውሑስ ከም ዘይኰነ
ይፈልጥ እዩ። ምኽንያቱ፡ እቲ ከባቢ
ወተሃደራት ተዘሪኦሞ እዮም። ብድድ
ኢሉ፡ ኣንፈት ንኽመርጽ የማነ-ጸጋሙ
ብኣዒንቱ ዳህሰሰ። ናብ ብጾቱ ከብጽሖ
ዝኽእል ኣንፈት ክመርጽ ኣለዎ።
እንተ ዘይኰይኑ፡ ብሃለኽለኽን ውግእን፡
ብጥሜትን ጽምኢ ማይን. . . ዝደኸመ
ኣካላቱ፡ ነዊሕ ኮለል ክጻወር ይኽእልን
ኣይክእልን ርግጸኛ ኣይኰነን።
ምስ ጸላምን ድኻምን፡ ኣንፈቱ ክፈልጥ
ተጸገመ። እታ ዕድል ሽዓ ብምዃና
ግዜ ክወስድ ከም ዘይብሉ ስለ ዝኣመነ
ግን፡ ብኡ ንብኡ ነቐለ። እናተጸናጸነ፡
ብዓይኒ ጸላም ክርእዮ ዝኽእል ርህቐት
እናፈተሸ ጕዕዞ ተተሓሓዞ። ኣብ
ዝሓለፎ፡ መዓስከራት ሰራዊት ደርግ
ጎፍ እናበሎ፡ ተጠውዩ ንኽሓልፍ ዝያዳ
ጽዓት እናጥፈአ ቀጸለ። ምሉእ ለይቲ፡
እናተጠዋወየን ብዘይዕረፍቲን ኣብ ጕዕዞ
ሓደረ። ዕድል ገይሩ ድማ፡ ንጽባሒቱ
ኣብ’ቲ ብጾቱ ዝነበሩዎ ኣስማጥ በጽሐ።
ምስ ኣሃዱኡ ድማ ተጸንበረ።
ብጾቱ “ምስ’ቶም ዝተሰውኡዶ
ዝተማረኹ ይኸውን?” ክብሉ ኣብ
ዘይተፈትሐ ግድል እዮም ጸኒሖሞ።
እንተ ዀነ ግን፡ ንሕቶኦም ባዕሉ ክምልስ፡
ብሂወቱ ደበኽ ምስ በሎም ሓሓቚፎም
ሰዓሙዎ።
ይቕጽል. . .

ካብ ወጥሪ ናብ ወጥሪ - መወዳእታኡ...

ሓዳስ ኤርትራ መበል 28 ዓመት ቁ.136 6 ለካቲት 2019 - ገጽ 5

ልቦናን ፍልስፍናን ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል

ሻውዓይ ክፋል

“ኣለሽቲ ጌጋ ዘይኰንና፡ ናይ ፍታሕ
ሰባት ንዅን።” - ሄንሪ ፎርድ
“ኣነ ብገዛእ ርእሰይ ሓሳባት ካብ
ብዝፈጥሮ ርድኢት ንላዕሊ፡ ኣብ ልዕለይ
ሓይሊ ዘለዎ ከቶ የልቦን።” - ኣንቶኒ
ሮቢንስ

“ኣብዘን ዝሓለፋ ክፋላት ዝጸሓፍካየን፡
ብፍላይ ብዛዕባ ሓሙሽተ ስምዒት ህዋሳትና
ተገዲሰ ኣንቢበየን።”
“የቐንየለይ።”
“ኣብዚኣ ሓንቲ ሕቶ ኣላትኒ።
ንሓሙሽተ ስምዒት ህዋሳትና፡ ኵላትና
ብማዕረ ክንጥቀመሎም ዓቕሚ የብልናን
ድዩ?”
“እወ የብልናን።”
“ብኸመይ?”
“ንኽልተ ምኽንያት።”
“በብሓደ እስከ ቀስ ኢልካ ግለጸለይ።”
“እቲ ሓደ ብሰሪ ተፈጥሮ ወይ ሓደጋ
እዩ ክኸውን ዝኽእል።”
“ኣይተረድኣንን።”
“ንኣብነት ሓደ ሰብ ብተፈጥሮ ወይ
ብሰሪ ሓደጋ ናይ ምርኣይ ጸገም ከጋጥሞ
ይኽእልዶ?”
“ብርግጽ።”
“ሓደ ሰብ ብሰሪ ሓደጋ ወይ ብተፈጥሮ
ናይ ምስማዕ ጸገም ከጋጥሞ ይኽእልዶ?”
“ኢሂናይ ደኣ!”
“ሓደ ሰብ ብተፈጥሮ ይዅን ብሰሪ
ሓደጋ ኣርባዕቲኦም መሓዉሩ ክኸስር
ይኽእልዶ?”
“ኣይረድ!”
“ክቕጽለልካ?”
“ናብታ ካልአይቲ ዝበልካያ እምበር
ስገር።”
“እቲ ኻልኣይ ክገልጸልካ ዝደሊ ነጥቢ፡
ንዓና ብምልኣት እንከለና ብዝግባእ
ዘይንጥቀመሉ እዩ።”
“ከመይ ማለት?”
“ንዓኻ ናይ ምስማዕ ጸገም ኣለካ ድዩ?”
“የብለይን።”
“ምስ ሓደ ከማኻ ናይ ምስማዕ ጸገም
ዘይብሉ ዓርክኻ ናብ ሓደ ኣስተምህሮ
ዝካየደሉ ኣዳራሽ ኣቲኹም እስከ ንበል።”
“ሕራይ።”
“ክልቴኹም ኣብ ቅድሚት ኮፍ
ኢልኩም እንከለኹም፡ ብማዕረ ነቲ
ኣስተምህሮ ትሰምዕዎዶ?”
“ኣይመስለንን።”
“ስለምንታይ?”
“ምኽንያቱ ብዙሕ ግዜ ስለ ዘጋጥመኒ
እኮ እየ። ኣብ መንጎ እቲ ኣስተምህሮ፡
ሓዴና ብሓሳብ ተዋሒጡ ብዙሕ
ቍምነገር ክሓልፈና ይኽእል እዩ።”
“ክልቴኹም ናብ ሓደ ዕዳጋ ኬድኩም
ከኣ ንበል። ካብቲ ዕዳጋ ምስ ወጻእኩም፡
ንኽልቴኹም እንታይ ከም እተዓዘብኩም
ሕቶ እንተ ዝቐርበልኩም፡ ሓደ ዓይነት
መልሲ ምሃብኩምዶ?”
“ፈጺምና ንቀራረብ ከማን
ኣይመስለንን።”
“ስለምንታይ?”
“ምኽንያቱ ኣነ ኣራንሺ ዝፈቱ እንተ
ዀይነ፡ ዓይነይ ትኽ ኢሉ ናብ ኣራንሺ
እዩ ዝወስደኒ። ብመንጽሩ ዓርከይ ኮሚደረ
ዘገድሶ እንተ ዀይኑ፡ ናብቲ ኮሚደረ
ዝተቐመጠሉ እዩ ከድህብ። እቲ እንህቦ

መልሲ ከኣ፡ ብእኡ መጠን ከም ዝፈላለ
ፍሉጥ እዩ።”
“ንስኻን ዓርክኻን ኣብ ሓደ በራድ
ዝፈልሐ ሻሂ ክትሰትዩ እንከለኹም፡ ኣብ
መቐረት ሽኮር ሓደ ዓይነት ምስትምቓርዶ
ይህልወኩም።”
“ኣይመስለንን። እቲ ምንታይሲ ኣነ
ፈታዊ ሽኮር፡ ዓርከይ ሽኮር ዘየብዝሕ
ክኸውን ይኽእል እዩ።”
“ሕጂ ናብቲ፡ ‘ንሓሙሽተ ስምዒት
ህዋሳትና፡ ኵላትና ብማዕረ ክንጥቀመሎም
ዓቕሚ የብልናን ድዩ?’ ኢልካ ዝሓተትካዮ
እስከ ንመለስ። ከምቲ ኣብ ላዕሊ ክብለካ
ዝጸናሕኩ፡ …።”
ኵነታት ሰባት ከምኡ’ውን፡ ባህርያቶም
ክልውጡሉ ዝኽእሉሉ ክልተ መንገድታት
ኣብ ዝሓለፉ ክፋላት ርኢና ነይርና። እቲ
ሓደ መንገዲ፡ ስምዒት ብምፍጣር ነቲ
ክልውጡዎ ዝደልዩዎ ባህሪ ንምምንጫው
ዝጥቀሙሉ፡ ኣካሎም ካብቲ ኵነታት
ምርሓቕ እዩ። እቲ ኻልእ መንገዲ ድማ፡
ንውሽጣዊ ርድኢቶም ምልዋጥ እዩ።
ሕጂ ድማ ኣብ ሓደ ውጽኢት
ንኽንበጽሕ ዘኽእል ኵነታት ብዛዕባ
ምጥጣሕን ኣብ ዝሓሰብናዮ ሸቶ
ንኽንበጽሕ ዝሓሸ ርድኢት ብዛዕባ
ምፍጣርን ከነተኵር ኢና።
ብዛዕባ ውሽጣዊ ርድኢትና ብዝምልከት
ክንልውጦም እንኽእል ክልተ ነገራት
ኣለዉ። እቲ ቐዳማይ፡ ንእንታይነት እቲ
እንግንዘቦ ምልዋጥ እዩ። ንኣብነት ነቲ
ዘፍርሓና ወይ ዘስግኣና መጻኢና፡ ኣብ
ኣእምሮና ከም ብሩህ ገይርና ብምቕራጽ
ጥራይ ብትብዓት ክንገጥሞ ንኽእል ኢና።
ብኻልእ ሸነኽ፡ ንሓደ ነገር እንርድኣሉ
መንገዲ ክንልውጥ እውን ንኽእል ኢና።
መብዛሕትና ኣእምሮና ብእተፈልየ
ኵነት ምላሽ ንኽህብ ዘበራብሩ መፍትሓት
ኣብ ሓንጐልና ኣለዉና። ንኣብነት ንገለ
ሰባት ንሓደ ነገር ኣዝዩ ኣግዚፉ ናይ
ምርዳእ ስምዒቶም የለዓዕሎ። ካልኦት ከኣ
ምስ ገዛእ ርእሶም ክመያየጡ እንከለዉ፡
ኣብ ውሽጦም ዝፈጥሩዎ ናይ ድምጺ
ቃና ኣብ ውሽጣዊ ድራኸኦም ዝተፈልየ
ስምዒት ይፈጥረሎም።
ኣብ ውሽጥና ቅጽበታዊ ርድኢት
ዝፈጥር ዝተወሰነ መሰረታዊ ነገር ንዅላትና
እዩ ዘለና ክበሃል ይከኣል። ንነገራት
እንርደኣሎም ዝተፈላለዩ መንገድታትን
ርድኢታትን ዘምጽኡዎ ውጽኢት ሓንሳእ
ፈሊና እንተ ፈሊጥና፡ ኣእምሮና ዶብ
ኣልቦ ክእለትና ብእንጥቀመሉ ኵነታት
ንምምላእ ኣይንጽገምን ኢና። ምምላእ
ጥራይ ዘይኰነ፡ ምስኡ ብዝተሓሓዝ
ዝፈጠርናዮ ርድኢት ምሉእ ብምሉእ
ክንጥቀም ንጅምር።
ሓደ ሰብ ነቲ ንሕና ክንበጽሖ እንደሊ
ሸቶ እንተ ደኣ ወቒዑዎ፡ እቲ ሰብ
ኣእምሮኡ ኣብ ፍሉይ ርድኢት ከም
ዝበጽሐ ክንፈልጥ ይግባእ። ንሕና ኸኣ፡
ኣብ ኣእምሮና ብዛዕባ ዝካየድ ነገር
እንፈልጠሉ ዝሓየለ መሳርሒ ክህልወና
ኣለዎ። ካብዚ ኢና እምበኣር፡ ንነገራት
ምርኻብን ናይ ስምዒት ህዋሳትና ብኸፊል
ምጥቃምን እንጅምር። እዚ ጥቕሚ ሓደ
ነገር ንምፍጣር ዘድሊ ቅድመ ኵነት ከም
ምምላእ ይቝጸር። እዞም ናይ ቅድመ
ኵነት ቀመማት ተመኵሮ ደቂ ሰብ

ዘማዕብሉ ብሉጻትን ቅኑዓትን መሰረታት
እዮም።
ምስ ርእየት ዝመጣጠን ተመኵሮ
ብዝግባእ ንምርዳእን ንምቍጽጻርን ብዛዕባ
ሓፈሻዊ ኵነታት ርእየት ዝያዳ ክንፈልጥ
ይግባእ። እቲ እንርእዮ ነገር ጸልማት ወይ
ብርሃን፡ እቲ ሕብሪ ጻዕዳ ወይ ጸሊም፡ ደው
ዝበለ ወይ ዝንቀሳቐስ ምዃኑ ምፍላጥ
የድልየና።
ብተመሳሳሊ ኵነት እቲ እንሰምዖ
ድምጺ ቀስ ዝበለ ወይ ዘንጸባርቕ፡
ቀረባ ወይ ርሑቕ፡ መቓልሕ ዝመልስ
ወይ ዘይመልስ ብዛዕባ ምዃኑ ምልላይ
ትጽቢት ይግበረልና። እቲ እንድህስሶ ነገር
ልሙጽ ወይ ሓርፋፍ፡ በሊሕ ወይ ጎዲም፡
ዝተዓጻጸፍ ወይ ደረቕ፡ … ብዛዕባ ምዃኑ
ምፍላጥ ይግበኣና።
እቲ ኻልእ ኣድላዪ ምልላይ ኣብ
ሓደ ምስሊ ምትእስሳር ምህላውን
ዘይምህላውን ዝገብር እዩ። ተኣሳሳርነት
ዘለዎ ምስሊ፡ ንስኻ ኣብቲ ቦታ ከም ዘለኻ
ንገዛእ ርእስኻ እተተኣሳስረሉ መስርሕ
እዩ። ምስቲ እትስእሎ ምስሊ ምትእስሳር
እንተ ደኣ ሃልዩካ፡ ነቲ ዝፈጠርካዮ ምስሊ
ክትርእዮ ኢኻ። ክትሰምዖ ድማ ኢኻ።
እቲ ምስሊ ዝገብሮ ኵሉ ምንቅስቓስ፡
ንስኻ ኣብኡ እንተ ትነብር እንታይ
ክትገብር ከም ዝነበረካ ዝተፈልየ ስምዒት
ይህልወካ። ኣብ ኣእምሮኻ እተፈጥሩ፡
ምሳኻ ምትእስሳር ዘይብሎም ምስልታት
ግዳ፡ ንዓኻ ዋላ ሓንቲ ስምዒት ዘይህቡኻ
ኰይኖም ክጸንሑኻ እዮም። ነቶም
ምስሊታት እንዕዘቦም ካብ ግዳም ኴንና
ኢና። ምሳና ዘይራኸብ ምስሊ ማለት
ልክዕ ንገዛእ ርእስና ኣብ ፊልም ከም
እንርእያ እዩ።
እሰከ ኣብ ቀረባ እዋን ዘጋጠመካ ሓጐስ
ክትዝክር ፈትን። ኣብቲ እዋን ብዓይንኻ
ዝተዓዘብካዮም ፍጻመታት፡ ምስልታት፡
ቀለማት፡ ድምቀታትን ካልኦትን
ኣጽንዓዮም። ኣብቲ እዋን ዝሰማዕካዮም
ድምጽታት፡ ዝተሰምዑኻ ግዜያውያን
ስምዒታት፡ ኵነታትን ካልኦትን ሕጂ
ተመሊስካ ኣስተማቕሮም። ንገዛእ ርእስኻ
ልክዕ ከም ተንቀሳቓሲ ፊልም ትርኢ
ዘለኻ ገይርካ ቅረጻ።
እንታይ ዝተፈልየ ስምዒት ይፈጥረልካ?
ስምዒትካ ብዘሐጕስ ኵነት ተነቓቒሑ
ዝነበረ፡ ኣበየናይ ፍጻመ እዩ ነይሩ? ኣዝዩ
ጽቡቕ እትብሎ ዝኽሪ ናብ ኣእምሮኻ
ዳግም ክትመልሶ ተመራጺ እዩ። እቲ
ዝኽሪ ናይ ቀረባ ወይ ናይ ርሑቕ እዋን
ክኸውን ይኽእል እዩ። ተዛኒኻ ኣዒንትኻ
ብምዕማት ሰኣሎ። እቲ ምስሊ እናዓበየን
እናነጸረን ክመጽእ እንከሎ፡ ኵነታትካ
ብኸመይ ከም ዝልወጥ ኣስተውዕለሉ።
ንብዙሓት ሰባት ቅድሚ ሕጂ ኣብ
ኣእምሮኦም ንዝነበረ ምስሊ እናጕልሑን
እናኣነጸሩን ናብ ገዛእ ርእሶም እናኣጸግዑ
ብምዝካር ዝያዳ ሓያልን ዘሐጕስን ምስሊ
ከም ዝፈጥሩ ይገብሮም። ናብቲ ኵነት
ከኣ፡ ሽተት ኣቢሉ የጥሕሎም።
ንነፍሲ ወከፍ ስምዒታት ህዋሳትና
ተጠቒምና፡ ንነገራት ብምፍላይ
ከምኡ’ውን፡ ተሳተፍቲ ወይ ብግዳም
ተዓዘብቲ ብምዃን ንኣንፈት ህይወትና
ብዝግባእ ክንቅይሮ ንኽእል ኢና። ልክዕ
ከምቲ ዳይረክተር ናይ ሓንቲ ፊልም
ንስምዒት ተዓዘብቲ ብዝምስጥ ኣገባብ ነቲ
ፊልም መልክዕ ከም ዘትሕዞ፡ ንሕና ድማ
ኣብ ህይወትና እንገብሮ ምንቅስቓስን
ኣተሓሳስባን ክንቅይሮ ንኽእል ኢና።

እቲ ዳይረክተር ፊልም
ንኣንፈት ካሜራ፡ ንመጠን
ድምጺ ሙዚቃ፡ ንመጠንን
ፍጥነትን እቲ ምንቅስቓስ፡
ናይቲ ምስሊ ንጹርነትን
ሕብርን ብምቅይያር፡ …
ተዓዘብቲ ዝደልዩዎ ፍጻመ
ከመዓራሪ ይኽእል እዩ።
ንሕና እውን፡ ንኣእምሮና
ብምእዛዝ ዕላማና ንኽንወቅዕ
ድጋፍ ዝዀኑና ኵነታት
ክንፈጥር ንኽእል ኢና።
ዝበዝሑ ሰባት ብሰለስቲኦም
ናይ ምርዳእ ስርዓታት እዮም
ዝጥቀሙ። ንሳቶም ከኣ፡
ምርኣይ፡ ምስማዕን ምድህሳስን
እዮም። ይዅን እምበር፡
ዝተፈላለዩ ሰባት ብዝተፈላለዩ ስምዒት
ህዋሳቶም ዝርድኡዎ ብዝተፈላለዩ መጠን
እዮም። ብዙሓት ሰባት ቀዳምነት ዝህቡዎ፡
ብምርኣይ ክትርዳእ ምፍታን እዩ። ነቲ
ዝረኣዩዎ ነገር ብቐጥታ ምስ ኣእምሮኦም
የራኽቡዎ።
ካልኦት ከኣ፡ ንርድኢቶም ዝያዳ ናብ
ምስማዕ እዮም ዘዛዝውዎ። እቶም ዝተረፉ
ከኣ፡ ብምድህሳስ እዮም ርድኢቶም
ዘኻዕብቱ። እዞም ሰባት ሓያል ግብረ
መልሲ ዝህቡ ነቲ ዝሰምዕዎን ዝትንክፍዎን
እዮም። ዝዀነ ሰብ ንዅሉ ነገር ዝህቦ
ግብረ መልሲ ሓደ ዋላ ኣይዅን፡ እዚ
ኵነት ንርድኢትና ዝያዳ ጉሉሕ ጭብጢ
ብምሃብ እወታዊ መልክዕ ፈጢሩ ዝያዳ
ናብ ናይ ተበግሶ ስምዒት ይወስደና።
እስከ ሕጂ ኸኣ፡ ብተመሳሳሊ ኵነታት
ንኣሉታዊ ዝኽሪ ንውሰድ። ብዛዕባ ሓደ
ዘሕርቐናን ዘጕህየናን ነገር ንሕሰብ።
ነቲ ምስሊ እናጕላሕና ንተዓዘቦ። ሽዑ
ኣብ ኣእምሮና እንታይ ዓይነት መስርሕ
ይፍጠር? ምስቲ ኣብ ላዕሊ ዝመሳሰል ከም
ዝፍጠር ርዱእ ነገር እዩ። እወ ኣሉታዊ
ስምዒትና ቀጻሊ እናጎልሐ ይመጽእ። እዚ
ምስሊ ኸማን ይሕይል። እቲ ምንታይሲ፡
ብዙሓት ሰባት ኣሉታዊ ኵነታቶም ዝያዳ
ገዚፉ ዕረፍቲ ስለ ዝኸልኦም እዩ። እቶም
ኣቐዲሞም ኣብ ኣእምሮኦም እተቐርጽዎም
ሕማቕ ስምዒታት ካብ ዝዀነ ግዜ ንላዕሊ
ይቈጻጸሩዎም። የግዳስ ኣተኵሮኦም እንተ

ደኣ ቐይሮም፡ እቲ ምስሊ (ተዘክሮ) እናሃሰሰ
እዩ ዝኸይድ።
ካብዞም ክልተ ተመኵሮታት ወይ
ኣብነታት፡ እዚ ሳይንስ ክሳብ ክንደይ
ሓያል ውጽኢት ከም ዘለዎ ክንርዳእ
ንኽእል ኢና። ኣብ ውሽጢ ደቓይቕ
ንሓደ እወታዊ ስምዒት ወሲድና ኣብ
ኣእምሮና ኣዝዩ ሓያልን ስልጣን ዘለዎን
ክንገብሮ ንኽእል ኢና። ብመንጽሩ
እውን፡ ንኣሉታዊ ስምዒትና ከምኡ
ክንገብሮ ንኽእል ኢና። ክንዲ ዝዀነ ነዞም
ልምምዳት ኣብ ኣእምሮና ብምጥቃም
ዝፈጠርናዮ ምስሊ፡ ካብ ዝተፈላለዩ
ኣንፈታት ኴንና ብዝተመልከትናዮ
መጠን፡ ክሳብ ክንደይ ስምዒታትና ከም
ዝለዋወጡ ክንግምት ኣይንጽገምን ኢና።
ሊቃውንቲ ስነ ልቦና እዞም ልምምዳት
ንኽሰርሑ ዝደልዩዎ፡ ምእንቲ ኣተኵሮ
ሂብናን ኣብ ሓይል ስምዒት ኣቲናን
ንዓና ዝያዳ ብቕዓት ዝፈጥረልና ኣየኖት
ስምዒት ህዋሳት ምዃኖም ንኽንርዳእ
እዩ።
ንገለ ስምዒት ህዋሳትና እንተስ ብተፈጥሮ
እንተስ ብሓደጋ ስለ ዝኸሰርናዮም፡ ኣብ
ህይወት ንኸስር ማለት ከም ዘይኰነ

ኣብዚ ከስምረሉ ምደለኹ። ናይ ምርኣይ
ጸገም ዘለዎም ስነ ጥበባውያን በዓል ረይ
ቻርለስን ስቲቭ ዎንደርን፡ ክሳብ ክንደይ
ዕዉታት ስነ ጥበባውያን ከም ዝዀኑ
ንፈልጥ ኢና። ሉድዊግ ቫን ቢትሆቨን
ከኣ፡ ዋላ ናይ ምስማዕ ጸገም ምስ ኣጋጠሞ፡
ክሳብ ክንደይ ብሉጽ ሙዚቀኛ ከም
ዝነበረ ንዓለም ኣስደሚሙዋ እዩ። በዓል
ሄለን ከለርን እታ ኤርትራዊ ደም ዘለዋ
ሓበን ግርማን ድማ፡ ዋላ ናይ ምስማዕን
ምርኣይን ጸገም የጋጥመን፡ ዕዉታት
ምዃነን ኣመስኪረን እየን።
ብመሰረቱ ኣነባብራና ብሓደ ወይ
ብኽልተ መንገዲ ክኸውን ይኽእል
እዩ። ንኣእምሮና ብዝሓለፉ ኵነታት
ከም ዝቃነ ክንገብሮ ንኽእል ኢና።
ንዝስመዓና ስምዒት፡ ንእንርእዮ ምስሊ
ወይ ንእንሰምዖ ድምጺ፡ ብእኡ ንብኡ
ንኣእምሮ መልእኽቲ ብምቕባል ግብረ
መልሲ ክንህብ ንኽእል ኢና። ወይ ከኣ
ኣእምሮና ብኸመይ መልክዕ ክንእዝዞን
ከነስርሖን ንቑሕ ዝዀነ ምርጫ ክንገብር፡
ዝደለናዮ መምርሒ ከነርቅቕ ንኽእል።
ነቶም ሕማቕ ተመኵሮታትና ወሲድና፡
ንብልጫኡን ሓይሉን ከነጥፍኦ ንኽእል
ኢና። ብድሕሪ እዚ ነዞም ሕማቕ
ተመኵሮታት ህይወትናን ኣሸገርቲ
ምስልታትን ኣብ ልዕሌና ዝዀነ ዓይነት
ስልጣን ከም ዘይብሎም ብምቝጻር ከም
ድላይና ክንቈራርጾምን ከነወግዶምን
ይጥዕመና።
ክንጅምሮም ክሳብ ዝኸብዱና
ክንሰርሖም ኣይንኽእልን ኢና ኢልና
ዝሓሰብናዮም ከበድቲ ዕዮታት
ኣጋጢሞሙና ኣይፈልጡን ድዮም?
ይዅን እምበር ነቲ ኵነት ኣብ ኣእምሮና
ዝቐረጽናዮ ምስሊ ኣዚና ኣቕሊልናን
ኣነኣኢስናን እንተ ዄንና፡ ንድኽመትና
ንጎድኒ ገዲፍና ነቲ ዕዮ እንዓይየሉ
ምቹእ ኵነታትን ጽቡቕ ስጕምትን ኢና
እንወስድ። ነዚ ፈተነ ንዝገብር ዝዀነ
ሰብ ብዛዕባ ሓደ ነገር ንዘለና ርድኢት
ንኽንልውጥ፡ ብዛዕባ እቲ ኵነት ዘለና
ስምዒት ንምቕያር ስጕምቲ ምቕያር ከም
ዘኽእል የረድኣና። ብሓፈሻኡ ከነገንዝቦ
ደሊና ዘለና ዝያዳ ምቍር፡ ባህታን ኣብ
ህይወትና ርሱን ፍቕሪ ዝፍጠረሉ መንገዲ
ምህላዉ እዩ።

“ንሓደ ነገር ጽቡቕ ወይ ሕማቕ ዝገብሮ
ኣተሓሳስባና እዩ።” - ዊልያም ሼክስፒር
“ኣብ ጥርዚ ንቡር ጌጋ ኰይነ እየ፡ ንገዛእ
ርእሰይ ረኺበያ።” - ዋልት ዋይትማን

ይቕጽል

ዓንኬል ልቦና

ሓዳስ ኤርትራ መበል 28 ዓመት ቁ.136 6 ለካቲት 2019 - ገጽ 6

ብደረጃ ዓለም፡ ዶባት ሰጊሮም ዚኣትዉን ዚላብዑን
ለበዳዊ ሕማማት ኣዝዮም ኣጨነቕቲ ኢዮም።
ስለዝኾነ ከኣ ካብ ነፍሲ-ወከፍ ሃገር፡ ዞባን ኣህጉርን
ክሳብ ብደረጃ ዓለም ዕቱብ ምክትታልን ኣቓልቦን ኢዩ
ዚግበረሎም። ኣብ ሃገርና እዋናውን ኣሻቓልን ኮይኑ
ዘሎ - ብዶብ ምብራቕ ሱዳን ብምዕራብ ኤርትራ
ናብ ምዕራባዊ መታሕት ኤርትራ ኣትዩ ዘሎ ሕማም

ከርፈስ (ቺኩንጉንያ)፡ ኣዝዩ ኣሻቓሊ እናኾነ ይኸይድ
ኣሎ። እቲ ሕማም ብመንከስቲ ጣንጡ ብዝሰጋገር
ቫይረስ ካብ ሰብ ናብ ሰብ ዚመሓላለፍ ኮይኑ፡ ኣብ
ሓጺር ጊዜ ናብ ሰፊሕ ከባቢ ኪላባዕ፣ ብዙሕ ሰብ
እውን ኪልብድ ይኽእል።
እዚ ሕማም’ዚ፡ ኣብ ሃገርና ንመጀመርያ ጊዜኡ
ቅድሚ መንፈቕ ኣቢሉ ካብ ሱዳን ብወገን ከተማ
ተሰነይ ኣብ ዝኣተወሉ እዋን፡ ዝተለኽፉ ሰባት
ኣዝዮም ውሑዳት ብኣጻብዕቲ ዚቚጸሩ ኢዮም
ነይሮም። ሚኒስትሪ ጥዕና ኣብ እዋኑ ብዝገበሮ ዕቱብ
ምክትታል፡ ንቕሓት ሕብረተሰብና ንምብራኽን ነቲ
ሕማም ንምክልኻልን ብመራኸቢ ብዙሃን ሓበሬታ
ዘርጊሑ፣ ጐስጓስ ኣካዪዱ። እቲ ሕማም ቅድሚ
ምልባዑን ምስፍሕፋሑን፡ ኣብ ወርሒ መስከረም
2018 ንሓፈሻዊ ኵነታት፣ ባህርያትን ድሕረ-ባይታን
ናይ’ቲ ሕማም ዚምልከት ሓበሬታ ኣውጺኡ።
ብፍላይ እቲ ንመጥቃዕቲ ዝተቓል እዩ ኣብ ዝተባህለ
መዳውብቲ ሱዳን ዝኾነ ከባቢታት ኣብ ልዕሊ’ቲ
ዝተኻየደ ሓበሬታዊ ጐስጓስ፡ ነቲ ለበዳ ንምግታእ
ወፍሪ ምንጻግ መድሃኒት እውን ተኻዪዱ።
ብመሰረት ሚኒስትሪ ጥዕና ዝዘርግሖ ወግዓዊ
ናይ ጐስጓስን ሓበሬታን መግለጺ፡ ሕማም ከርፈስ

(Chikungunya) ቫይረስ ዝጠንቁ ካብ ኣራሰንቲ
ሕማማት ሓደ ኮይኑ፡ ካብ ሰብ ናብ ሰብ ብጣንጡ
ዝመሓላለፍ እዩ። ረስኒ ቺኩንጉኒያ ንመጀመርያ
ጊዜ ኣብ 1952 ኣብ ታንዛኒያ ኣብ ዘጋጠመ ለበዳ

እዩ ከም ሕማም ተፈሊጡ። ስም ናይቲ ሕማም በቲ
ናይቲ ከባቢ ቋንቋ ኣጸዋውዓ “ዘጎብጥ” ማለት እዩ።
እቲ ሕማም በቲ ኣብ መላግቦታት ዘርእዮ ምልክታት፡
እቶም ሕሙማት ምንቅስቃስ ምስ ጸገሞም ስዒቡ
ዝመጸ ስም እዩ። ብድሕሪኡ ኣብ 1999 ኣብ
ማለዥያ ቀጺሉ’ውን ኣብ ብዙሓት ሃገራት ኤስያን
ኣፍሪቃን ብመልክዕ ለበዳ ተራእዩ። ኣብዚ እዋን’ዚ
ኣብ ብዙሓት ሃገራት ኣፍሪቃ፡ ኤስያን ኣመሪካን
ዝርከብ ሕማም ኮይኑ፡ ብሰፊሑ እናተላብዐ ዝኸይድ
ዘሎ ሕማም እዩ።
ሚኒስትሪ ጥዕና፡ ህላወ ናይዚ ሕማም ንምክትታልን
ብለበዳ መልክዕ ንኸይክሰትን ዘድሊ ጻዕሪ ይገብር
ኣሎ።
ረስኒ ቺኩንጉኒያ ኣብ ህጻናትን ዓበይትን ንረስኒ
ደንጊ (ዌልካም) ዝመሳሰል ምልክታት ዘስዕብን፡ ሳሕቲ
እንተዘይኮይኑ ንሞት ኣሕሊፉ ዘይህብን ሕማም እዩ።

ሕቚፎ ጊዜ ናይዚ ሕማም (እቲ ሰብ በታ ጣንጡ
ተነኺሱ ክሳብ ምልክታት ሕማም ዘማዕብለሉ ዘሎ
ጊዜ) ካብ 2-7 መዓልታት ዝበጽሕ ኮይኑ፡ እዞም
ዝስዕቡ ካብቶም ረስኒ ቺኩንጉኒያ ክንጥርጥር ከምዘለና
ዝሕብሩ ምልክታት እዮም።
ሃንደበታዊ ክሳብ 40 ዲ.ሰ ዝበጽሕ ልዑል ረስኒ
ምስ ኩንኩኒትን ገብገብታን ከምኡ እውን ጽለኣት
ብርሃንን ምቕያሕ ኣዒንትን ክኸውን እንከሎ፡ ምስ’ቲ
ረስኒ ከኣ ዕግርግርን ተምላስን፡ ምዕጻው ሸውሃት፡
ዕንፍሩርን ሹፍታን ክረኣዩ ይኽእሉ እዮም። ብፍሉይ
ኣብዚ ሕማም ዝረአ ግን፡ ቃንዛን ነድሪ መለጋግቦታትን
ኮይኖም ነቲ ሕሙም ክሳብ ምንቅስቓስ ዝኸልኡ

ኲነታት ለበዳ ከርፈስ ኣብ ከረን

ገርጊስ ፍቓድ

እዮም። ኣብ መብዛሕትኦም በዚ ሕማም ዝተታሕዙ
ሰባት እቲ ረስኒ፡ ኣብ ውሽጢ 2-3 ዘለዋ መዓልታት
ዝጎድል ኮይኑ፡ እቶም ካልኦት ምልክታት - ማለት
ሕማም ርእሲ፡ ቃንዛ መላግቦ፡ ክቱር ረሸሽታ ግን ንልዕሊ
ሰሙን ክጸንሑ ይኽእሉ እዮም። ረስኒ ቺኩንጉኒያ
ጠቕሊሉ ዝሓዊ ግን ድማ ኣዳኺሙ ዝገድፍ ሕማም
እዩ። ሓንሳብ በቲ ሕማም ዝተለኽፈ ሰብ፡ ንመዋእል
ዝጸንሕ ተጻዋርነት ከጥሪ ይኽእል እዩ።
ነቲ ሕማም ንምክልኻል ኣብ ምዕራባዊ ቆላታት
ሃገርና ዝተኻየደ ንጥፈታት፡ ኣዝዩ ውጽኢታዊ እኳ
እንተነበረ፡ እቲ ለበዳ ተገቲኡ ደኣ’ምበር ምሉእ
ብምሉእ ኪውገድ ኣይተኻእለን። ብዝያዳ (ጸሓፊ’ዚ
ዓንቀጽ) ከም ግዳይን ናይ ዓይኒ ምስክርን ኮይኑ
ኪገልጾ ዚኽእል፡ ኣብ ንኡሳን ዞባታት ሓጋዝን ከረንን፡
ኣብ ከባቢአን ዚርከባ ዓድታትን ብኣሽሓት ዚቚጸሩ
ሰባት በዚ ሕማም’ዚ ተለኺፎም ኣለዉ።
ኣብዚ ቅንያት’ዚ፡ ሓደ ሕሙም ልዑል ረስኒ፣

ቅርጥማትን ብርቱዕ ቃንዛ መላግቦታትን እንተሃለይዎ፡
እቲ ብቐዳምነት ዚጥርጠር ሕማም ከርፈስ ኮይኑ፣ ግን
ከኣ ሳሕቲ ምስቶም ብጣንጡ ክመሓላለፉ ዚኽእሉ
ሕማማት ዓሶን ረስኒ ደንግን ተመሳሲሉን ተደሪቡን
ኪመጽእ ስለዝኽእል፣ ምስ እንፍሉዌንዛ እውን
ምድንጋር ከይፈጥር ኣብ ትካል ጥዕና ብምምጻእ
ብመርመራ ደም ኪረጋገጽ ኣለዎ። እቲ ሕማም
ሃንደበት ብዝኽሰት ሓያል ረስኒ ዚጅምር ኮይኑ፡ እቲ
ረስኒ ከከም ኵነታቱ እናለዓለን እናሃድአን ንሳልስቲ
ወይ ንሰሙን ኪጸንሕ ይኽእል። ምስ’ዚ ስዒቡ ከኣ
ንኣስታት ሓደ ሰሙን ሕማም ርእሲ፣ ከቢድ ስምዒት
ድኻም ኣካላትን ስእነት ድቃስን የኸትል። ንኣስታት
ሰሙን ዚቕጽል ቅርጸት ከብዲ፡ ዕግርግርን ተምላስን፡
ሳሓን ዕንፍሩርን፡ ሳሕቲ ከኣ ጸላዕላዕታ ቃንዛ ኣዒንትን
ግዝያዊ ማህሰይቲ ጸላም ከብድን ከኸትል ይኽእል።
ቺኩንግንያ፡ ምስ ጣንጡ፡ ኣከባቢአንን ምስ ባህርያት
ወዲ-ሰብን ዚተኣሳሰር ሕማም ኢዩ። ጣንጡ፡ እናተቐየረ
ምስ ዝመጽአ ክሊማ ሰሜን ኣፍሪቃ - ካብ ቅድሚ
ሓሙሽተ ሽሕ ዓመታት ጀሚረን ኣብቲ ወዲ-ሰብ ማይ
ዘዕቍረሉ ከባቢታት ኪፋረያን ኪለማመዳን ጀሚረን።
ብሰንከን ለበዳታት ኣብ ዘጋጥመሉ ኣጋጣሚታት ከኣ፡
ሰባት መዕቆቢ ናይቲ ቫይረስ ይኾኑ። በዚ ድማ፡ እቲ
ኣብ ዝተበከለ ደም ሰብ ዝጸንሐ ቫይረስ፣ ተመሊሱ
ካብ ሰብ ናብ ጣንጡ ቀጺሉ ከኣ ናብ ካልእ ሰብ
እናተሰጋገረ እቲ ለበዳ ይኽሰትን ይላባዕን። ኣብ
ብዙሕ ኣጋጣሚታት ኣህባይን ኣዕዋፍን እውን ከም
ከዘንትን ኣመሓላለፍትን ናይ’ቲ ቫይረስ ኮይኖም
ተለኺፎም ኢዮም።

ክሳብ ሕጂ ብዝተገብረ መጽናዕትታትን ጻዕርታትን፣
ዛጊት ንሕማም ቺኩንጉንያ/ከርፈስ ኪፍውስ ዚኽእል
ክታበት ይኹን መድሃኒት ኣይተረኽበን። እቲ ፍታሕ
ቅድመ ምክልኻልን ብዘይ መድሃኒት ምክንኻንን
ኢዩ። እዘን ስግንጢራዊ ባህርይ ዘለወን ብቐትሪ
ዝናኸሳ ነቲ ሕማም ዘሰጋግራ ጣንጡ፡ ኣብ ዘለዋኦ
ከባቢ ብዝተኻእለ መጠን ካብ መንከስቲ ምክልኻልን፣
ከምዝጠፍኣን ከምዘይፋረያ ምግባርን የድሊ። ንኩሉ
ኣካላትካ ዚሽፍን ነዊሕ ስረን ካምቻን ምኽዳን፡ ጸረ-
ጣንጡ መድሃኒት (ፍሊት) ምንጻግ፡ ኣብ ገዛ ብቐሊሉ
ጣንጡ ከይኣትዋን ከይፋረያን መሳዅትን መዓጹን
ብግቡእ ምዕጻው የድሊ። ኣብ ጊዜ ሕማም ንሕሙም
ኣብ ውሽጢ ናሙስያ ምሓዝ፡ ረስኒ ንምህዳእ ተካኢ
ፈሳሲ ምውሳድ፡ ቃንዛ ንምዕጋስ ከኣ ፓራሲታሞል
ዚኣመሰለ መድሃኒት ምውሳድ ይከኣል። ከም
ኣስፒሪንን ካልኦት ጸረ-ቃንዛን ዚኣመሰሉ መድሃኒታት
ዘይተደልየ ጎድናዊ ሳዕቤን ከኸትሉ ስለዝኽእሉ
ኪውሰዱ ኣይግባእን።
ናይ ቺኩንጉንያ ናይ ምቕታል ደረጃ፡ ካብ
1/1000 (ሓደ ሽሓዊት) እውን ዚወሓደ ኢዩ። በዚ
ሕማም’ዚ ዝግድዑ ልዕሊ 65 ዓመት ዝዕድሚኦምን
ካልእ ከቢድ ሕዱር ሕማማት ዝጸንሖምን ሰባት
ኢዮም። ኣብ ሓደስቲ ናጽላታት እውን ክብድ ኪብል
ይኽእል ኢዩ። ምኽንያቱ እቲ ናጽላ ኣካላቱ ሕማም
ናይ ምክልኻል ዓቕሚ ዘየማዕበለ ኣብ ርእሲ ምዃኑ፡
ቅድሚ ምውላዱ ኣብ ማህጸን እንከሎ’ውን ካብ
ኣዲኡ ኪመሓላለፎ ይኽእል እዩ።
ንህሉው ደረጃ ተላባዕነት ናይቲ ሕማም - ብንጹር
ጸብጻብ ክትገልጽ ኣጸጋሚ ኢዩ። ለበዳ ከርፈስ
መድሃኒት የብሉን ስለዝተባህለ፡ ኣብ ሕብረተሰብና
ከቢድ ሻቕሎትን ስክፍታን ፈጢሩ ኣሎ። “መድሃኒት
ካብ ዘይሃለወ ሕክምና ምኻድ ትርጉም የብሉን”
ካብ ዝብል ዝንቡዕ መረዳእታ፡ ዝበዝሕ ሰብ ኣብ
ሕክምና ኣይከይድን ኣሎ። ብሰንኪ’ዚ ከኣ ኣብ
ግምታዊን ባህላውን ኣገባብ ፍወሳ ይምርኮሱ
ኣለዉ። ገሊኦም ብዝሑል ማይ ምሕጻብ፡ ገሊኦም
ብልብጥ ዝበለ ማይ ምሕጻብ፡ ጥሽ ምባእ. . . ወዘተ
እናተባህለ በብዝሰምዑዎን እንተተመሰለልናን ብምባል
ምህውታት ይረአ ኣሎ። ብቤላቤሎው ነቲ ሕማም
ልዕሊ’ቲ ህሉው ሓቂ ብምግናን ሰባት ቀሲኖም
ንከረን ከይበጽሑን፡ ካብ ወጻኢ ንከይመጽኡ መደባት
መገሻታቶም ከም ዝስርዙን ይግበር ኣሎ። ኣብዚ
እዋን’ዚ ግን በቲ ሕማም ናይ ምልካፍ ተኽእሎ ኣዝዩ
ነክዩ - ዳርጋ የለን ኪበሃል ይከኣል።
ሓላፊ ጨንፈር ሚኒስትሪ ጥዕና ዞባ ዓንሰባ ዶ/ር

ከሰተብርሃን ሰለሙን፡ ነቲ ኣጋጢሙ ዘሎ ኵነታት
ሕማም ብዝምልከት ኣብ ዚሃቦ ሓበሬታ፡ “ክሳብ
መፋርቕ ወርሒ ጥሪ በዚ ሕማም ተጠቒዖም ኣብ
ሆስፒታል ከረን ናይ ዝበጽሑና ሰባት ብዝሒ፡ ካብ
2,000 ዚዛይድ ኣይኮነን። ንሕና ብወገንና ሕሙማት
ነቲ ሕማም ንምክልኻል ይኹን ሕሙም ንምክንኻን፡
ዘድሊ ሓበሬታ ኪወሃቦም፣ ሞያዊ ምኽሪ ኪረኽቡ
ብርግጽ እቲ ሕማም እውን ብመርመራ ተነጺሩ
ኪፍለጥ ግድነት ኣብ ትካላት ጥዕና ኪመጽኡ ከም
ዘለዎም ኢና እንጕስጕስ” ይብል።
ለበዳ ከርፈስ፡ ኣብ ከተማ ከረን ብዝያዳ ካብ
ወርሒ ሕዳርን ታሕሳስን ጀሚሩ ብብዝሒ ተላቢዑ።
ብፍላይ ኣብ ገለ ከባቢታት ናይ’ታ ከተማ ዳርጋ ኣብ
ነፍሲ-ወከፍ ስድራቤትን ገዛን ብንጽልን ብድርብን
ተባጺሑ። ከምቲ ሓበሬታ ናይ ሚኒስትሪ ጥዕና፡ እቲ
ሕማም ኣብ ህጻናትን መንእሰያትን ካብ ሰሙንን
ሳልስትን ንላዕሊ ዘሸግር ኣይኮነን። ኣብ ኣረጋውያንን
ካልእ ሕዱር ሕማማት ዝጸንሖምን ሰባት ግን፡ እቲ
ሕማምን ቃንዛኡን ከቢድ ኢዩ። ካብ ኣጻብዕቲ ኣእጋር
ጀሚሩ ኣብ ምሉእ ኣካላት መላግቦታት፡ ጭዋዳታትን
መትንታትን ዚዝርጋሕ ዝተጋነነ ቃንዛን ቅርጥማትን
ይገብር። ኣእዳው ተዀራምዩ ምስ ቀይነነ ዋላ ሓንቲ
ነገር ከልዕል ይኹን ኪሰርሕ ኣይክእልን። ኣእጋር
ምንቅስቓስ ይኣቢ። ምሉእ ኣካላት ረሸሽ ኢሉዎ
ይደክም። ኣእዳውን ኣእጋርን ስለ ዝኽርፈስ (ስለ
ዚጭበጥ) ሓፍ-ኮፍ ምባል ስለ ዘይከኣል ከኣ፡ ገለ
ገለ ሰባት ኣብ ሽቓቓ (ሽንቲ ቤት) በጺሖም ክሸኑን
ክጸራረዩን ይሽገሩ - ብፍላይ ሽንቲ ደገ።
ሕማም ከርፈስ ዝያዳ ኣሻቓሊ ገይሩዎ ዘሎ - ዳርጋ
ኣብ ነፍሲ-ወከፍ ሰሙን ደግሲ እናገበረ፡ መመሊሱ
እናሓየለ፡ እናሓወየን ተጋዲዱ እናደገሰን ዝኸይድ
ምዃኑ ኢዩ። ብከምዚ ኣገባብ ንልዕሊ ሰለስተ ኣዋርሕ
ዝሓመሙን ዝተዳኸሙን ብዙሓት ኢዮም። ክሳብ
ሕጂ እውን ገና ዘይሓወዩ ኣለዉ።
ብደረጃ ዓለም፡ ኣብ ቀረባ ጊዜ ኣብ ዘጋጠመ
ይኹን ኣብ 1979 ኣብ ዝተራእየ ለበዳ ናይ’ዚ
ሕማም ከም ዝተነጸረ፡ ንነዊሕ ዚቕጽልን ሕዱር
ሕማም ዝኾነሉን ተርእዮታት እውን ኣሎ እዩ።
ይኹን’ምበር ብዝያዳ እቶም ንከምዚ ኵነታት ዚቃልዑ
ኣቐዲሞም ብዘተፈላለየ ምኽንያታት ሕማም ሪሕ፡
ቃንዛ መላግቦታትን ቅርጥማትን ተጠቒዖም ዝጸንሑ
ኢዮም። ከም ኣብነት ኣብ ፈረንሳን ኢጣልያን ዘጋጠመ
ለበዳ ቺኩንጉንያ፡ ኣብ ዝበዝሑ ሰባት ሕዱር ቃንዛ
ጭዋዳታት፡ መላግቦታትን ሓፈሻዊ ረሸሽታ ድኻምን
ኣማዕቢሉ።
ብመሰረት መግለጺ ሚኒስትሪ ጥዕና ኤርትራ
ይኹን ዓለማዊ ውድብ ጥዕና፡ ሕማም ከርፈስ/
ቺኩንጉንያ ኣዳኻሚ ደኣ’ምበር ቀታሊ ኣይኮነን።
ኣብ ከረን ግን ኣብዘን ዝሓለፋ ኣዋርሕ ብከርፈስ
ድሕሪ ምልካፎም ተዳኺሞም ዝዓረፉ ኣለዉ።
መብዛሕትኦም እቶም ከምኡ ዘጋጠሞም ግን ሕዱር
ሕማማትን ሕሉፍ ጥዕናዊ ጸገማትን ዝጸንሖም
ኢዮም። ብሓፈሻኡ ኪረአ እንከሎ፡ ዳርጋ ዝበዝሐ
ኣካል ሕብረተሰብና ብዝተፈላለየ ምኽንያታት
ድሕረ-ባይታን ትሑት ደረጃ መነባብሮን ዝተፈላለየ
ስንክልናን ተደራቢ ሕዱር ሕማማትን ዘለዎ ስለዝኾነ፡
ከም ከርፈስ ዚኣመሰለ ኣዳኻሚ ሕማም ሻቕሎቱ
ዘበርኽን ኣፍራይነቱ ዘበርዕንን ስለዝኾነ፡ ዝምልከቶም
ኣካላት መንግስቲ ብዝያዳ ብዕቱብ ኪከታትሉዎ
ዚግባእ እዋናዊ ጉዳይ ኢዩ።

ሓዳስ ኤርትራ መበል 28 ዓመት ቁ.136 6 ለካቲት 2019 - ገጽ 7

ንትምህርቲ፡ ምህዞ፡ ርኽበትን ሓፈሻዊ ህይወትን ዝገልጽ ጥቕሲ

ጥቕሲ
እ ዚ
ሰሙን

“እቶም ንኣሽቱ፡ ‘እዞም ዓበይቲ ዓያሹ’ዮም፡’ ኢሎም ይሓስቡ።

እዞም ዓበይቲ ግን እቶም ንኣሽቱ ዓያሹ ምዃኖም ይፈልጡ።”

- ኣጋታ ክሪስት

ኵርናዕ

ተ
ማ
ሃ

ሮ ኵርናዕ ተ

ሱራፌል ተስፋብሩኽ

መሃሮ ኬሚስትሪ ክልሰ-ሓሳብ ኣቶም VI

ምስ ፊዚክስ ዝተሓሓዙ ትምህርታዊ ትሕዝቶ

ምስ ተመሃሮን ትምህርቲን ዝተሓሓዙ ዋዛታት

ዳእላ ተመሃሮ

Teacher: Class, we will have only half a day of
school this morning.
Class: Hooray
Teacher: We will have the other half this
afternoon!
Class: oooouuuuwwww! No! ሜሪ ማና

FunNY JOKES!

ግ

ድ

ል

ንብልሒ ተመሃሮ ዝሕግዝ ኣዘናጋዒ ግድላት

ስ ት ሪ ም ኮ
እዚ ጸወታ ወይ ግድል “ስትሪምኮ” ይብሃል። ንሰዶኮ ዝመስል ጸወታ እዩ። እዚ ብግራባርቻክ ዝተባህሉ ስድራ ዝተማህዘ ኰይኑ፡ ኣብ ክልሰ-ሓሳባት ትርብዒት - ናይ ላቲን ፈላጥ ስነ-ቍጽሪ ሊዮናርዶ ኢለር (18 ክፍለ-ዘመን) ዝተሞርኰሰ እዩ።

ኣገባብ ኣጸዋውታኡ፥ ኣብዛ ትርእዩዋ ሰደቓ፡ 7ተ ብ7ተ ዝተሰርዓ ዓንኬላት ኣለዋ። እዘን ዓንኬላ ቍጽሪታት እየን ዝሕዛ። ካብ 1 ክሳብ 7 ድማ ይምልኣ። ካብ 1 ክሳብ 7 ዘለዉ ቍጽሪታት ንትኹልን ንጋድምን ልክዕ ከም ሰዱኮ ክድገሙ የብሎምን። ኣብቶም ብመስመር ተራኺቦም ዘለዉ ዓንኬላት’ውን ክድገም የብሉን።

(መልሲ፡ ካብ 1 ክሳብ 7 ዘለው ቍጽሪታት ንትኹል፡ ንጋድምን ብሕንጻጽ ተታሒዞምን ኣብ ዝርከቡ ዓንኬላት ክድገሙ የብሎምን።)

ቅድሚ ልደተ ክርስቶስ ዝነበሩ
ተመራመርቲ ወይ ሓሰብቲ ነዚ ዅሉ ኣብ
ኣድማስ ዝርከብ ነገራት ብዝመሳለሉ መገዲ
ክምድቡዎ ይፍትኑ ነበሩ። ንሓድሕዶም
ዘራኽቦም ምኽንያት ክረኽቡ ፈቲኖም።
እቶም መሰረታውያን ንኣድማስ ዘቘሙ
ጥረ-ነገራት በብወገኖም ክግምቱዎምን
ክገልጹዎምን ይፍቱኑ ነበሩ። ኵሉ ነገር
ካብ መሬት፡ ኣየር፡ ሓዊ፡ ማይ፡ ዕንጨይቲ፡
ብረታትን ህዋን ገለ ካብቶም በብኸባቢኡ
ዝንገሩ ዝነበሩ መሰረታውያን ጥረ-ነገራት
እዮም ዝነበሩ። ድሒሩ ነዞም ኵሎም
እተጠቕሱ ዝሰርሕ ካልእ ዝደቐቐ ነገር
ከም ዘሎ ይግለጽ ነበረ። ኣብቲ እዋን
ብሓሳብ ጥራይ ዝግለጽ ብምንባሩ “እዚ
ቕኑዕ፡” “እዚ ጌጋ፡” ኢልካ ኽትፈርዶ
ዝከኣል ኣይነበረን። እንተዀነ እታ
ንእሽተይ እትመስል ሓሳብ ካልእ ሓሳብ
እናወለደት ናብ ግብራዊ መረዳእታ
ኽቐርበሉ ዝኽእል ዘመን ተበጺሑ። ጆን
ዳልቶን ከኣ ናይ ዘመናዊ ኽለሰ-ሓሳብ
ኣቶም ፈላሚ ዀይኑ።

ድሕሪ ዳልቶን ብዙሓት ኢዶም
ዘንበሩሉ ምርምር ክልሰ-ሓሳብ ኣቶም፡
ክሳዕ ጀይ.ጀይ. ታምሶን ንኤለክትሮን
ዝረኽቦ፡ “ኣቶም ክምቀል ይኽእል’ዩ፡
” ዝብል ጭብጢ ዘይተረኽቦ ግምታት
ነይሩ’ዩ። ታምሶን ንኤለክትሮን ምስ ረኸበ
ሓደ ኣፍደገ እዩ ተኸፊቱ። ብድሕሪኡ
ብእተገብረ መጽናዕቲ ኸኣ ኤርነስት
ራዘርፎርድ ካልእ መሰረታዊ መረዳእታ
ኣቕረበ። ንኒዩክለስ ብግብራዊ ምርምር
እወታዊ ቻርጅ ኸም ዘሎዎ ፈለጠ።

ጠባይ ናይ ሓደ ኤለክትሪያዊ ቻርጅ
ዘሎዎ ንጥረ ኽትፈልጥ፡ ካልእ ኤለክትሪያዊ
ቻርጅ ዘሎዎ ንጥረ ብምርኻብ ክፍለጥ
ይከኣል። ንኣብነት፡ በበይኑ ኤለክትሪያዊ
ቻርጅ ዘሎዎም ነገራት ንሓድሕዶም ከም
ዝነጻጸጉ፣ ተመሳሳሊ ኤለክትሪያዊ ቻርጅ
ዘሎዎ ግን ንሓድሕዶም ከም ዝሰሓሓቡ
ንፈልጥ ኢና። ኤርነስት ራዘርፎርድ፡
እንግሊዛዊ ስነ-ፍልጠተኛ፡ ነዚ ኣገባብ
ብምኽታል ኣገዳሲ ምርምር ኣካየደ።

ራዘርፎርድ ብሰለስተ መሳርሒታት’ዩ
ምርምሩ ኣካዪዱ፤ ኣልፋ እተባህሉ ንጥረ
ዝፍኑ መሳርሒ፡ ሓደ ቀጢን ናይ ወርቂ
መጕልሒ፡ ከምኡ’ውን ሓደ ብዚንክ
ሳልፋይድ እተለበጠ ስክሪን። እቲ ንንጥረ

ኣልፋ ዝፍኑ መሳርሒ (emitter)፡ ናይ
ኣልፋ ንጥረታት ዘሎዎ ጩራ ናብቲ
ቀጢን ብወርቂ እተለበጠ መጕልሒ
ይፍኑ። እዚ መጕልሒ ንሓደ ነገር ካብቲ
ካልእ ዝያዳ ኣብሪሁ ዘጕልሕ መሳርሒ
እዩ። እዚ ጩራ ብእኡ ሓሊፉ ኣብቲ
ስክሪን እዩ ዝሃርም። ናይ ገለ ባእታታት
ብሓያል ፍጥነት ዝኸዱ ሓነንቲ ንጥረታት
ከም ዘለዉ ፈለጠ። እዞም ንጥረታት
ኣልፋ እተባህሉ ዀይኖም፡ ነፍሲ-ወከፎም

እንግሊዝኛ Common mistakes
ምስ እንግሊዝኛ ዝተሓሓዙ ትምህርታዊ ትሕዝቶታት

Please for Ask or Thank.

Don’t say: I pleased him to do me a favour;
Or: I pleased him for his fine present.
Say: I asked him to do me a favour;
And: I thanked him for his fine present.
“To please” means to give pleasure to: as, “I worked hard to please my teacher.”

Dust for Cover with dust.

Don’t say: A sandstorm dusted our clothes.
Say: A sandstorm covered our clothes with dust.
“To dust” does not mean to cover with dust, but to remove dust from: as, “After sweeping, she dusted the furniture.”

ክልተ እወታዊ ቻርጅ ዘሎዎም እዮም።
ንሓደ ኻብዞም ባእታታት ከም ምንጪ
ንጥረ ኣልፋ ብምሕሳብ፡ ኣብቲ ብወርቂ
እተለበጠ መጕልሒ ኸም ዝሃርሙ
ገበረ። ብፍሎረሰን እተሰርሐ ስክሪን ከኣ
ኣዳለወ። እዞም ንጥረታት ነዚ ረቂቕ
መጕልሒ ሓሊፎም ኣብቲ ስክሪን ከም
ዝሃርሙ ኣስተውዓለ። ንጥረታት ኣልፋ
ኣብቲ ስክሪን ክሃርሙ እንከለዉ ንእሽተይ
ማሕታ ኸም ዝገብሩ ፈለጠ። ብተወሳኺ
እዞም ንጥረታት በቲ መጕልሒ ኽሓልፉ
እንከለዉ ኣንፈት ጕዕዞኦም ፍጹም

ከይተቐየረ (ብባዶ ደረጃ ዅርናዕ)
ከም ዝኸዱ ኣስተውዓለ። እንተዀነ
ገለ ብ30 ደረጃ ዅርናዕ፡ ገለ ኸኣ
ብ90 ደረጃ ዅርናዕ ካብቲ መጕልሒ
ኽወጽኡ ረኣየ’ሞ ሓደ ቕርጺ ናይ ኣቶም
ኣዳለወ።

ኣብ ማእከል እወታዊ ቻርጅ ዘሎዎ
ጽዕቕ ዝበለ ግዛዕን (ኒዩክለስ) ኣብ ዙርያኡ
ኸኣ ብዙሓት ኤለክትሮናት ዝሓዘ ዓንኬላት
ዘሎዎ እዩ። እዚ እወታዊ ክፋል ኣቶም እቲ
ዝበዝሐ ርዝነት ናይ ኣቶም ዝሓዘ እዩ።
እቶም ኤለክትሮናት ከኣ ኣብ ዙርያኡ
ኸም ዝዞሩ ይሕሰብ። እዚ ምርምር ናይ
ራዘርፎርድ ንኽትርድኦ ዝቐለለ ብስእሊ
እተሰነየ ነበረ። እቲ ዝሾኵዅ ንጥረ ኣልፋ
ብዘይ ምጥምዛዝ ወይ ብዘይ ምንጽብራቕ
ክሓልፍ ትጽቢቱ’ኳ እንተ ነበረ፡ ኣብቲ
እወታዊ ንጥረ (ኒዩክለስ) ክበጽሕ እንከሎ
ግን ካብቲ ኒዩክለስ ርሒቑ መገዱ ቐይሩ
ክኸይድ ይግደድ ነበረ። ምኽንያቱ እቶም
እወታዊ ቻርጅ ዝሓዙ ንጥረታት ኣልፋ፡
ምስ ኒዩክለስ ተመሳሳሊ ኤለክትሪያዊ
ቻርጅ ስለ ዘሎዎም ይነጻጸጉ ነበሩ። ምስ
ኒዩክለስ ትኽ ኢሎም ዝጋጨዉ ዝነበሩ
ንጥረታት ኣልፋ፡ በቲ ዝመጽኡዎ ኣንፈት
ክምለሱ ይግደዱ።

ኤርነስት ራዘርፎርድ ንኒዩክለስ ናይ
ሓደ ኣቶም በዚ ኣገባብ ረኸቦ። ኣቐዲሙ
ታምሶን ንኤለክትሮን ረኺቡዎ ብምንባሩ
እቲ “ኣቶም ናይ መወዳእታ ዝደቐቐ
ንጥረ” ተባሂሉ ተደምዲሙ ዝነበረ ሓሳብ
ተሳዕረ። እንሆ ኽልተ ዝደቐቑ ንጥረታት
ከም ዘሎዎ ተፈሊጡ፣ ኤለክትሮንን
ኒዩክለስን። ኒዩክለስ እቲ ዝጸዓቐ፡ ዝረዘነን
ዝነኣሰን ክፋል ናይ ሓደ ኣቶም እዩ።

ብዛዕባ ስነ-ቐመም መጀመርታ ካብ እንምሃሮ ኣምር፡ ኣምር ኣቶም’ዩ። ኣቶም እቲ ዝደቐቐ ክፋል ናይ ሓደ ግዛዕ ምዃኑ ክንመሃር ጸኒሕና ኣለናን። ንሓደ ግዛዕ ኣዳቒቕካ ኣዳቒቕካ እቲ ናይ መወዳእታ እትበጽሖ ዓቐን፡ መሰረታዊ ዝደቐቐ ክፋል ኣቶም ምዃኑ’ዩ ንነዊሕ እዋን ዝፍለጥ ዝነበረ። እንተዀነ ስነ-ፍልጠተኛታት ኣቶም ንባዕሉ ክምቀል ከም ዝኽእል ተረዲኦም’ዮም። ንክልሰ ሓሳብ ኣቶም ብዙሓት ስነ-ፍልጠተኛታት በብዅርናዖም ኢዶም ኣንቢሮሙሉ እዮም። ሳላ ኣብርክቶኦም ድማ ንዅሉ ኣብዚ ኣድማስ ዝርከብ ግዛዓት፡ ህይወታውያንን ዘይህይወታውያንን፡ ክንፈልጦም፡ ክንርድኦምን ኣብ ረብሓና ክንቅይሮምን ዝኸኣልና። ዝኸበርኩም ኣንበብቲ ዓምዲ ኵርናዕ ተመሃሮ፡ ብተኸታታሊ ንኽልሰ ሓሳብ ኣቶም ብዙርያኡ ከነቕርበልኩም ጸኒሕና ኣለና። ኣብ ዝሓለፉ ሰለስተ ክፋላት ንኣምራት ሳብስታንስ፡ ናይ ዳልቶን ክልሰ ሓሳብ ኣቶምን ንኽልሰ ሓሰብ ኣቶም ክዓቢ ዝሓገዙ ርኽበታትን ናይ ታምሶን ክልሰ ሓሳብን ኣቕሪብና ነይርና። ንሎሚ ኸኣ ንርኽበት ኒዩክለስ ዝምልከት ክንፍትሽ ኢና፣ ሰናይ ንባብ።

ርኽበት ኒዩክለስ

እቶም ቀንዲ ክፋላቱ ኸኣ ፕሮቶንን
ኒዩትሮንን እዮም። ካልኦት ዝደቐቑ
ንጥረታት’ውን ኣለውዎ፤ ከም “መሶን”፡
“ፖሲትሮን”ን “ነዩትሪኖ”ን ዝኣመሰሉ
ንጥረታት ኣለዉ። “ኒዩክለስ እቲ ዝጸዓቐ
ክፋል ኣቶም ኰይኑ፡ ዝረዘነ ኽፋል
ኣቶም ዝሓዘን እወታዊ ቻርጅ ዘሎዎ
ኽፋል ኣቶም፡” ብምባል መደምደምታ
ተበጽሐ።

ፕሮቶን፤

ኒዩክለስ ናይ ሓደ ኣቶም ንፕሮቶን
ዝሓቘፈ ምዃኑ ኤርነስት ራዘርፎርድ እዩ
ዘግሃዶ። እንተዀነ ህላወ ፕሮቶን ብልክዕ
ዝፈለጡ ግን ካልኦት ስነ-ፍልጠተኛታት
እዮም ዝነበሩ። ከምቲ ዅሉ ግዜ ዝበሃል
ከኣ ስነ-ፍልጠተኛታት ንሓደ ኽልሰ-ሓሳብ
ወይ ርኽበት ዋላ ኣይወድኡዎ ኣፍደገ
ኸፊቶም እዮም ዝኸዱ። እዞም ድሒሮም
ዘጽንዑዎ ስነ-ፍልጠተኛታት፡ ፕሮቶን፡
እወታዊ ቻርጅ ዝሓዘ፡ ነቲ ኣሉታዊ
ቻርጅ ናይ ኤለክትሮናት ዝመጣጠን
ምዃኑ ገለጹ። ሓደ ኣቶም ኒዩትራል
እንተ ዀይኑ፡ ማዕረ ኣሉታዊ ቻርጅ
ዘሎዎም ኤለክትሮናትን እወታዊ ቻርጅ
ዘሎዎም ፕሮቶናትን ዝሓዘ ይኸውን።

ኒዩትሮን፤

ጄምስ ቻድዊክ፡ እንግሊዛዊ ፈላጥ
ፊዚክስ፡ ብ1932 ንኒዩትሮን ክረኽቦ
ኽኢሉ። ኒዩትሮን ሽሙ ኸም ዘመልክቶ
ባዶ ኤለክትሪያዊ ቻርጅ ዝሓዘ እዩ።
እወታዊ ቻርጅ የብሉን፣ ኣሉታዊ
ቻርጅ’ውን የብሉን። ፕሮቶንን ኒዩትሮንን
ተመሳሳሊ ርዝነት ኣሎዎም። ኒዩትሮን
ብቝሩብ ኣቶማዊ መዐቀኒ ሚዛን
ንፕሮቶን ይዛይዶ’ኳ እንተ ዀነ ብዙሕ
ግዜ ብተመሳሳሊ ርዝነት እዮም ዝግለጹ።
ፕሮቶን 1836 ግዜ ንኤለክትሮን ይረዝኖ፣
ኒዩትሮን ከኣ 1837 ግዜ ንኤለክትሮን
ይረዝኖ። እዞም ክልተ ኣብ ኒዩክለስ

ዝርከቡ ንጥረታት ቀወምቲን (stable)
እዮም። ኒዩትሮን ካብዚ ኒዩክለስ ኣብ
ዝፍለየሉ ገለ እዋናት ፍጹም’ዩ ዝብተን።
በዚ መገዲ’ዚ ኸኣ ኣቶም ሰለስተ ኽፋላት
ዘሎዎ ንጥረ ምዃኑ ተረጋገጸ።

... ይቕጽል፡

ሓዳስ ኤርትራ መበል 28 ዓመት ቁ.136 6 ለካቲት 2019 - ገጽ 8

ማሕበራዊ ድሕነት ዕዮ

ማሕበራዊ ዕብየት
ንውሑስ ስራሕን ማሕበራዊ ድሕነትን
ብምትሕብባር ሚኒስትሪ ዕዮን ማሕበራዊ ድሕነትን ዝዳሎ ዓምዲ

ኣብ ዝሓለፈ ቀዳማይ ክፋል፡ ንዘጋጠሞም
ስክንልና ዓይንን ጽመት እዝንን በዲሆም
ናይ ዝተዓወቱ ኣብነታውያን ውልቀ-ሰባት
ታሪኽ ብሕጽር ዝበለ ኣቕሪብናልኩም ኔርና።
ንሳቶም፡ ሳላ ውልቃዊ ጻዕሮምን ደገፍ ኮምን
ሕብረተሰብን ዝተዓወቱ ኰይኖም፡ ሓደ ምስ
ዓይነ ብርኩ ዘሎ ሰብ ክጐናጸፎም ዘይክእል
ዓወታት ከምዝዓተሩ’ውን ገሊጽና ኔርና።
ሎሚ ድማ መቐጽልታኡ ኮይኑ፡ ብዛዕባ
ሃገራዊ ማሕበር ዓይነ-ስዉራን ኤርትራን ንሱ
ዘካይዶ ንጥፈትን ዝድህስስ ክኸውን’ዩ - ሰናይ
ምክትታል፦
ሃገራዊ ማሕበር ዓይነ-ስዉራን ኤርትራ፡
ንጥፈታቱ ዘሳልጣሉ ሓምሽተ መርሓ ግብሪ
ኣለዎ። ንሳቶም ድማ፡ ቀዳማይ ሓፈሻዊ
ጐስጓስ’ዩ። እዚ ማለት፡ ሓፈሻዊ ጐስጓስ
ንሓፋሽ ሕዝቢ፡ ንመንግስታዊ ትካላት፡ ንዓይነ
ስዉራንን፡ ንወለዲ ዓይነ-ስዉራንን እዮም።
እቲ ካልኣይ፡ መርሓ ግብሪ፡ ኣባላቱ ዝመሃሩሉ
ባይታ ምጥጣሕን ጽዑቕ ጎስጓስ ምግባርን’ዩ።
ሳልሳይ መርሓ ግብሪ፡ ናይ ትምህርቲ ግዜ
ንዝሓለፎም ከከም ዝንባለኦም ስልጠና ምሃብ
ክኸውን ከሎ፡ እቲ ራብዓይ መርሓ ግብሪ
ድማ፡ ኣብ ዝንባለን ተመኵሮን ኣባላት
ዝተመስረተ ምስ መሻርኽቲ ብምትሕብባር
ቁጠባዊ ደገፍ ብምግባር ርእሶም ዝኽእሉሉ
ባይታ ምጥጣሕ’ዩ። ሓምሻይ መርሓ ግብሪ
ከኣ፡ ጉዳይ ዓይነ-ስዉራን ደቀንስትዮ ዝብል’ዩ።
ነዚ ድማ፡ ብልዑል ምትብባዕን ደገፍን
መንግስቲ ኣብ ምስልሳሉ ይርከብ። ደሓን
ዝዀነ ውጽኢት’ውን ኣመዝጊቡ ኣሎ።
ሃገራዊ ማሕበር ዓይነ-ስዉራን ኤርትራ

(ሃ.ማ.ዓ.ኤ) ስራሑ “ሀ”ኢሉ ዝጀመረ ነቲ
ብባዕዳዊ መግዛእቲ ሱር ሰዲዱ ዝጸንሐ
ኣብ ልዕሊ ዓይነ-ስዉራን ዝነበረ ማሪታዊ
ኣረኣእያን ለሚንካ ናይ ምንባር ባህልን
ጎዳኢነቱን ሃስያኡን ኣረዲእካ፡ ኣብ ውጽኢት
ዝህብ መስመር ከምዝሕዝ ኣብ ምግባር፡ ኣብ
6 ዞባታት ካብ ዝርከባ 31 ንኡሳን ዞባታት
ጎስጓስ ጀሚሩ።
እዚ ማለት ድማ ንኣመሓደርቲ ንኡሳን
ዞባታት ንኣባላት ባይቶ፡ ዓበይቲ ዓዲ ንወከልቲ
መንፈሳውያን ትካላት ንኣመሓደርቲ ከባቢ
ንወለዲ ዓይነ-ስዉራንን ዓይነ-ስዉራን ደቆምን
ዘጠቓለለ እዩ ነይሩ።
ማሕበር ነዚ ተቐባልነት ዝረኸበ ጎስጓሱ
ከየቋረጸ ብምቕጻሉ ከኣ ጽቡቕ እወታዊ
መልሲ ካብ ምርካቡ ዝተላዕለ፡ ብፍላይ ኣብ
ርሑቕ ገጠር ዝነብሩ ወለዲ ዓይነ-ስዉራን
በቶም ኣብዘን ቁጽረን ዝተጠቕሳ ዝነብሩ
ወከልቲ ማሕበርና ኣቢሎም፡ ንደቆም ኣብታ
ብሓልዮት መንግስትና እትመሓደር ኣብ
ኣስመራ እትርከብ ኣሕዳሪት ቤት ትምህርቲ
ዓይነ-ስዉራን ኣብርሃ ባህታ ምእታው
ቀጺሎም።
ጎድኒ ጎድኒ እዚ ድማ፡ ማሕበር ኣብ
ወጻኢ ምስ ዝርከባ ገበርቲ ሰናይ ማሕበራት
ስንኩላን፡ ብምጽሕሓፍን ብምልላይን ናይ
ትምህርቲ ግዜኦም ዝሓለፎም ዓይነ-ስዉራን
ሞያዊ ስልጠና ዝረኽቡሉ ጥጡሕ ባይታ ኣብ
ታሪኽ ህላወ ዓይነ-ስዉራን ቀዳማይ ምዕራፍ
ዝሕዝ ሺያ ምስ እትብሃል ሽወደናዊት ትካል
ብምርድዳእ ናይ ማእለማ ሙዚቃ ምርባሕ
ደርሁትን ኮምፕዩተርን ስልጠና ን170 ኣባላት
ማሕበር ተዋሂቡ።
እዚ ኣብ ኣወሃህባ ስልጠና ኰነ ኣብ
ጽፉፍ ምሕደራ ዝተሰረተ ኣሰራርሓ ማሕበር፡
ንካልኦት ኣብ ወጻኢ ዝርከባ ገበርቲ ሰናይ
ትካላት ተመስጦ ስለ ዘሕደረ፣ ኖሽብ ካብ
ሆላንድ፡ ማሕበር ዓይነ-ስዉራን ካብ ኖርወይ

ምስ ማሕበርና ከም መሻርኽቲ ብምስራሕ
ዓይነ-ስዉራን ኣፍረይቲ ኪዀኑ ዘለወን
ተመክሮን ምዕባለን ከካፍላ ድልውነተን
ገሊጸን።
ከም ውጽኢቱ ከኣ ትካል ኖቪብ ኣብ
ጎድኒ ማሕበርና ብምዃን ነቲ ኣቐድም
ኣቢሉ ዝተጀመረ ጎስጓስ ዘሐይል ብዓይነቱ
ናይ መጀመርታ ዝዀነ ዓቢይ ዎርክሾፕ
ኣባላት ምምሕዳር በበይኑ መንግስታዊ
ትካላት ሱፐርቫይዘራት ኣብያተ ትምህርቲ
ካብ ፖሊስ ትራፊክ ዝተወከሉን መራሕትን
ኣባላትን ዓይነ-ስዉራን ዝተሳተፉዎ ኣዕጋቢ
ተመኵሮ ምሕደራ ተቐሲሙ።
እዛ ዝተጠቕሰት ትካል በዚ ከይተወሰነት
ነቲ ሃገራዊ ማሕበር ዓይነ-ስዉራን ኤርትራ

(ሃ.ማ.ዓ.ኤ) ኣብ ሃገርና ክንደይ ዓይነ-ስዉራን
ከም ዘለዉ ንምፍላጥ ዘቕረቦ እማመ፡ ምሉእ
ብምሉእ ተቐቢሉ ንዕኡ ንምፍጻም ዘድሊ ናይ
ጉልበትን መጐዓዝያን ወጻኢ ብምግባር፡ እቲ
እማመ ኣብ ግብሪ ከም ዝውዕል ኰይኑ። እዚ
ማለት ድማ እቲ ኣብ 2000 ዓ.ም ኣብ መላእ
ኤርትራ ዝተገብረ ምቑጻር ዓይነ-ስዉራን
ብዝሖም 10 ሽሕን 500 ኰይኑ።
በዚ ኣብ መጽናዕትን ትብዓትን ጽፈትን
ዝተመስረተ ስራሕ ሃገራዊ ማሕበር ዓይነ-
ስዉራን ኤርትራ ዕግበት ዘሕደረት ብኤስ.
ኣር.ኤፍ እትፍለጥ ማሕበር ዓይነ-ስዉራን
ሽወደን፡ 3 ዓይነ-ስዉራን ደቀንስትዮ ዝርከባኦም
5 ኣባላት ማሕበር ዝጠርነፈት ብኣቦ መንበር
ማሕበር ዝተመርሐት፡ በዛ ዝተጠቕሰት ትካል
ብዝተገብረላ ዕድመ መሰረት ናብ ሽወደን
ብፍላይ ከኣ ናብ ከተማ ስቶኮሎም ከይዳ
ብዛዕባ መነባብሮ ዓይነ-ስዉራንን ንምምሕያሹ
ኪግበር ዝግብኦን ኣብ ዝተዋህበ ሰሚናር ድሕሪ
ምስታፍ፡ ኣብ ስራሕ ንዝተዋፈሩን ተመርዕዮም
ሓዳሮም ንዝመስረቱን ዓይነ-ስዉራን ኣብ
በቦታኦም ብምብጻሕ ተመልኪቶም።
ማሕበርና ኣባል ማሕበር ዓይነ-ስዉራን
ኣፍሪቃ፡ ኣባል ማሕበር ዓይነ-ስዉራን ዓለም
ስለዝዀነ ሓደ ግዜ ብዋና ጸሓፊ ማሕበር
ዓይነ-ስዉራን ኣፍሪቃ ዝተመርሐት ሓንቲ
ሱዳናዊት ዓይነ-ስዉርቲ እትርከቦም ጉጅለ
ንምሕደራ ውልቃውን ማሕበራውን ስራሕን
ዓይነ-ስዉራን ደቀንስትዮ ኣብ መርዓን ውላድን
ኪበጽሓ ዘድልየን ሜላን ድፍረትን ዘረድእ
ትምሀርቲ ብጽሑፍ ዝተደገፈ ተዋሂቡ።
ብዘይካዚ ሓንቲ ታንዛንያዊት በዓልቲ ሓዳር
ዓይነ-ስዉርቲ፡ ንሓዳር ዝምልከት ካብ ኬንያ
ዝመጸት ምህርቲ ብዛዕባ ኤይድስን ክግበር
ዝግብኦ ጥንቃቐን ብፍላይ ንዓይነ-ስዉራን
ደቀንስትዮ ኣባላት ማሕበር ትምህርቲ
ተዋሂቡ።
ማሕበርና በቲ ዓይነ-ስዉራን ርእሶም
ክኢሎም ካብ ጽጋዕተኛነት ኪድሕኑ ጥራይ
ዘይኰነ፡ ብኣፍራይነቶምን ብፍልጠቶምን
ኣብ ህንጸት ሃገር ኣብ ውሑድ ዓመታት
ብዘርኣዩዎ ምዕባለ ቆላሕታ ማሕበራት ዓይነ-
ስዉራን ኣፍሪቃን ዓለምን ስለ ዝረኸበ፡ ሓደ
ግዜ ኣካያዲ ስራሕ ማሕበር ናብ ኬንያ
ብምኻድ ንምሕደራ ዝምልከት፡ ትምህርቲ
ኣደ መንበር ማሕበር ዓይነ-ስዉራን ደቀንስትዮ
ዝተሳተፈትሉ ምስ ኣባል ቦርድ ማሕበር ኣብ
ደቡብ ኣፍሪቃ ብኣባል ቦርድ ዝተመርሐት
ጉጅለ ኣደ መንበር ማሕበር ዓይነ-ስዉራን
ደቀንስትዮ እትርከባ ጉጅለ ኣብ ኡጋንዳ
ኣብ ዝተገብረ ናይ ተመኵሮ ምልውዋጥን
ኣብ ምርጫ መራሕቲ ማሕበር ዓይነ-ስዉራን
ኣፍሪቃን ተሳቲፎም። ኣብ ርእሲ እዚ ድማ
ብኣባል ቦርድ ማሕበር እተመርሐት ሓንቲ
ኣባል ማሕበርና ጓለንስተይት ዘላቶ ናብ ኬንያ

ብምኻድ ሓፈሻዊ ምንቅስቓስ ማሕበር ዓይነ-
ስዉራን ኬንያን ኬንያውያን ዓይነ-ስዉራን
ኣብ ትምህርትን ኣብ ስራሕን ንዘለዎም
ተሳትፎን፡ ሽግር ምስ ዘጋጥም ኣብ ምፍትሑ
ማሕበር ዘርእዮ ጻዕርን ተመልኪቶምን
ተመክሮ ቀሲሞምን ተመሊሶም።
ድምር ውጽኢት ናይዚ ኩሉ ማሕበር
ዝነበሮ ብልሕን ትብዓትን ክብ ኣቢሉ ናይ
ትምህርቲ ዕድል ንዝሓለፎም ኣባላቱ ርእሶም
ዝኽእሉሉ ባይታ ብምፍጣር 15 ደቂ ኣንስትዮ
ዝርከባኦም 65 ኣባላቱ ምስ መሻርኽቲ ማሕበር
ተሰማሚዑ መትከል እግሪ ብዘይ ወለድ
ኣለቂሑዎም። ንትምህርቲ ብዝምልከት ድማ፡
ካብዞም 95 ደቀንስትዮ ዝርከቦኦም ዛጊት ኣብ
መንግስታውን ብሕታውን ትካላት ዝሰርሑ
ዘለዉ ልዕሊ 200 ዓይነ-ስዉራን፡ እቶም 160
ኣብ መባእታን ማእከላይን ካልኣይን ደረጃ

ኣብያተ ትምህርቲ ዝምህሩ ዘለዉ፡ 4 ዳኛታት
2 ጋዜጠኛታት 3 ጠበቓታትን ኣሳለጥቲ
ጉዳይ ህዝብን ኰይኖም ዝተረፉ ኣብ ኣብያተ
ጽሕፈት መንግስትን ትካላትን ዝሰርሑ ዘለዉ
ኣብ ርእሲ ምዃኖም፡ 20 ዓይነ-ስዉራን በዲግሪ
ዝተመረቑ እዮም። ኣብ ርእሲ እዚ፡ ሳላ እቲ
ነፍሲ ወከፍ ዜጋ ተማሂሩ ርእሱ ኪኽእልን
ኣብ ህንጸት ሃገር እጃሙ ከበርክትን ብንጹር
ዝገልጽን ዘተባብዕን ፖሊሲ መንግስትና፡ ኣብዚ
2018 ዓ.ም 19 ደቀንስትዮ ዝርከባኦም 42
ዓይነ-ስዉራን ኣብ ኮለጅ ጥበባትን ማሕበራዊ
ስነ-ፍልጠትን ዓዲ ቐይሕ 6 ደቀንስትዮ
ዝርከባኦም 9 ዓይነ-ስዉራን ተመሃሮ ኣብ
ኮማዊ ኮለጅ መሰልጠኒ መምህራን ኣስመራ
ይስልጥኑ ኣለዉ።
ብርግጽ ኣብዚ ንኽብጻሕ፡ ብፍላጥ ዘይኰነስ
ኣብ ግዜ ምንቅስቓስ ከም ዘጋጥም ዕንቅፋት
ዓይነት ጸገም ኣየጋጠመን ማለት ኣይኰነን።
ብፍላይ እቶም ናይ መጀመርያ ናብ ሳዋ
ከይዶም ዝተማህሩ ዓይነ-ስዉራን፡ ናይ ማትሪክ
መሕለፊ ነጥቦም ከም ናይቶም ጉድለት
ኣካላት ዘይብሎም ስለ ዝነበረ መብዝሕትኦም
ኣይተዓወቱን። እቲ ዓቢይ ጸገም እምበኣር
12 ዓመት ምሉእ ተማሂሮምሲ ናይ መጻኢ
ዕድሎም እንታይ ይኹን እዩ?
ሃገራዊ ማሕበር ዓይነ-ስዉራን ኤርትራ

(ሃ.ማ.ዓ.ኤ) ነዚ ጉዳይ’ዚ ንምፍታሕ፡ ብመንገዲ
ኣቦ መንበር ማሕበር ምስቲ ሽዑ ሚኒስተር
ትምህርቲ ዝነበረ ኣቶ ዑስማን ሳልሕ ርክብ
ብምክያድ፡ እቲ ዘጋጠመ ጸገም ዘትዩን
ተዘራሪቡን እዩ። እዘን ዝስዕባ 2 ነገራት ከም
ፍታሕ ኪዀና ድማ ኣብ ስምምዕ ተበጺሑ።
ንሳተን ከኣ:-
ሀ. ዓይነ-ስዉራን ማትሪክ ኣብ ዝፍተኑሉ
ግዜ ነጥቦም ልክዕ ከም ናይ ደቀንስትዮ ብ2
ነጥቢ ኪሕሰብ

ለ. ኣብ ማትሪክ ዘይተዓወቱ ዓይነ-ስዉራን
ኣብ መሰልጠኒ መምህራን ኣስመራ ኣትዮም
ሰልጢኖም መምህራን ኪዀኑ።
ሚኒስተር ዑስማን ብዝሃቦ መምርሒ
መሰረት ከኣ፡ ማሕበርን ተመሃሮ ኣባላቱን
መስተርሆ ረኺቦም።
እዚ ኣብ ትሕቲ ጽላል ሚኒስትሪ ዕዮን
ማሕበራዊ ድሕነትን ኰይኑ ዝነጥፍ ሃገራዊ

ማሕበር ዓይነ-ስዉራን ኤርትራ (ሃ.ማ.ዓ.ኤ)
ሓልዮትን ሞራላውን ማተሪያላውን ደገፍን
ናይቲ ሚኒስተር ቤት ጽሕፈት ተፈልዩዎ
ስለ ዘይፈልጥ፡ ነዚ ክብ ኢሉ ዝተጠቕሰን
ካልእ ሃናጺ ጉዳያትን ኪዓምምን ኣንዊሑን
ኣስፊሑን ክጥምትን ኣኽኢሉዎ እዩ።
እዚ ኣብ ምዕራብ ኣስመራ ኣብ ከባቢ
ወኪዱባ መንግስትና ብናጻ ኣብ ዝሃቦ 3000
ትርብዒት ሜተር መሬት መሰልጠኒ ማእከል፡

መርብሒ ደርሁትን ቀለብ ደርሁት እትጥሕን
ዘመናዊት ጠሓኒት እኽልን ዘጠቓለለ ህንጻ
ምስ ቀጽሩ ኪውንን ዝኸኣለ፡ ኣብ ኣስመራ
ዝነበረ ቤት-ጽሕፈት ቤት-ንባብ እንግሊዝ፡
ኣብ ኤርትራ ዝነብር ቤት-ጽሕፈት ኤምባሲ
ጀርመን፡ ኣብ ሽወደን ዝነብሩ ኤርትራውያንን
ማሕበር ዓይነ-ስዉራን ኖርወይን ብዝወፈዩሉ
ናይ ገንዘብ ሓገዝ እዩ።
በዚ ሰናይ ተግባር ዝተተባብዐ ማሕበር፡
ብኣቶ ዳዊት ፍስሃየ ኣቦ መንበር ሃገራዊ

ማሕበር ዓይነ-ስዉራን ኤርትራ (ሃ.ማ.ዓ.ኤ)
ዝተመርሐት ጉጅለ ናብ ኢጣልያ፡ ሆላንድን
ኖርወይን፡ ከምኡ’ውን ኣደ መንበር ዓይነ-
ስዉራን ደቀንስትዮ እትርከቦም ናብ ሽወደን
ዑደት ብምግባር፡ ማሕበር፡ መንግስትን ህዝብን
ከምኡ ከኣ ኣብ ወጻኢ ዝርከባ ገበርቲ ሰናይን
ብዝገበሩሉ ሞራላዊን ማተርያላውን ደገፍ፡
ዛጊት ዝፈጸሞም ዕማማትን ኣብ ዝመጽእ
ዝፍጸሙን ብውጥን ዘዳለዎም ኣረዲኡ ኪምለስ
ኣብ ዝተበገስሉ ግዜ፡ ማሕበር ዓይነ-ስዉራን
ኖርወይ ኣብ ርእሲ እተን ኣቐድም ኣቢሉ
ንመንቀሳቐሲ ስራሕ ገዚኡ ዝሃቦ መካይን
ነዚ ሎሚ ማሕበር ዝግልገለሉ ዘሎ ኣብ ከባቢ
ገጀረት ዝርከብ መንግስቲ ብናጻ ዝሃቦ 1500
ትርብዒት ሜተር መሬት፡ መአከቢ ኣዳራሽን
መኽዘን ንብረትን ዘጠቓለለ ልዕሊ 5 ሚልዮን
ናቕፋ ዝወድአ ህንጻ ቤት-ጽሕፈት ብዝኣተዎ
ቃል መሰረት ምሉእ ብምሉእ ከፊሉሉ።
እታ ሽያ እትብሃል ሸወደናዊት ትካል
ብወገና፡ ንመራሕትን ኣባላትን ማሕበራት
ዓይነ-ስዉራን ኣፍሪቃ ንመሰል ስንኩላን
ዝምልከት ብውድብ ሕቡራት መንግስታት
ዓለም ዝተዳለወ ትምህርቲ ኣብ ሽወደን
ኪሳተፍ ንኣቦ መንበር ማሕበር ብዝቐረበሉ
ዕድመ መሰረት፡ ንሓደ ወርሒ ዝኣክል ተማሂሩ
ወረቐት ምስክር ምስ ምስጋና ተቐቢሉ እዩ።

ሃገራዊ ማሕበር ዓይነ-ስዉራን ኤርትራ
ኣብዚ ግዜ እዚ፡ ኣብ ኤርትራ ዝርከብ ቤት
ጽሕፈት ኤውሮጳዊ ሕብረት ብዝገበረሉ
ሓገዝ፡ ኣብ ዞባ ማእከል ኣብ ዞባ ሰሜናዊ
ቀይሕ ባሕርን ኣብ ዞባ ደቡብን ንዝርከቡ
150 ዓይነ-ስዉራን ኣባላቱ ዘድሊ ጐስጓስን
ትምህርትን ሂቡዎም። በቲ ብናጻ ዝወሃቦም
መትከል እግሪ ገንዘብ፡ ካብ ጸጋዕተኝነት
ናይ ምግልጋል ብቕዓት ኣለዎም ንዝበሎም፡
መትከል እግሪ ሂቡን ይህብን ኣሎ። ከም
ዝፍለጥ ኣቐድም ኣቢሉ እውን ምስ
መሻርኽቲ ማሕበር ብምዃን ን425 ኣባላት
ማሕበርን ኣመሓደርትን በበይኑ ኣርእስቲ
ዝሓዘ ትምህርቲ፡ ኣብ ርሑቕ ገጠራት
ተዋሂቡ እዩ።
ካብ ቤት ጽሕፈት ማሕበር መጻሕፍትን
ሓበሬታን እውን፡ ብኣፍልጦን ደገፍን ቤት
ጽሕፈት ምርምርን ስነዳን ህግደፍ ኣብ
ኣገልግሎት ዲጂታል ላይብረሪ ዝውዕላ 15
ኮምፕዩተራት ሓገዝ ተቐቢሉ። ተተኺለን
ኣባላት ማሕበር ኪግልገሉለንን፡ ቴክኖሎጂ
ዝፈጠሮ ለውጥታት ብቐረባ ንኽከታተሉን
ካብ ጕዕዞ ምዕባለ ዓለም ከይተርፉን፡ ዘድሊ
ዘበለ ኣብ ማእከል ከተማ ኣስመራ ይግበር
ኣሎ። እዚ ኣባል ማሕበር ዓይነ-ስዉራን
ኣፍሪቃን ዓለምን ማሕበርና፡ ናይቲ ኣብ
ትሕቲ ጽላል ውድብ ሓድነት ኣፍሪቃ
ኰይኑ ዝነጥፍ ኢኮስክ ብዝብል ምሕጻረ ቃል
ዝፍለጥ ኣባል ኰይኑ፡ ኣብ ውሽጢ ሃገር ምስ
ዝርከባ ሃገራዊ ማሕበር መንእሰይን ተመሃሮን
ኤርትራን ምስ ሃገራዊ ማሕበር ደቀንስትዮ
ኤርትራን ጥቡቕን ጽቡቕን ርክብ ኣለዎ።
ከምኡ ስለዝዀነ ከኣ ማሕበርና በዘን ክልተ
ሃገራውያን ማሕበራት ኣቢሉ ነተን ኣብ
ኤውሮጳ፡ ኣመሪካ፡ ኣብ ማእከላይ ምብራቕን
ኣብ ካልእን ዝርከባ ጨንፈራት ማሕበር
ብቐዳምነት ዘድልዩ ሓገዛት ኪሓትት ጸኒሑ
እዩ። ሕጂ’ውን እንተዀነ እዘን ጨንፈራት
ማሕበራት፡ ንምሁራት ዓይነ-ስዉራን ዘገልግላ
ላፕቶፕን ሰዓታትን፡ ንኹሉ ዓይነ-ስዉር
ዘገልግል ጻዕዳ በትሪ ከምኡ’ውን ነታ ኣብ
ዓመት 2 ግዜ እትሕተም መጽሔት ርእሰ
ምርኮሳ ዘገልግል ብረይል ፔፐር ኪውፍዩ
ንጽበ። እዚ ከኣ፡ ኣብቲ ለጋስ ኢድ
ኤርትራውያን ተመርኲስና ኢና። ማሕበርና
ኣብ ዝመጽእ ዓመት ካብ ዘተኵረሎም ሓደ፡
ከምቲ ቅድሚ ሕጂ ዝገበሮ፣ ዓይነ-ስዉራን
ኣባላቱ ካብ ምሃይምነት ኪገላገሉ ኣብ
ሽዱሽቲአን ዞባታት ብወፈራ ኪምህር ምስ
ኤውሮጳዊ ሕብረት ተሰማሚዑ ኣሎ። ኣብ
ርእሲ እዚ ድማ፡ 20 1ይ ዲግሪ ዘለዎም ዓይነ-
ስዉራን ኣባላቱ፡ ብምጽሕሓፍ ትምህርቶም
ቀጺሎም ን2ይ መዓርግ ዲግሪ ዝመሃሩሉ
ባይታ ኣብ ምዝርራብ ይርከብ።
ናይ ትምህርቲ ካብ ተላዕለ፡ ካብ መንጎ
እዞም ዝተማህሩ ዓይነ-ስዉራን፣ ክብሮም
ገብርኣብ ሶፍት ዌር ናይ ብረይል ዝመሃዘ ኣባል
ማሕበርና ኤርትራዊ፡ ማሕፉዛ ኢብራሂም
ኣብ ኮለጅ መምህራን ኣስመራ ካብ 500
መማህርታ ቀዳመይቲ ብምዃን ዋንጫ (ኮፓ)
ናይታ ቤት ትምህርቲ ዝጨበጠት ይጥቀሱ።
ዓማር ሳልሕ ኣብ ናይ 2016 – 2018
ዓመተ ትምህርቲ ካብ ክፍሉ 4 ነጥቢ
ብምርካብ ቀዳማይ፡ ካብቶም በቲ ግዜ እቲ
ማትሪክ ዝተፈተኑ 15 ሽሕ ተመሃሮ 7ይ
ከምዝወጸ ይፍለጥ። “ዎ ዑረት ኣበይ ኣሎ
ሓይልኻ? ዎ ጸልማት ኣበይ ኣሎ ብልሕኻ?”
ብማለት ዓይነ-ስዉር ኣይርኢን እዩ ዝበለ መን
እዩ? ብዝብል ዝጀመርናዮ ጽሑፍና በዚ
ንዛዝሞ።
መም. ጉርጃ ተስፋስላሴ
ሓ/ምም/ማእከላይ ቤት ጽሕፈት
ሃ.ማ.ዓ.ስ.ኤ

መን’ዩ ዓይነ-ስዉር ኣይርእን’ዩ ዝበለ? 2ይን ናይ መወዳእታን ክፋል

ሓዳስ ኤርትራ መበል 28 ዓመት ቁ.136 6 ለካቲት 2019 - ገጽ 9

ተስፋኣለም ገብረዮሃንስ (ኲባ)

መበል 29 ዓመት ጽምብል ዝኽሪ ስርሒት
ፈንቅል ንምድማቕ፡ ስፖርታዊ ንጥፈታት ሓይልታት
ምክልኻል ኤርትራ ሎሚ ረቡዕ ኣብ ወደባዊት
ከተማ ባጽዕ ክፍልም እዩ። እቲ ውድድራት ብክልተ
ዓይነታት ስፖርት ማለት ኩዕሶ መርበብ ገማግም
ባሕሪን ውድድር ምሕንባስን ክካየድ እዩ። ኣብዚ
ውድድራት ትሸዓተ ክለባት ሓይልታት ምክልኻል
ኤርትራ ብክልቲኡ ጾታ ኣብ ግጥማት ኩዕሶ መርበብ
ገማግም ባሕሪን ምሕንባስን ክገጥማ ምዃነን ተፈሊጡ
ኣሎ። ግጥማት ኩዕሶ መርበብ ገማግም ባሕሪ፡

ብናይ ክልተ እግሪ መደብ ጸወታ (DOUBEL
ELIMINATION) ስርዓተ ውድድር ክካየድ እዩ።
ነዚ ብዝምልከት ዝሓለፈ ዓርቢ ባሕቲ ለካቲት 2019
ንኣሰልጠንቲ ትሸዓተ ክለባት ምስ መምርሒታትን
ሕጋጋትን ናይቲ ውድድር ንምልላይ ሓጺር ስልጠና
ተዋሂቡ። እቲ ብመ/ሓ/ጎ/ሚኒ/ምክልኻል ተወዲቡ
ብመምህር ጳውሎስ ወልደሃይማኖት ዝተዋህበ
ኣስተምህሮ፡ ኣብ እዋን ጸወታ ንዘጋጥም ፍጻመታት
ንምብራህ ዝዓለመ ምንባሩ ተፈሊጡ ኣሎ። ብመሰረት
ዝወጸ ዕጫ ውድድር፡ ሎሚ ረቡዕ ኣብ ሜዳ ኩዕሶ
መርበብ ገማግም ባሕሪ ገርጉሱም ቢች ሆቴል፡
ሸሞንተ ግጥማት ክካየድ መደብ ተታሒዙ ኣሎ።
በዚ መሰረት ጋንታታት ደቂ ኣንስትዮ ሳዋ ምስ
ሰንጥቕ፡ ዓምበርበብ ምስ ሓሬና፡ በኒፈር ምስ ሽዑላ፡
መኸተ ምስ ብድሆ ክገጥማ እየን። ጋንታታት ደቂ
ተባዕትዮ ሳዋ ምስ ሰንጥቕ፡ ዓምበርበብ ምስ ሓሬና፡
በኒፈር ምስ ሽዑላ፡ ከምኡ ድማ መኸተ ምስ ብድሆ
ክገጥማ መደብ ተታሒዙለን ኣሎ። እዚ ከምዚ ኢሉ
እንከሎ ውድድራት ምሕንባስ ናይ 100፡ 200፡ 300
ሜትሮታት ብክልቲኡ ጾታ ጽባሕ ሓሙስ ኣብ
መሐንበሲ ዳህላክ ሆቴል ክካየድ እዩ።

ኮሚሽን ባህልን ስፖርትን ኤርትራ ምስ ምክትታል
ጉዳያት ስፖርት ደቀንስትዮ ሃገራዊ ኮሚቴ ኦሎምፒክ
ኤርትራ ብምውህሃድ ንምሕያል መደባት ስፖርት
ደቀንስትዮ ዝሕግዝ ዓውደ-ዘተ ብ 1 ለካቲት 2019
ኣካዪዱ።
ኣብ መኽፈቲ ናይቲ ሓለፍቲ ኮሚሽን ባህልን
ስፖርትን ኤርትራ፡ ወከልቲ ጉዳያት ደቀንስትዮ ሃገራዊ
ኮሚቴ ኢሎምፒክ ኤርትራ፡ ሃገራውያን ፈደረሽናት
ስፖርትን ሚኒስትሪ ትምህርትን ዝተረኽባሉ ኣጋጣሚ፡ኣብ
ኮሚሽን ባህልን ስፖርትን ኤርትራ ሓላፊ ንጥፈታት ኮሚቴ
ኦሎምፒክን ሃገራውያን ፈደረሽናት ስፖርትን ኮሎ/ሰሎሞን
ስዩም ኣብ ዘስመዖ ቃል፡ እቲ ዘተ መቐጸልታ ናይቲ
በብእዋኑ ዝካየድ ዓቕምን ተሳታፍነትን ደቀንስትዮ ኣብ
ስፖርት ንምዕዛዝ ዝካየድ ዘሎ ዕማም ምዃኑ ብምግላጽ
ተሳተፍቲ ካብቲ ዝካየድ ዘተ ደቀንስትዮ ኣብቲ ዓውዲ
ንዘለወን ኣበርክቶ ከይዓዝዝ ማሕንቖ ኮይኖም ንዝርከቡ
ጸገማትን መፍቲሒታቶምን ዘቐምጣሉ ሰፊሕ ገምጋም
ከካይዳ ተላብዩ። እቲ ዘተ ብሓላፊት ጉዳያት ስፖርት
ደቀንስትዮ ኮሚሽን ባህልን ስፖርትን ኤርትራ ዶክተር
ሰናይት ባህታን ካብ ኤውሮጳ ዝመጸት ገዲም ስፖርታዊት

ኣብ ምሕያል ንጥፈታት ስፖርት ደቀንስትዮ

ዘተኮረ ዓውደ-ዘተ ተኻዪዱ

ወ/ሮ. ምንያ ጸጋይ እናተኣለየ ካብ 60ታት ጀሚሩ ክሳብ
እዋን ናጽነትን ሕጅን በብመድርኹ ንዝተሓልፈ ታሪኽ
ተሳታፍነት ስፖርት ኤርትራውያን ደቀንስትዮ ከምኡ’ውን
ኣብ ምፍታሕ ንምዕባለ ስፖርት ደቀንስትዮ ደሪቱ ዘሎ
ሕጽረታትን ዕድላትን ዘተኮረ ዘተ ተኻዪዱ። ኣብቲ ዘተ፦
ኣብ ሃገራውያን ፈደረሽናት ይኹን ኣብ ዞባታት ክትግበር
ዝውጠን መደባት ስፖርት ደቀንስትዮ በቲ ዝተተለመሉ
ውጥን ቀጻልነት ትግባረኡ ስሩዕ ምክትታልን ገምጋምን
ከምቲ ክኸውን ዝግብኦ ስለ ዘይካየድ ንዕብየት ስፖርት
ደቀንስትዮ ንድሕሪት ዝመልስ ምዃኑ ኣብ ኮምን

ማሕበረሰብ ስፖርትን ዘሎ ንምዕሩይ ተሳታፍነት ደቀንስትዮ
ኣብ ስፖርት ዘይድርኽ ኣተሓሳስባን ዝንባለን ምህላዉ
ከምኡ’ውን ኣብያተ ትምህርቲ ፍልፍል ወይ ምንጪ
ስፖርት ሃገር ብምዃነን ኣብቲ ካብ ደረጃ መባእታ ክሳብ
ኮሌጃትን ዝካየድ ንጥፈታት ተሳትፎ ደቀንስትዮ ዝዓብየሉ
ኩነታት መታን ክፍጠር፡ ዘሎ ትሑት ኣተኩሮ ዝመሓየሸሉ
ባይታ ክፍጠር ከምኡው’ን ንጥፈታት ስፖርት ስንኩላን
ከም ካልኦት ዓውድታት ስፖርት ቆላሕታ ከምዘድልዮ
ዝብሉን ካልእን ሃነጽቲ ሓሳባትን ርእይቶታትን ቀሪቡ
በብዓውደ ስፖርቱ ሰፊሕን ዓሚቝን ዘተ ተኻዪዱሉ።

ስፖርታዊ

ንጥፈታት ዝኽሪ

ስርሒት ፈንቅል

ሓ/ም/ኤርትራ

መራሒት ፕሪመር ሊግ እንግሊዝ ዘላ ሊቨርፑል
ብቕድሚ ትማሊ ሰኑይ መቐጸልታ መደብ ጸወታኣ
ኣብ ዘካየደትሉ ብዘመዝገበቶ ናይ ማዕረ ውጽኢት ክልተ
ነጥቢ ከሲራ። ብሰንበት ዓቢ ግምት ዝተዋህቦ ግጥም
ኣርሰናል ኣንጻር ማንቸስተር ሲቲ ብዓወት ማን.ሲቲ 3ብ1
ምዝዛሙ ይዝከር። በዚ ከኣ ሲቲ ኣብ ልዕሊ እታ ናይ
ሓሙሽተ ነጥቢ ፍልልይ ኣንጺፋትላ ዝነበረት ሊቨርፑል
ንሓደ መዓልቲ ጸቕጢ ፈጢራትላ ሓደረት። ንናይ ዓወት
ውጽኢት ማን.ሲቲ ፈሊጣ ዝኣተወት ሊቨርፑል፡ ናብቲ
ብቕድሚ ትማሊ ኣንጻር ዌስትሃም ዩናይትድ ዘካየደቶ
ናይ መበል 25 ሰሙን መደብ ጸወታ ነዚ ተገንዚባ እያ
ናብ ሜዳ ወሪዳ። ሊቨርፑል ብመንገዲ ሳድዮ ማነ ኣብ
መበል 22 ደቒቕ ብዘመዝገበታ ሸቶ (እዛ ሸቶ ዛጊት
ኣዛራቢት እያ ዘላ) መሪሕነት ሒዛ እኳ እንተነበረት፡
ዌስትሃም ድሕሪ ሽዱሽተ ደቓይቕ ካብ ሚካኤል ኣንቶንዮ
ብዝረኸበታ ሸቶ እቲ ግጥም 1ብ1 ተዛዘመ። በዚ ከኣ፡
ኣብ መንጎ መራሒት ዘላ ሊቨርፑልን ብሓሙሽተ ነጥቢ
ተፈንቲታ ዝቐነየት ማን.ሲቲን ዝጸንሐ ናይ ነጥቢ ፍልልይ
ናብ ሰለሰተ ወሪዱ። ማንቸስተር ሲቲ ዝፈጠረቶ ጸቕጢ
ድማ ውጽኢታዊ ኮይኑ ቀሪቡ ኣሎ። እዚ ናይ ብቕድሚ

ሊቨርፑል ነጥቢ ኣባኺና

ሎሚ ምሸት፡ ሪያል ማድሪድ ናብ ስታድዩም ኑ ካምፕ
ተጓዒዛ፡ ኣንጻር ናይ ወትሩ መቐናቕንታ ባርሰሎና ግጥም
ቀዳማይ እግሪ ፍርቂ ፍጻመ ‘ኮፓ ዲል ረይ’ - ኢል ክላሲኮ
ከተካይድ እያ። ኣብ ናይ ቀዳማይ ዙርያ ውድድር ላ

ሊጋ ስጳኛ (ቀዳማይ ርክብ ኢል ክላሲኮ ዓመተ 2018/19
ምዃኑ እዩ) ባርሰሎና ኣጥቃዓያ ልዊስ ስዋረዝ ብዘመዝገቦ
ሃትሪክ ተሓጊዛ ንማድሪድ 5ብ1 ስዒራታ ነይራ።
እዘን ክለባት ቅድሚ ናይ ካልኣይ እግሪ ውድድር ላ
ሊጋ ምክያደን ኣብ ውድድር ዋንጫ ንጉስ ስጳኛ ተወሳኺ
ግጥም ኢል ክላሲኮ ኣብ ግጥም ፍርቂ ፍጻመ ከካይዳ
ዕድል ረኺበን ኣለዋ።
ኣብ ህሉው ዜናታት ናይዘን ክለባት፡ ኣብዚ ናይ
ሎሚ ምሸት ግጥም ብወገን ባርሰሎና ወሳኒ ተጻዋታያ
ሊዮነል መሲ ካብ ናይ ብቕድሚ ትማሊ ሰኑይ ልምምድ
ብምብኳሩ ጋዜጣታት ስጳኛ ነዚ ግጥም ከም ዘየርክብ

ትማሊ ውጽኢት ሊቨርፑል ነዚ ሎሚ ዝካየድ ናይ መበል
26 ሰሙን ግጥማት ፕሪመር ሊግ ስምብራት ገዲፉሉ
ኣሎ። እዚ ዝኾነሉ፡ ሎሚ ምሸት ማን.ሲቲ ምስ አቨርተን
ክትገጥም ምዃና እዩ። ሲቲ ኣብዚ ናይ ሎሚ ግጥም
እንተ ደኣ ተዓዊታ ብሓደ ዝያዳ ጸወታ ብዘዋህለለቶ
ብዝሒ ሸቶ መሪሕነት ክትሕዝ ክትክእል እያ። በዚ ድማ
ንዋንጫ ዝካየድ ውድድር ፕሪመር ሊግ መሊሱ መቐረት
ወሲኹ ክቕጽል እዩ። ሳድዮ ማነ ዘመዝገባ ሸቶ ኣብ
መስርሕ ካብ ጸወታ ወጻኢ ምንባራ እዩ ዝግለጽ ዘሎ። ናይ
ዌስትሃም መዘናኡ ማኑኤል ፐለግሪኒ “የርገን ክሎፕ፡ ካብ
ጸወታ ወጻኢ ብዝምዝገባ ሸቶ ናይ ምዕዋት ልምዲ ኣለዎ”
ኢሉ። ንሱ ቀጺሉ “ንሱ ምስ ማላጋ ኣብ ዝነበርኩሉ ናይ
ሸውዓተ ሜትሮ ዓቐን ካብ ጸወታ ወጻኢ ስዒሩኒ ይፈልጥ
እዩ። ስለዚ ብዛዕባ እዚ ጉዳይ ከመኽኒ ኣይክእልን እዩ”
ብምባል ንሕሉፍ ዘኪሩ። ኣሰልጣኒ ሊቨርፑል የርገን
ክሎፕ ብወገኑ፡ ነታ ናይ ብቕድሚ ትማሊ ሸቶ ካብ ጸወታ
ወጻኢ ምንባራ ተኣሚኑ እዩ። “ዘመዝገብናያ ሸቶ ካብ
ጸወታ ወጻኢ (offside) ምንባራ ሰሚዐ እየ። እቲ ዳኛ ነቲ
ኩነታት ይፈልጦ ምንባሩ ድማ ርግጸኛ እየ። ግን ደያኑ
ሰባት እዮም” ብምባል ንስካይ ስፖርት ርእይቶኡ ሂቡ።

መደብ ጸወታ
ሎሚ
ዋንጫ ንጉስ ስጳኛ
ባርሰሎና ምስ ሪያል ማድሪድ ሰዓት 11፡00
ፕሪመር ሊግ
አቨርቶን ምስ ማን.ሲቲ ሰዓት 10፡45
ዋንጫ ኤፍ ኤ ዓዲ እንግሊዝ
ዌስትብሮም ምስ ብራይተን ሰዓት 11፡05

ገይረን ይገልጻኦ ኣለዋ። መሲ ኣብቲ
ባርሳ ኣንጻር ቫለንስያ ዘካየደቶ
ግጥም ብዘጋጠሞ መጠናዊ ጉድኣት፡
ብሰኑይ ኣብ ዝተኻየደ ልምምድ
ክሳተፍ ከም ዘይከኣለ እዩ ዝግለጽ
ዘሎ። ብተወሳኺ ናይ የማን ክንፊ
ተኸላኻላይ ጆርዲ ኣልባ ብቐዳም
ኣብ ዝተኸየደ ግጥም ላ ሊጋ፡ ቢጫ
ካርድ ብምርኣዩ ኣብዚ ናይ ሎሚ
ግጥም ብውህሉል ናይ ስምዕታ
ካርድ ከም ዘይስለፍ ተፈሊጡ ኣሎ።
ብወገን ሪያል ማድሪድ ብዘይ ዝኾነ
ናይ ተጻወትቲ ብኩራት ናብዚ
ግጥም ድልውቲ ምህላዋ ይግለጽ
ኣሎ።
ሪያል ማድሪድን ባርሳን ኣብዚ
ኢል ክላሲኮ ተሰምዩ ዝካየድ
ግጥመን 238 ግዜ ተራኺበን ኣለዋ። እዚ ብዝሒ ግጥማት
ኣብ ውድድር ላ ሊጋ፡ ዋንጫ ንጉስ ስጳኛ፡ ሱፐር ካፕ፡
ሻምፕዮንስ ሊግን ውድድራት ኤውሮጳን ዘጠቓለለ እዩ።
ሪያል ማድሪድ 95 ግዜ ተዓዊታ። ባርሰሎና 93 ግዜ
ተዓዊታ ኣብ ዝተረፈ 50 ግጥማት ድማ ማዕረ ተፈላልየን።
ኣብዚ ዝተጠቕሰ ርክባት፡ ሪያል ማድሪድ 402 ሸቶታት
ኣመዝጊባ። ባርሰሎና ብግደኣ 391 ግዜ ኩዕሶን ሰኪዐትን
ኣራኺባ። ብተወሳኺ፡ ኣብ ላ ሊጋ ባርሰሎና 71 ግዜ
ክትዕወት እንከላ፡ ሪያል ማድሪድ 72 ግዜ ስዒራ። ኣብ
ውድድር ዋንጫ ንጉስ ባርሰሎና 15 ግዜ ክትስዕር እንከላ
ሪያል ማድሪድ 12 ተዓዊታ። ኣብ ውድድር ሻምፕዮንስ
ሊግ ባርሰሎና ክልተ ግዜ ኣብ ዝተዓወተትሉ፡ ሪያል
ማድሪድ ሰለሰተ ግዜ ስዒራ። ኣብ ካልእ ውድድራት
ባርሰሎና ሽዱሽተ ግዜ ተዓዊታ ሪያል ማድሪድ ሸሞንተ
ግዜ ስዒራ።
ግጥም ካልኣይ እግሪ እዚ መደብ ጸወታ ዝመጽእ 27
ለካቲት ኣብ ስታድዩም በርናቡ ክካየድ ምዃኑ ተፈሊጡ
ኣሎ።

ደረጃ ክለብ ብ/ጸወታ ነጥቢ
1 ሊቨርፑል 25 62 ነጥቢ
2 ማን.ሲቲ 25 59 ነጥቢ
3 ቶተንሃም 25 57 ነጥቢ
4 ቸልሲ 25 50 ነጥቢ
5 ማን.ዩናይትድ 25 48 ነጥቢ
6 ኣርሰናል 25 47 ነጥቢ
7 ዎልቭስ 25 38 ነጥቢ
8 ዋትፎርድ 25 34 ነጥቢ
9 አቨርቶን 25 33 ነጥቢ
10 በርንማውዝ 25 33 ነጥቢ

ደረጃ ቀዳሞት 10 ክለባት

ፕሪመር ሊግ እንግሊዝ

• ሊዮነል መሲ (ባርሰሎና) 26 ሸቶታት
• ኣልፍረዶ ዲ ስቲፋኖ (ሪያል ማድሪድ) 18 ሸቶታት
• ክርስትያኖ ሮናልዶ (ሪያል ማድሪድ) 18 ሸቶታት
• ራውል ጎንዛለዝ (ሪያል ማድሪድ) 18 ሸቶታት
• ሴዛር (ባርሰሎና) 14 ሸቶታት
• ፍራንሲስኮ ገንቶ (ሪያል ማድሪድ) 14 ሸቶታት
• ፍረንስ ፑሽካሽ (ሪያል ማድሪድ) 14 ሸቶታት
• ሳንታሊና (ሪያል ማድሪድ) 12 ሸቶታት
• ሁጎ ሳንቸዝ (ሪያል ማድሪድ) 10 ሸቶታት
• ጅዋንቲሎ (ሪያል ማድሪድ) 10 ሸቶታት

ግጥም ኢል ክላሲኮ ኣብ ዋንጫ

ንጉስ ስጳኛ

ዝለዓሉ 10 ከዋኽብቲ
ኣመዝገብቲ ሸቶ ኢል ክላሲኮ

ሓዳስ ኤርትራ መበል 28 ዓመት ቁ.136 6 ለካቲት 2019 - ገጽ 10

ናይ ሓጐስ ሃዋሁ ስለ ዝፍጠር፡ ብኡሳት ይተዓረቑ፣
እቶም ብሰንኪ ባህላዊ ተጽዕኖታት ክራኸቡ ዘይክእሉ
ፍቑራት’ውን ዕድል ይረኽቡ። ብፍላይ ኣብ ግዜ
ረብዓት (ሕጽኖት)፡ መንእሰያት ተኣኪቦም መርዓውቲ
ንምዝንጋዕ ስለ ዝጻወቱዋ ፍሉይ ኣገዳስነት ኣለዋ።
ኣብዛ ትልሂት ዝጥቀሙሉ ግጥምታትን ዜማታትን
መበቈላውነቱ ዓቂቡ ስለ ዘሎ ባህላዊ ቅርሲ ኰይኑ
ክነብር ዓቢ ብልጫ’ዩ።
ትልሂት ዓሊ-ኩኩይ ክንዲ’ዚ ኣገዳስነትን ሰሓብነትን
እንተ ሃልዩዋ ስለ ምንታይ ክትውረስ ዘይከኣለት?
ዝብል ሕቶ ክለዓል ይኽእል’ዩ። ክሳብ 1972 እዛ
ትልሂት እዚኣ ኣዝያ ህብብትን ኣብ ዝተፈላለየ
ኣገጣሚታት ትጽወት ከም ዝነበረትን ናይ’ቲ ከባቢ
ሰብ ጸጋ ዕድመ የዘንትዉ። ኣብ ንግዳዊ ምርኢት
ኤክስፖ 1972 ንውድድር ቀሪባ ከም ዝነበረት’ውን
ካብ ዝኽርታት ኣቦይ ዑመር ኣይሃሰሰን። ይዅን’ምበር፡
ብድሕሪኡ ብሰንኪ መግዛእቲ ምምዝባል ህዝቢ ስለ
ዝተፈጥረ ጥርናፈ ኣይነበረን። ብፍላይ መንእሰያት
ናብ ቃልስን ስደትን ስለ ዘምርሑ፡ እቶም ናይ ባህሊ
ወናማት ኣይነበሩን ክበሃል ይከኣል። በዚ ምኽንያት፡
ክሳብ ዕለተ-ናጽነት ሳሕቲ እንተ ዘይኰይኑ፡ ትጽወት
ኣይነበረትን። ድሕሪ ናጽነት ባህላዊ ንጥፈታት ክበራበር
ስለ ዝጀመረ፡ እቲ እንኮ ክኢላ ዓሊ-ኩኩይ ኣቦይ ዑመር
ኣብ ዝተፈላለየ ኣጋጣሚታት ከቕርባ ጀመረ’ሞ፡ ክሳብ
ሕጂ ኣብ ምቕጻል ይርከብ።
ትልሂት ዓሊ-ኩኩይ ብቐጥታዊ ትዕዝብትን
ተሳትፎን ካብ ወለዶ ናብ ወለዶ ትመሓላለፍ ኰይና፣
ንምውራሳ ብርትዕቲ ዝገብራ እቲ ፓፔታዊ ጥበብ’ዩ።
ምኽንያቱ፡ እግርኻ ሓፍ ኣቢልካ ብዘይ ዕረፍቲ ንነዊሕ

ግዜ ሰብ መሲልካ ክትስዕስዕ ኣዝዩ በዳሂ’ዩ። ልዕሊ
ኵሉ ድማ ንተዓዘብቲ ዝስሕብ ወኒ የድሊ። እዞም
ኣሰር ኣቦይ ዑመር ዝስዕቡ ዘለዉ መንእሰያት፡ እቲ
ፓፔት ክሰርሕዎ’ኳ እንተኸኣሉ፡ ከምቲ ናቱ ብልዑል
ወኒ ክጻወቱ ኣይከኣሉን ዘለዉ። እቲ ንሱ ዝገብሮ
ምቍጽጻይ፡ ካብ ህርመት ከይወጻእካ ምስቶም ህያው
ሰባት ምስዕሳዕ ኣዝዩ ዘደንቕ ክእለት’ዩ። እቲ ኣቦይ
ዑመር ዝሰርሖ ፓፔት ርእስን ኢድን ናይ ሰብ’ምበር
ዝተሰንዐ ኣይመስልን። ንሱ’ዩ ድማ ካብቲ ኻልእ
ትልሂታት ዝያዳ ሰሓቢት ዝገብራ።
እዛ ትልሂት እዚኣ፡ ኣብዚ እዋን’ዚ ብመንገዲ

ዓሊ-ኩኩይ - ያታዊ . . . ካብ 3ይ ገጽ ዝቐጸለ
ኣቦይ ዑመር ኣብ ፈስቲቫላትን ካልእ ኣገጣሚታትን
ትቐርብ’ኳ እንተ’ላ፡ ንሱ እናሸምገለ ይኸይድ ስለ ዘሎ፡
ህጹጽ ናይ ምዕቃብ ስራሕ የድሊ ኣሎ። በዚ ምኽንያት፡
ኮምሽን ባህልን ስፖትን ኤርትራ ቀዳምነት ሂቡ ሓንቲ
ካብተን ኣብ 2017 ዝተመዝገባ 18 ባእታታት ገይሩዋ
ይርከብ። ይዅን’ምበር፡ እቲ ቐንዲ ሰረት ኣብ ህዝቢ ስለ
ዝዀነ፡ ህዝቢ ንኡስ ዞባ ኣፍዓበት ብቐንዱን ዝምልከቶም
ትካላት ባህሊ ድማ ብፍላይ፡ ናብ ሓድሽ ወለዶ
ንምስግጋራ ጻዕርታት ከካይዱ ይግባእ። እቲ ከይሰልከየ
ክሳብ ሕጂ ዘጽነሓ ኣቦይ ዑመር ሓምድ ሓዋይ ድማ
ኣፍልጦን ምትብባዕን ክግበረሉ ግቡእ ይመስለና።

ኣብ ሰነ 1987 እዩ። ሓያሎ ዓመታት ቅድሚ
እቲ ዓመት’ቲ፡ ምምሳይናን ምሕዳርናን ምስ
ተጋደልቲ ነበረ። ኣብ’ታ ዓመት እቲኣ ግና፡ ኣብ
ጽምኢ ዓይኒ ደኣ ወደቕና። ተጋደልቲ ካብ
ዘይንርኢ ኰነ ወረ ተጋደልቲ እንትርፎ በታ ከም
እኽለ-ማይ ትብሃግ ሬድዮ ድምጺ ሓፋሽ ብኻልእ
ካብ ዘይንሰምዕ ሓያሎ ኰይኑና ነበረ።
ጸሓይ በጣዕጣዕ ኢላ ኣብ ዝበረቐትሉ ሓደ ንግሆ
ግና፡ ኣሽሓት ተጋደልቲ ሰብ ቁምጣ ስረ፡ ጀባጅብ፡
ኣፋሩ ሰብ ጋምባለ፡ ገለ ካላሽን ገለ ብሬን ገለ
ኣርፕጂ - ኰታ ኩሉ እቲ ኣቐዲምና ኣብ ዝባኖም
እንርእዮ ዝነበርና ዓጢቖም፡ ተር ኢሎም ክጐዓዙ
ተዓዘብና። ግና ብኣካል ኣይኮነን - ኣሰሮም እዩ
ንሕሩስ ግራት ጽርግያ ኣምሲሉዎ ዝረኸብናዮ።
እዚ ኣሰር እዚ፡ ናብ ከም’ዚ ዝጠቐስኩዎ ኣቐዲምና
እንፈልጦ መልክዕ ተጋደልቲ፡ ብስእለ ኣእምሮ
ሃው ኣቢሉ ወሰደና። ንዓና ግና ኩሉ ማዕረ እዩ
ዝነበረ። ከንፈርና ዘልገብናሉ ምስሊ ከይድምሰስ
እናፈራሕና፡ ተደቢርና ሰዓምናዮ። ንግሆ ናብታ
እንማሃረላ ዓዲ ዓዲ-መንጎንቲ እናኸድና እንከለና
እዩ - ብሸነኽ ምዕራብ መጺኡ ንሸነኽ ምብራቕ
ዝኸይድ ብኽልተ ሸነሽ ተሰሪዖም ናይ ዝሓለፉ
ተጋደልቲ ኣሰር ዝረኸብና። ንዓዲ ገደላን ንዲጋ
ማይ-ኣሮንን ንየማን ገዲፉ፡ ትኽ ኢሉ ንሸኻ ዓዲ
ዓቛሪ እዩ ቀጺሉ።
እቶም ዝሓለፉ ተጋደልቲ ብዙሓት ምዃኖም፡
ካብ’ቲ ኣሰር ተበጊስና ኢና ፈሊጥናን ግምት
ሂብናን። ነቲ ንሕና ምሉእ ዓመት ተመላሊስና
ኣሰር መንገዲ እነውጽኣሉ ግራውቲ፡ ብክልተ
ሸነኽን ብሓንሳብን እዮም ልክዕ ከምቲ ንሕና
እንሓልፈሉ ነባር መንገዲ ኣምሲሎምዎ። ነቲ
ኣሰር ረጊጽና ከነህስሶ ኣይደለናን። ከይሃስሰና እኳ
ደኣ ተኸናኸንናዮ። ብሓጐስ ጭድድ ፍንጭሕ
ኢልና። ካብ’ታ፡ ነታ ንሕና እንሓልፈላ መንገዲ
እትቘርጽ ጀሚርና፡ ኩሉ ሓደ ክነሱ ጐድኒ-ጐድኒ
እቲ ዝሓለፉሉ፡ ናብ’ቲ ዝኸዱሉ ሸነኽ ንነዊሕ
ቀጸልና። ኣብ ደስ-ደስ ኢና ነይርና። ነቲ ኣሰር
ደኒንና ክንርኢ፡ ካብኡ ምልቃቕ ነብስና ምግባር
ስለዝኣበየና፡ ኣብኡ ከነዕነኒ - ናብ ትምህርቲ
ክንበጽሖ ዝግባእና ግዜ ከየስተብሃልናሉ ተዓዝረ።
ደሓር ግና፡ ልዕሊ’ዚ ዝኸውን ማይ ዘይጠዓመ ወረ
ስለዘይነበረና፡ ኣብ ቤት ትምህርትና በጺሕና ነቶም
ዘይፈለጡ ከነፍልጥ፡ ንዘይሰምዑ ከነስምዕ ምእንቲ
- ብጉይያ ብምኻድ ነቲ ዘጥፋእናዮ ግዜ ተኪእናስ
ቀዲምና ደኣ በጻሕና። ከምኡ እዩ - ጥዑም ወረ
ከም ንፋስ የህጽጸካ እዩ። ጉይያ ዳርጋ ኣየዕረፍናን።
ናብ ደቂ ትምህርትና ዝበጽሕ ወረ ኢና ሒዝና።
ንሓያሎ ዓመታት ዘይተረኸበ ብስራት’ዩ ነይሩ።
ግምትና ሽሕ ዝኣኽሉ ተጋደልቲ ከምዝሓለፉ እዩ።
ሽሕ ተጋደልቲ ከኣ ብኣጠማምታና ሳሕል ብሳሕላ
እያ። ብማእከል ጸላኢ ጽርግያ በቲኾም ምሕላፍ
ድማ፡ ንዓና ኪኖኡ ዝዓቢ ሓበን ኣይነበረን። በቃ
ኣዝዩ ውዕዉዕ ሓጐስ ተሰመዓና። ነቶም ፈዛዛት
ጦር-ሰራዊት ደርግ ብትሕቲ ኣእጋሮም እዮም
ሓሊፎም። ክሳብ ክንድ’ዚ ዝኸውን ሓጐስን
ክንድ’ዚ ዝኣክል ብስራትን ስለዝነበረና እዩ - ንሰዓት
ዝኸውን ከየዕረፍና ዝጐየናን ቤት ትምህርትና
ዝበጻሕናንን።
ቤት ትምህርትና ብውዑይ ወረ ፉሕፉሕ በለት።
ድሮ በቢወገንና ነንዝረኸብናዮ ተመሃራይ ኣዕለልና።
ብኣ ንብኣ ሽሕ ዝኾኑ ተጋደልቲ ብገዛ-ጎቦ ገይሮም
ንጽርግያ ሽኻ ዓዲ ዓቛሪ ቆሪጾም ከም ዝሓለፉ
ተወርዩ። እቶም ነቲ ወረ ዘምጻእና ደቂ ገዛ-ጎቦ
ንጭቡጥነት ተደለይቲ ኰንና። ኣብ እዝኒ መማህራን
በጽሐ። መማህራን እውን ሓቅነቱ ከረጋግጹ ናብ
መምጻእቲ ወረ ዝኾንና ጎየዩ። ንመምህር ኰነ
ተማሃራይ ዋላ ሓላፊ መንገዲ ወዲ ዓዲ ብዘይፍርሒ
ኣዕለልና። ሓጐስና መመሊሱ ወሰኸ። ነቲ ድሒሩ
ዝመጸአ ተመሃራይ ይኹን መምህር እናነገርካ፡
ናህርን ዋዕን እቲ ዜና ከምዝቕጽል ተገብረ። ቤት
ትምህርቲ ብቤት ትምህርታ ዋዕ ዋዕ ኰነ። እቶም
ነቲ ወረ ዘምጻእናን ነቲ ኣሰር ዝረኣናን ዕድለኛታት
ተቘጸርና። ንተደጋጋሚ ዕላል ቀዳሞት ተመረጽቲ
ናይ’ቲ ሰዓት ነበርና።

ንሕና ኢና በየን መጺኦም፡ ናበይ ሸነኽ ከይዶም
- ብልክዕ እንፈልጥን እንሕብርን። ኩሉ ዘዝሰምዐ
ጸባ ሰትዩ። ኩሉ ተሓጐሰ። ኩሉ ገጹ በርሀ። ኩሉ
ልቡ ተሰራሰረት። ናይ ኩልና ልቢታት ደም
ሓጐስ ይጭንጉዓ ነበራ። ነቲ ህሞት እቲ ርኢኻ፡
ሽዓኡ ባጀላና እንወሃበላ ዕለት እንተትነብር፡ ነቶም
ዝተረፉ’ሞ ነዚ ወረ እዚ ዘምጽኡ ብዘይጥርጥር
በዚ ኣጋጣሚ ነጥቢ ተወሲኹዎም ናይ ምሕላፍ
ዕድል ምገጠሞም።
ብዝኾነ - ምስ ተፈደስና እውን፡ ከምቲ ናይ
ንግሆ ደኣ ኣይኹን እምበር፡ ሽዓኡ እውን
ብጉይያ ኢና ኣብኡ በጺሕና። እናተመላለስና
ድማ ነቲ ኣሰር ርኣናዮ። ዓዲ ኣቲና ነንስድራና
ከነበስር እንደገና ጐየና። መዓልቲ ጉይያ እዩ። ኣብ
መንገዲ ንዝረኸብናዮ ገና ኣይሰምዐን ንዝበልናዮ
እናነገርና - ሽሕ ዝዀኑ ተጋደልቲ ሓሊፎም. .
.!! ብሓቂ ነቲ ህዝቢ ፍናን ዝሃበ’ዩ ዝነበረ ክሳብ
ክንድኡ ዝኣኽሉ ተጋደልቲ ምሕላፎም። ኣብቲ
ከባቢ ዓቢ ናይ ደስደስ ሕሹኽሹኽታ ፈጠረ።
ብልክዕ ንከተማ መንደፈራ ብጥቓ ከባቢ ሰለስተ
ኪሎ-ሜተር ተጸጊዖምዋ እዮም ዝሓልፉ ነይሮም።
ከምቲ ንሕና በቲ ኣሰር ዝተሓጐስናን ንምርኣዩ

ዝበሃግናን፡ ብዙሓት ዓበይቲ’ውን ክሳብ እቲ ቦታ
እናኸዱ ክርእዩዎ ጀመሩ። እቲ ህዝቢ ሓያል
ሃንቀውታን ሃረርታን ከም ዝነበሮ ብኣኡ ኢኻ
እትርድኦ።
ጸላኢ ኣብ 1985፡ ነቲ ከባቢ ጐቦኡን ጐልጐሉን
ብቀዋሚ ድሕሪ ምሓዙ፡ ግሁድ ካብ ናብ ዞባ
ምዕራብ ዞባ ምብራቕን ደቡብን ናይ ምስጋር
ተጋደልቲ ኣይነበረን። እቲ ናይ ሽዓኡ ምቕልቃል
ተጋደልቲ እሞ ድማ ብኽንድቲ ዝኣክል ብዝሒ፡
ህዝቢ ናፊቑዎ ስለዝነበረ ጽቡቕ ተስፋ እዩ ሂቡ።
ኩነታት ኣብ ከምዚ እንከሎ፡ ኣብ ሽኻ ወዲ-
ብስራት እውን ገለ ወረ ተናፈሰ። ንሱ ከኣ
ቆርበት ጠፊኡ ዝብል ወረ እዩ። ቆርበት ካብ
ብገጹ ዝያዳ በዛ ፍልይቲ ስሙ ዝፍለጥ ወተሃደር
ጸላኢ እዩ። እቲ ክፉእ ግብሪ ናይ ቆርበት፡
ንግሆ እናገስገሰ ኣብቲ ከባቢ ንዝነበረ ቀላሚጦስ
ምብራሱ ከይኣክል፡ ክሳብ ውሽጢ ዓዲ ኣቲኻ
ምብታኽ ኣምጺኡ ነይሩ እዩ። ህዝቢ ንናብራኡ
ክኾኖ ዝተጸበዮ ቀላሚጦስ ንናብራኡ ገበሮ
ቆርበት። ምጥፋእ ወተሃደር ደርጊ ዘሐጉስ
እምበር ዘጉሂ ኣይነበረን - ብፍላይ ናይ ቆርበት
ከአ’ሞ ቅጭጭከ። ወሸለ ሸውዓተ መዓሙቕ

ተሸሪቡ። እንትርፎ ነቶም ከምኡ ዝኣመሰሉ ንመን
ከይትንክፎ። ድሕሪ ሓያለ ትጽቢት ግና፡ ንቆርበት
ዝወሓጠ ጉድጓድ ኣፍ ኣውጺኡ። ቆርበት፡ ምስ
ሳልሳይ ርእሱ ናብ ሽኻ ዓዲ-ዓቛሪ ቀላሚጦስ
ክቖርጽ ኢሉ ወጋሕታ ምስ ከደ፡ በቶም ዝሓልፉ
ዝነበሩ ተጋደልቲ ከምዝተማረኹ ድምጺ ሓፋሽ
ንምሸቱ ኣቃልሐት። ቆርበትን ብጾቱን መምስ
ዕጥቆም ተማሪኾም።
ሕጂ ድማ ንጽባሒቱ ምዃኑ እዩ - ምምራኽ
ናይ በዓል ቆርበት፡ ብፍላይ እቶም ንቆርበት
እንፈልጦ ክንነግርን ብዛዕባኡ ክንዛረብን ንቤት-
ትምህርትና ጉያ ተተሓሓዝናዮ። ነቲ ገና ዘይሃሰሰ
ዝነበረ ኣሰር ናይቶም ንበዓል ቆርበት ዝማረኹ
ተጋደልቲ እንደገና ክንርኢ፡ ነነጢርና ብምሕላፍ፡
ቤት-ትምህርትና በጺሕና። ብዛዕባ ቆርበት
ንፈልጦን ዘይንፈልጦን ሕማቕ ነገር እናደርደርና
መንፈስናን መንፈስ ቤት ትምህርትናን ኣሐደስና።
ዜና ተወዓወዐ። ንቆርበት ብጸርፊን ብሕራይ
ኰነን ቆርበቱ ክሳብ ዝማዱ ብጽልኢ ዘለፍናዮ።
መመሊስና ተሓበንና። ቤት-ትምህርቲና መሊሳ
ፉሕፉሕ በለት።
ንቆርበትን ብጾቱን ዝማረኹዎም ኣባላት ስለያ
እዮም። ነታ ብርጌድ መንገዲ ከስግሩ ካብ ነዊሕ
እዮም ተጓዒዞም። ሓደ ተጋዳላይ ምስ ሓደ ኣዛዚ
ቦጦሎኒ ቀዲሞም ብምሕላፍ፣ ንሸነኽ ናብተን
ኣብ ምስግንደ-ሓጻውንቶ ዝበሃል ኣብ ሓለዋ
ዝነበሩ ወተሃደራት፡ ኣብ ቀረባ ርሕቀት ኰይኖም
ምክትታል ጀመሩ። ብሸነኽ መንደፈራ እውን
ካልእ ጉጅለ ነይራ። ኣብ ከምዚ ሓለዋ እንከለዉ፡
ብድሕሪኦም ዘረባ ኣምሓርኛ ሰምዑ። ግልብጥ
ኢሎም እንተረኣዩ፡ ክልተ ወተሃደራት። ኣብ
ቀረባኦም እዮም ነይሮም። ተጋዳላይ ቀልጢፉ
ብምጽጋዕ ኢዶም ክህቡ ኣዘዘ። ዘይተጸበዩዎ
ዝገጠሞም ወተሃደራት ፈጠጠጥ ኢሎም ኢዶም
ሓፍ ኣበሉ። ንሳቶም - እቲ ቀይሕ ቆርበትን
ካልኣዩን እዮም። በቲ ሓደ ሸነኽ ብዝነበረት
ጉጅለ ድማ ተዅሲ ተሰምዐ። እታ ጉጅለ
ሰለስተ ክትቀትል እንከላ ሓደ ማረኸት። ሓደ
ግና እናተኰሰ ሃደመ። ብጠቕላላ ሓደ ክሃድም
እንከሎ፡ ሰለስተ ተቐቲሎም፡ ሰለስተ ተማሪኾም።

ጴጥሮስ ተፈሪ ቈርበት ዝረኣየ ዓይኑ ይብራህ

ሓዳስ ኤርትራ መበል 28 ዓመት ቁ.136 6 ለካቲት 2019 - ገጽ 11

ቤተልሄም ታደሰ - እምነት ኣማኑኤል
ዞባ ማእከል ኣስመራ

ኣስመረት ዓንደብርሃን እሸቴ፡ ስም
ኣባሓጎይ ኣስመረት ዓንደብርሃን እሸቱ ምባል
ተሪፉ፡ ኣስመረት ዓንደብርሃን እሸቴ ተባሂሉ
ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡
ን1/3/19 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 2ይ መጋባእያ
ቁ.35 ይቕረብ።

ፍጹምብርሃን ሃብታይ ግርማይ ምባል
ተሪፉ፡ ፍናን ሃብታይ ግርማይ ተባሂሉ
ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡
ን15/2/19 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 2ይ መጋባእያ
ቁ.35 ይቕረብ።

ኣቶ ተወልደብርሃን ተወልደመድህን
ገብረመድህን ብወኪሉ ኣቶ ግርማይ
ተወልደመድህን ገብረመድህን ኣቢሉ፡
ተወልደብርሃን ተወልደመድህን ገብረመድህን
ምባል ተሪፉ፡ ዮሴፍ ተወልደመድህን
ገብረመድህን ተባሂሉ ይተኣረመለይ
ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን14/2/19 ኣብ
1ይ ቤ/ፍ 2ይ መጋባእያ ቁ.35 ይቕረብ።

ኣቶ ዳኒኤል ገብረወልዲ ክብርኣብ
ብወኪሉ ወ/ሮ ዮሃና ኣሮን ኣቢሉ፡ ዳኒኤል
ገብረወልዲ ክብርኣብ ምባል ተሪፉ፡ ስለሙን
ስላሴ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበሉ፣
ዝቃወም እንተሎ፡ ን12/2/19 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ
4ይ መጋባእያ ቁ.38 ይቕረብ።

ዓወት ነጋሲ ተወልደ ምባል ተሪፉ፡ ዓወት
መሓመድዓሊ ሓሰን ከምኡ’ውን ስም ኣደይ
ለተኪዳን ነጋሲ ምባል ተሪፉ፡ ለተኺዳን
መብራህቱ መኮነን ተባሂሉ ይተኣረመለይ
ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን26/2/19 ኣብ
1ይ ቤ/ፍ 4ይ መጋባእያ ቁ.38 ይቕረብ።

ሊያ ተዓገስ ገብረዮውሃንስ ምባል ተሪፉ፡
ፌቨን ተዓገስ ገብረዮውሃንስ ተባሂሉ
ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡
ን1/3/19 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 2ይ መጋባእያ
ቁ.35 ይቕረብ።

ኣቶ ኣማን እዮብ ጊላሚካኤል ምባል
ተሪፉ፡ ኣማኑኤል እዮብ ጊላሚካኤል ተባሂሉ
ይተኣረመለይ ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡
ን27/2/19 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 8ይ መጋባእያ
ቁ.52 ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ

ማእከል ከተማ

ኣቶ ናሆም ሳሙኤል፡ ወላዲተይ ወ/ሮ
ኤልሳቤጥ ኣብርሃ ስለዝሞተት፡ ኣነ በይነይ
ወራሲኣ ምዃነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበሉ፣
ዝቃወም እንተሎ፡ ን4/3/19 ኣብ ቤ/ፍ
ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ

ገዛ ባንዳ

ወ/ሮ ሶልያና ጴጥሮስ ኣስፍሃ ወላዲተይ
ወ/ሮ ሰናይት ተኸስተ ስለዝሞተት፡ ኣነ ምስ
2 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና
ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን4/3/19 ኣብ
ቤ/ፍ ይቕረብ።

ወ/ሮ ነብያት ብርሃነ ተስፋሚካኤል፡ በዓል-
ቤተይ ኣቶ ፍትዊ ገብረገርግስ ስለዝሞተ፡
ንዓይ ናይ መጻምዲ መሰለይ ይተሓለወለይ፡
2 ደቅና ድማ ወረስቲ ምዃኖም ይረጋገጸሎም
ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን2/3/19 ኣብ
ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ

ኣርባዕተ

ኣስመራ

ኣቶ ብርሃነ ተስፋሁነይ ሰለሙን፡ ኣሕዋትና
1.ሳሙኤል 2.ዑቕባ 3.ፋና 4.ምሕረት
ተስፋሁነይ ሰለሙን ጥፉኣት ምዃኖም
ብቤ/ፍ ዞ/ማእከል ውሳነ ስለዝኾነ፡ ኣነ ምስ
3 ኣሕዋተይ ወረስቶም ምዃንና ይረጋገጸልና
ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን26/2/19 ኣብ
ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ

ገጀረትን

ቲራቮሎን

ናይዝጊ ኣርኣያ ገብረ፡ ኣደይ ለተብርሃን
ኣርኣያ ገብረ ስለዝሞተት፡ ኣነ ወራሲኣ
ምዃነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን5/3/19 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ

ማይተመናይ

ፓራዲዞ ጸጸራት

ኣቶ ዮሴፍ በየነ ዑቕባጋብር፡ ወላዲተይ
ነፍ/ሄሪት ወ/ሮ መኣዛ ተወልደ ዘርአ ብሂወት
እንከላ ኣብ ቅድሚ 4 መሰኻኽር ኣብ
ረጅስትራር ቤ/ፍ ዞባ ማእከል ዝገበረትለይ
ለበዋ ይጽደቐለይ ስለዝበሉ፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን5/3/19 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኣቶ ተኽለ ገብረሚካኤል፡ ሓወይ ኣቶ
ገብረዝግኣብሄር ገብረሚካኤል ስለዝተሰውአ፡
ኣነ ጥራይ ወራሲ ምዃነይ ይረጋገጸለይ
ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን4/3/19 ኣብ
ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ

ዓዲ ጓዕዳድ

ወ/ሮ ኣብርሃጼን ገብረዝጊ ሃብተስላሰ
በዓል-ቤተይ ምሕረትኣብ ተወልደ ግርማጼን
ስለዝሞተ፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ መሰለይ
ይተሓለወለይ፡ 5 ደቅና ድማ ወረስቲ
ምዃኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበላ፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን1/3/19 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ዞባ ደቡብ ድባርዋ

ሮዳስ ተስፋኣለም ብርሃነ ምባል ተሪፉ፡
ሜሮን ተስፋኣለም ብርሃነ ተባሂሉ
ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡
ን1/3/19 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ

ከተማ

ድባርዋ

ወ/ሮ ዮርሳሌም ኪዳነ ትርፉ፡ በዓል-ቤተይ
ሰመረ ተኽለዝጊ ገብረስላሰ ኣብ ሓዳር ከለና
ምስ ክልተ ደቀይ ገዲፉና ልዕሊ ክልተ
ዓመት ስለዝጠፍአ ይጸውዓለይ ስለዝበላ፣
ብኣካል ወይ ብወኪል፡ ን27/2/19 ኣብ
ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ

ከተማ ደቀምሓረ

ወ/ሮ ክብራ ባርያጋብር መንግስቱ፡ በዓል-
ቤተይ ተስፋማርያም ገብረሚካኤል እማን
ስለዝሞተ፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ መሰለይ
ይተሓለወለይ፡ 2 ደቅና ድማ ወረስቲ
ምዃኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበላ፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን28/2/19 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ መጋባእያ
ይቕረብ።

ኣቶ ስዮም በርሀ፡ በዓልቲ-ቤተይ ሂወት
ወልደገብርኤል ስለዝሞተት፡ ንዓይ ናይ
መጻምዲ መሰለይ ይተሓለወለይ፡ 5 ደቅና
ድማ ኣብ ዝንቀሳቐስ ይኹን ዘይንቀሳቐስ
ንብረት፡ ወረስቲ ምዃኖም ይረጋገጸሎም
ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን28/2/19 ኣብ
ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ

ከተማ

ዓዲ ቐይሕ

ኣቶ እዮብ ኣማኑኤል ገብረዝጊኣብሄር፡
ወላድየይ ኣማኑኤል ገብረዝጊኣብሄር
ስለዝሞተ፡ ኣነ ምስ 6 ኣሕዋተይ ወረስቲ
ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበሉ፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን28/2/19 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ

ቤት ፍርዲ

ተሰነይ

ዞባ ሰውራ

ኣቶ መስዓድ መሓመድ ዑመር፡ ኣደ
ትሕቲ ዕድመ ደቀይ ለተብርሃን ጠዓመ
ካሳይ ስለዝሞተት፡ 4 ደቃ ጥራይ ወረስቲ
ምዃኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበሉ፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን1/3/19 ይቕረብ።

ምልክታ

ብስም ዮውሃንስ ገብረመድህን ዑቕቡ፡ ኣብ ከባቢ ሰምበል ፕሎት 2018 ፓርሰል E ናይ ቦንድ መሬት ዝተመርሓለይ ኦርጂናል ናይ ምርሒት ሰነድ ስለዝጠፍኣኒ፡ ዝረኸበ ወይ ብዕዳ ሒዘዮ ዝብል እንተሎ፡ ብቁጽሪ ስልኪ 07153668 ክሕብረኒ። እንተዘይኮይኑ ግን መተካእትኡ ንዝምልከቶ ኣካል ክሓትት ምዃነይ ይሕብር።

ሓራጅ

ኣብ መንጎ ብፍ/በ/መሰል ኣቶ ተመስገን ነጋሽን ብፍ/ሰብ/ዕዳ ወረ/ነፍ ኣኸዛ ለማ፡ ወ/ሮ ኣበባ ነጋሽ፡ ኣቶ ሚካኤል ነጋሽ፡ ወረ/ነፍ ታከለ ለማ፡ ማርታ ታከለ፡ ገነት ታከለን ዝተፈጥረ ክርክር ዘይንቀሳቐስ ንብረት፡ ኣብ ኣስመራ ብቁጽሪ ምስክር ዋንነት 116197 መወከሲ ቁ/113784 ዝፍለጥ፡ ኣብ ጎደና ኣፍዓበት ቁጽሪ ገዛ 32 ከባቢ ሼል ዑቕባ ሃይለ ዝርከብ ኣብ 80.06 ት/ሜ ዝተደኮነ 3 ቀንዲ ክፍልታትን 1 ሽቓቕን ዘጠቓለለ ብሓራጅ ንምሻጥ ብበዓል ሞያ

100,052.48% ናቕፋ (ሓደ ሚእቲ ሽሕን ሓምሳን ክልተን 48%) ናቕፋ ተገሚቱ ቀሪቡ ስለዘሎ፡ ስለዚ ኣብ ዝግበር ሓራጅ ክሳተፍ ዝደሊ ናይቲ ንመወዳደሪ ዝረቑሖ መጠን ገንዘብ ብቑጽርን ብኣሃዝን

ብምጽሓፍ ብዕሹግ ሰታሪት ኣዳልዩ ኣብ ውሽጢ 5 (ሓሙሽተ) ናይ ስራሕ መዓልታት ቅድሚ ዕለት ሓራጅ ዘሎ፡ ኣብ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ቁጽሪ 62 ኣብ ዝተዳለወ ሳጹን የእቱ። ኣብ ዕለት ሓራጅ

ድማ ¼ ናይ መበገሲ ዋጋ ዝሓዘ መጠራቐሚ ሕሳብ (ቡክ) ወይ ብስም ፈጻሚ ፍርዲ ሲ.ፒ.ኦ (C.P.O) ኣስሪሑ ባዕሉ ወይ ብሕጋዊ ወኪል እንተኾይኑ ከኣ ሓራጅ ክሳተፈለይ ዝብል ውክልና ሒዙ ብምቕራብ ክወዳደር ይኽእል።

ዕለት ሓራጅ፦ 20/03/2019
ሰዓት ሓራጅ፦ 3፡00 - 4፡00 ድ/ቀ
ቦታ ሓራጅ፦ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ኣስመራ ቁ/27

ተወሳኺ ሓበሬታ ዝደሊ ኣብ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ቁጽሪ 65 ኣብ ናይ ሰራሕ ሰዓታት መጺኡ ክውከስ ይኽእል። ነዚ ሓራጅ ዝቃወም እንተሎ፡ ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ መአገዲ የቕርብ፡፡ መአገዲ እንተዘይቀሪቡ ሓራጅ ደው ኣይብልን።

ቤ/ጽ ዋ/ፈ/ፍርዲ

ሓዳስ ኤርትራ መበል 28 ዓመት ቁ.136 6 ለካቲት 2019 - ገጽ 12

ታደሰ ተኽለ

Sabur Printing Services

ተረኛ ፋርማሲ ዕለት ጎደና ቁ.ስልኪ

ፋርማሲ ቁ.1 መዓልታውን ለይታውን ኣገልግሎት ትህብ ቁ.ቴሌፎን 127565

ህንዲ ምርጫታት ንምክያድ ኣብ
እትቀራረበሉ ዘላ ግዜ፡ እቲ ኣብ ስልጣን
ዘሎ ሰልፊ፡ ንድኻታት ሓረስቶት
ብቢልዮናት ዶላራት ዝቝጸር ጥረ ገንዘብ
ሓገዝ ኪገብረሎም ምዃኑ ኣፍሊጡ።
እቲ ሰልፊ ነዚ ዘፍለጠ ዓመታዊ ባጀት’ታ
ሃገር ኣብ ዝጸደቐሉ እዋን ኰይኑ፡ ትሕቲ
ክልተ ሄክታር መሬት ሕርሻ ንዝውንኑ
ኣስታት 120 ሚልዮን ሓረስቶት ነፍሲ-

ወከፎም ዓመታዊ 85 ዶላር (5 ሽሕ ሩፒ)
ከም ዝወሃቦም ሓቢሩ ኣሎ።
እቲ ዝወሃቦም ረድኤት ካብ ዕዳን ናይ
ድኽነት ሓሳርን ናጻ ከውጸኦም ከም
ዝኽእል እቲ ገዛኢ ሰልፊ ኪገልጽ እንከሎ፡
ተቓዋሚ ፖለቲካዊ ሰልፊ’ታ ሃገር ኸኣ፡
“ብቝንጣሮ ገንዘብ ካብ ድኽነት ናጻ
ትወጽእ ስድራቤት የላን” ክብል ነቲ
መግለጺ ኣቈናጺቡዎ።
እቲ ረድኤት ብቕልጡፍ ከም
ዝጅምርን መንግስቲ ኣብ ዓመት ኣስታት
10.5 ቢልዮን ወጻኢታት ከም ዝገብርን

ሓረስቶት ህንዲ ጥረ ገንዘብ ክዕደሉ

ሚኒስትሪ ፋይናንስ ናይታ ሃገር ይሕብር።
ሎም-ዘበን ዋጋ እኽሊ ኣዝዩ ብምሕሳሩ
ሓረስቶት ህንዲ ኣብ ከቢድ ድኽነትን
ናይ ልቓሕ ዕዳን ምእታዎም ምንጭታት
የረድኡ። እቶም ሓረስቶት፡ መንግስቲ
እኽሎም ብድጎማ ክዕድገሎም ወይ
ፈኲስ ናይ ለቓሕ መደባት ከዳልወሎም
ሓረስቶት ክሓቱ ጸኒሖም ነይሮም።
መንግስቲ ህንዲ ኣብዚ ቕንያት ብዘውጸኦ
ካልእ ኣዋጅ፡ ኣብ ናእሽቱ ጽላታት ስራሕ

ተቘጺሮም ክሰርሑ ንዝጸንሑ ኣስታት
100 ሚልዮን ድኻታት ሰራሕተኛታት
ክርፈቱ እንከለዉ ወርሓዊ 40 ዶላር
ንመልዕሎ ክወሃቦም ፈቒዱ ኣሎ።
ቀዳማይ ሚኒስተር ናረንድራ ሞዲ ናብ
ስልጣን ንምምጻእ ኣብ ዝወዳደረሉ ዝነበረ
ግዜ፡ ብኣማኢት ሚልዮናት ዝቝጸር ናይ
ስራሕ ዕድል ከም ዝኸፍት ተማባጺዑ
እኳ እንተነበረ፡ እቲ መብጽዓ ክፍጸም
ከምዘይከኣለ ምንጭታት ይሕብሩ።

ፓኪስታን ሓጹር ንምትካል ትቀላጠፍ

መንግስቲ ሪፐብሊክ ማእከላይ ኣፍሪቃን
14 ተቓወምቲ ጉጅለታትን ኣብ ካርቱም
ከካየዱዎ ድሕሪ ዝቐነዩ ዝርርባት፡ ኣብ
ናይ ዕርቂ ነጥብታት ከም እተሰማምዑ
ተሓቢሩ።
ኣብቲ ብመንጎኝነት ሕብረት ኣፍሪቃን
‘ሚኑስካ’ እናተባህለ ዝጽዋዕ ሰራዊት ዓቃብ
ሰላምን ክክየድ ዝቐነየ ዝርርብ ሰላም፡
መንግስቲ ማእከላይ ኣፍሪቃን ተቓወምትን
ናብ ዕርቂ ኣብ ዘብጽሕ ነጥብታት ከም
እተሰማምዑ ጸብጻባት ኣረዲኦም።
ክልቲኦም ወገናት ኣብ ዝቕጽል
ሳምንታት ኣብ ርእሰ-ከተማ ባንግዊ
ተራኺቦም ነቲ ስምምዕ ብፌርማ ከም
ዘጽድቕዎ ተፈሊጡ ኣሎ።
ቅድሚ ሕጂ ሓያሎ ስምምዓት
ተኸቲሞም ከብቅዑ ናብ ባይታ
ከይተሰጋገሩ ከም ዝፈሸሉ ዝዘከሩ ሓያለ
ወገናት፡ እዚ ናይ ሎሚ ስምምዕ ናይ
መወዳእታ ክኸውን ዘለዎም ተስፋ

ኣንጻር መንግስቲ ጫድ ዝዋግኡ
ዕጡቓት ካብ ሊብያ ናብ ጫድ
ብቃፍላይ መካይን ኣብ ዝሰግሩሉ
ዝነበሩ ግዜ፡ ነፈርቲ ውግእ ፈረንሳ
ከም ዝበታተነኦም ተሓቢሩ።
ናብ ጫድ ዝሰገራ 40 መካይን ከም
ዘለዋ ምስ ተፈልጠ፡ ካብ መንግስቲ
ጫድ ብዝቐረበሉ ናይ ሓገዝ ሕቶ
መሰረት ሓይሊ ኣየር ፈረንሳ ኣብ
በረኻ ከም ዝሓምሸሸን ጸብጻባት
ሓቢሮም።
ንመራሒ ጫድ ኢድሪስ ደቢ
ዝቃወም ሓይሊ ካብ 2009 ንነጀው
ኣብ ደቡብ እታ ሃገር ናይ ብዙሓት
ውድባት ግንባር ፈጢሩ ክንቀሳቐስ
ከም ዝጸንሐን፡ ኣብዚ ግዜ እዚ ከኣ
ካልእ ዕጡቕ ጉጅለ ተወሲኹ ይዋጋእ
ከምዘሎን ምንጭታት የረድኡ።
ኣብ ምዕራብ ኣፍሪቃን ሃገራት
ሳሕለ-ሳህራን ኣብ ዝካየድ ሽበራዊ
ምንቅስቓሳት ናይ ምክልኻል ወፍሪ
ገዚፍ እጃም ከም ዘለዋ ኣብ እትፍለጥ

ጫድ - ፈረንሳ

ንተቓወምቲ እድሪስ ደቢ

ኣጥቂዓ

ይገልጹ።
ሪፐብሊክ ማእከላይ ኣፍሪቃ ኣብ
1960 ናጻ ካብ እትወጽእ ንድሓር ብዙሕ
ምርግጋእ ዘይረኣየላ ሃገር ኰይና’ኳ
እንተጸንሐት፡ ካብ 2013 ኣትሒዛ ግና
ፍታሕ ዘይተረኽበሉ ሃይማኖታዊ ኲናት
ዝካየደላ ሃገር ኰይና ኣላ።
እቲ ኣብ መንጎ ዕጡቓት ዝካየድ ዘሎ

ውግእ፡ ብኣሽሓት ዝቝጸር ሰላማዊ ህዝቢ
ከህልቕ እንከሎ፡ ልዕሊ ሓደ ሚልዮንን
ፈረቓን ካልኦት ድማ ኣማዛቢሉ ይርከብ።
መንግስትን ዕጡቓትን ካብ
እተሰማምዑሉ ነጥብታት፡ ዕጡቓት ኣብ
መንግስታዊ ናይ ስልጣን ጽፍሒታት ቦታ
ክወሃቦምን፡ ንተዋጋእቲ ምሉእ ምሕረት
ክግበርን ዝብል ይርከቦ።

ጫድ፡ ኣመሪካን ፈረንሳን ብዙሕ
ሰብኣዊ ሓይሊ ዘለዎ ወተሃደራዊ
መደበራት ደኲነን ከምዘለዋ
ይፍለጥ።
ድሕሪ እቲ ደብዳብ ነፈርቲ፡
እቶም ዕጡቓት፡ “ፈረንሳ ኣብ
ውሽጣዊ ጉዳያት ጫድ ኢድ
እተእቱ ኣይመሰለናን” ከም ዝበሉ
ጸብጻባት ሓቢሮም። ሰብ-መዚ ፈረንሳ
ኸኣ፡ ኢድሪስ ኣብቲ ከባቢ ተኣማኒ
መሻርኽቲ ከም ዝዀነን፡ ፈረንሳ ዶብ
ሊብያ ክትከታተል ሕድሪ ከምዘለዋን
ኣረዲኦም።
እቶም ካብ ሊብያ ናብ ጫድ
ዝኣትዉ ዝነበሩ ዕጡቓት ኣብ
ዝሓለፈ ቅንያት ብጀነራል ኸሊፋ
ሓፍተር ምስ ዝምራሕ ሰራዊት
ሊብያ ተጋጭዮም ከም ዝነበሩን፡ ናብ
ምድሪ ጫድ ምስ ኣተዉ እውን
ምስ ወተሃደራት መንግስቲ ውግእ
ኣካዪዶም ምንባሮምን ተፈሊጡ
ኣሎ።

ኤውሮጳዊ ሕብረት፡ ባዕሉ ፕረዚደንት
ቬነዙዌላ ገይሩ ንዝሸመ ንጅዋን ጓይዶ
ብሓደ ድምጺ ኣፍልጦ ክህብ ኣብ
ዝተዳለወሉ ግዜ፡ ኢጣልያ ነቲ እማመ
ከም ዘፍረሰቶ ተሓቢሩ።
ጅዋን ጓይዶ ንርእሱ ግዝያዊ
ፕረዚደንት ቬነዙዌላ ገይሩ ካብ ዝሸይም
ንደሓር፡ ኣስታት 10 ሃገራት ኤውሮጳ
ኣፍልጦ ከም ዝሃበኦ ይፍለጥ። ሓያሎ
ሃገራት ከኣ ኣብ ክንዲ ንጅዋን ጓይዶ
ኣፍልጦ ዝህባ፡ ፕረዚደንት ኒኮላስ ማዱሮ
ሓድሽ ምርጫ ክገብር ይጽወዓ ኣለዋ።
እቲ ብኢጣልያ ዝተዀልፈ እማመ

ኢጣልያ ንእማመ ኤውሮጳዊ

ሕብረት ተፍርስ

ውዱቕ ምስ ኰነ ኤውሮጳዊ ሕብረት
ኣብ ዘውጸኦ መግለጺ፡ “ሃገራት ኤውሮጳ
በብውልቀን ነቲ ግዝያዊ ፕረዚደንት
ኣፍልጦ ክህባ ይኽእላ እየን” ክብል
ሓቢሩ።
ንጅዋን ጓይዶ ኣፍልጦ ናይ ምሃብ
እማመ ዝነጸገት ኢጣልያ ጥራይ
ዘይኰነትስ፡ ኣይርላንድ እውን ከም
ዘይትቕበሎ ኣፍሊጣ ኣላ። ሓያሎ
ካልኦት ሃገራት እውን፡ ፕረዚደንት
ማዱሮ ሓድሽ ፕረዚደንታዊ ምርጫ
ከካይድ ይጽበያ ምህላወን ኣፍሊጠን
ኣለዋ።

ማእከላይ ኣፍሪቃ - መንግስትን ተቓወምትን

ኣብ ስምምዕ በጺሖም

ፋርማሲ ገዛ ከኒሻ 6/2/2019 ጎደና ክሳድ ጉዋ 195፡ ከባቢ 2ይ ደረጃ ቤ/ት ኢሳቕ ተወልደመድህን 08202877

ኣመሪካ ካብ ኣፍጋኒስታን ሰራዊታ
ትስሕብ ትኸውን ካብ ዝብል እምነት፡
ፓኪስታን ምስ ኣፍጋኒስታን ዘራኽባ ዶብ
ብቕልጡፍ ትሓጽር ከም ዘላ ተሓቢሩ።
ቀዝሒ ናይ ማእከላይ ኤስያ ምስ
ተወድአ ኣብ ሓጋይን ጽድያን ጣሊባን
ስግረ-ዶባዊ ወተሃደራዊ ስረሒታት
ከካይድ ስለ ዝጅምር፡ ፓኪስታን ነቲ
ሓጹር ተቀላጥፎ ከምዘላ ተፈሊጡ ኣሎ።
ኣብ ኣፍጋኒስታን ዝካየድ ውግእ
ናብ ፓኪስታን ከይልሕም እትከላኸል
ዘላ ፓኪስታን፡ ነቲ ብሬተን ትሪኰላታን
ጥራይ ናይ ምሕጻር ዕማም በይና ተካይዶ
ከም ዘላ ገሊጻ።
እቲ ኣስታት ሰለስተ ሜትሮ ንውሓት
ዘለዎን ኣብ ላዕሉ ኣሻዅ ስልኪ
ዝተጠምጠሞን ሓጹር ኣብ ኩሉ ዶብ

እንድሕር ተተኺሉ፡ ኣስታት 2,600 ኪሎ
ሜተር ንውሓት ክህሉዎ ይኽእል’ዩ ዝብል
ግምት ኣሎ።
ክሳብ ሕጂ 900 ኪሎ ሜተር ተሓጺሩ

ከም ዘሎን፡ ኣብ ዝቕጽላ ኣዋርሕ ከኣ 300
ኪሎሜተር ከም ዝወሰኽን፡ እቲ ዝተረፈ
ግን ንዓመታ ከም ዝዝርጋሕ ንሰብ-
መዚ ፓኪስታን ብምውካስ ጸብጻባት
ኣረዲኦም።
ፓኪስታን ነዚ ሓጹር ንምትካል 500
ሚልዮን ዶላር ከም እተውጽእ ተፈሊጡ
ኣሎ።
እቲ ሓጹር ልዕሊ 3 ሽሕ ሜትሮ ብራኸ

ብዘለዎም ጎቦታት ከም ዝሓልፍን፡ ኣብ
መንጎ-መንጎ ድማ መሐለዊ ግምቢታት
ከም ዝህነጸሉ ተፈሊጡ ኣሎ።
ምስ ጣሊባን ኣብ ምዝርራብ
እትርከብ ኣመሪካ፡ ካብ ኣፍጋኒስታን ከም
እትወጽእ ኣይሓበረትን ዘላ። ክትወጽእ
ኣብ እትውስነሉ እዋን ግን፡ ብሃንደበት
ከይከውንን ሃጓፍ ገዲፋ ከይትወጽእን
ጎረባብቲ ኣፍጋኒስታን ይሰግኣ።